

Co rabini wiedzą o Mesjaszu

CO RABINI WIEDZĄ O MESJASZU?

Studium oparte na genealogii i prorocत्वach biblijnych

Rachmiel Frydland

Tłumaczenie: Krzysztof Dubis

Podziękowania

Wielu ludzi przyczyniło się do powstania tej pracy, będącej hołdem pamięci Rachmiela Frydlanda. To właśnie jego wiedzy i wytrwałości zawdzięczamy zręby niniejszej książki.

Przedwczesna śmierć Rachmiela spowodowała konieczność niezbędnej redakcji rękopisu oraz nadania mu ostatecznej formy i przygotowania do druku. Od początku zdawałem sobie sprawę, iż nieobecność Rachmiela nałożyła na mnie dodatkowe wymagania. Próbując podążać za sposobem myślenia autora i właściwie interpretować jego myśl, czułem się jak uczeń szkoły talmudycznej, cierpliwie rozważający każde słowo mistrza. Było to o tyle utrudnione, że on nie mógł mi już niczego osobiście wyjaśnić. Mam nadzieję i modlę się o to, żeby ta książka pomogła wielu ludziom obudzić się i powstać do życia wiecznego, jak ów człowiek, który ożył po dotknięciu szczątków proroka Elizeusza.

Pragnę także podziękować misji Messianic Literature Outreach, która sponsorowała proces wydawniczy i pomogła doprowadzić do końca dzieło rozpoczęte przez autora. Wreszcie, chciałbym wyrazić wdzięczność wszystkim osobom, które przyczyniły się do nadania ostatecznego kształtu niniejszej pracy.

Szczególne podziękowania należą się Sheree Pomper, która zachęciła mnie do zrealizowania tego przedsięwzięcia i przeczytała ostateczną wersję, wprowadzając niezbędne poprawki.

Wyrażam podziw dla wytrwałości mojej rodziny — Joyce, Seta i Rheny — którzy przez kilka miesięcy utracili męża i ojca na rzecz komputera.

Najważniejszą osobą, której pragnę podziękować, jest Mesjasz Jezua, który włożył w moje serce pragnienie ocalenia pracy Rachmiela od zapomnienia.

Elliot Klayman

1991

SYLWETKA AUTORA

Rachmiel Frydland urodził się w małej wiosce niedaleko Chełma we wschodniej Polsce, w rodzinie ortodoksyjnych Żydów. Bardzo wczesnie rozpoczął naukę w różnych szkołach talmudycznych w Chełmie, a później kontynuował ją w wyższej szkole rabinicznej Jesziwat Emek Halacha w Warszawie. Wielkie pragnienie poznania Boga i lepszego zrozumienia Biblii doprowadziło go do zakwestionowania rabinicznej interpretacji fragmentów Księgi Daniela, odnoszących się do osoby Mesjasza. Po starannym przestudiowaniu tego tematu, przeczytaniu Brit Hadasza (czyli Nowego Testamentu) i modlitwie w zgromadzeniu warszawskich Żydów mesjanistycznych, Rachmiel Frydland uznał Jezua (oryginalne, hebrajskie imię Jezusa z Nazaretu) — za swego Mesjasza i Pana.

Przeżycia Frydlanda podczas II Wojny Światowej zostały utrwalone w jego autobiografii, zatytułowanej Skazani na zagładę:

Najgorszym z miejsc, w których można było się znaleźć podczas II Wojny Światowej, była Europa Środkowa — a dokładnie Polska. Najgorszą z religii, jaką można było wtedy wyznawać,

był judaizm; zaś najgorszą jego formą — [judaizm mesjanistyczny]. Rachmiel Frydland w pewnym sensie toczył samotną, prywatną wojnę z wojną.

Holocaust pochłonął jego rodziców, babkę, cztery siostry, świeżo poślubioną żonę, a także wielu dalszych krewnych i przyjaciół. Rachmiela Bóg zachował jednak od śmierci. To dzięki Jego łasce potrafił wydobyć i podkreślić pozytywną perspektywę swojej historii, opisując później te straszne wydarzenia w autobiograficznej książce. Również dzięki Jego łasce, Frydland potrafił wydobyć i podkreślić pozytywną perspektywę własnej historii:

Jestem przekonany, że wszystkie katastrofy i prześladowania, jakie spadły na Żydów w całej historii naszego narodu, to doświadczenia mroku nocy przed wschodem Świadła, które zabyły nad Izraelem i przez niego nad całym światem.

W 1947 roku Rachmiel Frydland wyjechał do Wielkiej Brytanii, gdzie rozpoczął studia w szkole biblijnej w Berkshire, współpracując jednocześnie z misją Mildmay. Po ukończeniu szkoły przybył do Londynu, by na tamtejszym uniwersytecie uzyskać tytuł B.A. (B.A. - Bachelor of Arts — stopień naukowy bakałarza, nadawany po ukończeniu studiów humanistycznych [przyp. tłum.]) w dziedzinie języków semickich oraz M.A. (M.A. - Master of Arts — wyższy stopień naukowy w dziedzinie nauk humanistycznych [przyp. tłum.]), jako specjalista w zakresie badań lingwistycznych nad Talmudem.

Następnie Rachmiel został dyrektorem pomocniczym w nowojorskim Hermon House — centrum misyjnym gromadzącym wierzących w Jezusa Żydów oraz chrześcijan innych narodowości. Służąc w misji uczył się, uzyskując stopień M. A. w dziedzinie badań nad kulturą hebrajską na Uniwersytecie Nowojorskim, gdzie w latach 1957-59 uzyskał tytuł Ph.D. (Ph.D. - Philosophiae doctor — doktor filozofii nauk humanistycznych [przyp. tłum.]).

W 1960 roku Rachmiel Frydland rozpoczął pracę jako sekretarz Związku Chrześcijan Hebrajskich w Izraelu, służąc duchowo i materialnie resztkom wierzących w Jezusa, rozsianej po całym kraju. Tam też poznał swą przyszłą żonę, Estelle — mesjanistyczną Żydówkę przybyłą z Francji. W Izraelu urodziło się ich pierwsze dziecko, Judith. Po powrocie Frydlandów do Ameryki przyszli na świat Albert, Patricia i Jonathan.

Po krótkim okresie pracy pastorskiej w Newark, w roku 1965 Frydland przyjął profesurę na katedrze studiów nad judaizmem w Tennessee Temple College w Chattanooga. Później prowadził zajęcia z Talmudu w Ashland Theological Seminary w Ohio.

W 1973 Frydlandowie przeprowadzili się do Kanady, gdzie Rachmiel rozpoczął pracę w Beth Sar Shalom w Toronto. Dwa lata później został pastorem kongregacji mesjanistycznej w Cincinnati w stanie Ohio, gdzie pozostał do 1976 roku, kiedy to podjął się przewodzenia innemu zgromadzeniu Żydów mesjanistycznych w tym mieście, Kehilat Mashiah.

Równolegle służył jako wydawca periodyku Messianic Jewish Quaterly, gromadząc wokół pisma grupę wybitnych autorytetów akademickich. Rachmiel Frydland jest autorem trzech książek i ponad pięćdziesięciu publikacji.

W 1977 roku założył wydawnictwo Messianic Literature Outreach, a w 1981 rozpoczął wydawanie kwartalnika Messianic Outreach. Był również związany z organizacją Żydzi dla Jezusa, gdzie nauczał wśród imigrantów mówiących w jidysz. Władając biegle dziesięcioma językami, przemawiał do wielu zgromadzeń w ich języku ojczystym.

Rachmiel Frydland zachorował na raka w 1984 roku i po krótkich cierpieniach, 12 stycznia 1985 opuścił ten świat. Stało się to w czasie, gdy pracował nad rękopisem będącym zarysem niniejszej książki.

Należał do nielicznej grupy ludzi, dla których życie jest służbą, a służba — życiem. Był pełnym pokory autorytetem, płodnym pisarzem, mądrym nauczycielem, człowiekiem o wielkim poczuciu humoru, podróżującym świętym, który dawał z siebie wszystko dla Boga i ludzi.

Ci, którzy znali Rachmiela, mogą zaświadczyć, że „stoczył dobry bój” i „zachował wiarę; a teraz oczekuje go wieniec sprawiedliwości, który mu w owym dniu da Pan, sędzia sprawiedliwy.”

Elliot Klayman, przyjaciel

12 stycznia 1990

ROZDZIAŁ PIERWSZY

KIM JEST MESJASZ ŻYDOWSKI?

Mesjasz, w mniemaniu większości współczesnych Żydów ortodoksyjnych, jest kojarzony z postacią, która zapoczątkuje na ziemi okres powszechnego pokoju, oczekiwany przez ludzkość od czasów starożytnych. Wielu z nich zgadza się co do tego, że gdy Mesjasz przybędzie, wtedy „wilk z jagnięciem będą się paść razem”, a pokój będzie panował na całym świecie. Inni porzucili już nadzieję na Jego przyście twierdząc, że od czasów Abrahama do dziś, czyli przez około 4000 lat, nic nie wskazuje na to, by ten czas miał się przybliżyć.

Większość współczesnych Żydów nie zdaje sobie jednak sprawy, że powyższy pogląd na temat Mesjasza i Jego przyścia nie jest tożsamy z „tradycyjnym poglądem żydowskim”.

Dwudziestowieczny żydowski wizerunek Mesjasza-Króla, który ma przynieść światu pokój, po części odpowiada wprawdzie poglądom tradycyjnym, lecz z drugiej strony jest pozbawiony zawartej w nich roli Mesjasza jako Sługi. To „przeoczenie” jest prawdopodobnie reakcją na wzrastającą ostatnio w środowiskach żydowskich i nie-żydowskich liczbę osób dochodzących do przekonania, iż Cierpiącym Sługą opisanym w hebrajskich Pismach był Jezua (czyli Jezus) z Nazaretu — Żyd, który umarł upokarzającą śmiercią po tym, jak ogłosił się Mesjaszem.

Zignorowanie owej służebnej i odkupieńczej roli Mesjasza było średniowieczną reakcją na działalność ówczesnych misjonarzy głoszących, że Jezua stanowi wypełnienie Pism. Trzeba uczciwie przyznać, iż motywacja rabinów do przyjęcia nowszego poglądu na temat Mesjasza była zrozumiała. Antysemityzm stanowił stałe zagrożenie dla narodu żydowskiego, zwłaszcza po zburzeniu Drugiej Świątyni w 70 r. n. e. W związku z tym, przywódcy izraelscy musieli znaleźć sposób na integrację diaspory. Jedną z metod było wzmacnianie i nagłaśnianie przekonania, że Jezua jest „Mesjaszem chrześcijan, a nie Żydów”. Aby to uczynić, rabini często „alergicznie” reagowali na Ewangelię mówiącą o Mesjaszu i próbowali wypaczyć Jego wizerunek w taki sposób, żeby odbiegał od tego, co mówiły o nim biblijne księgi prorockie.

Jak na ironię, ten sposób postępowania większości rabinów wyrządził wielką szkodę narodowi, który tak bardzo chcieli chronić. Eliminując pojęcie Mesjasza-Sługi, będące kamieniem węgielnym myśli żydowskiej, na pewno nie pomogli swoim współczesnym rodakom — pozbawionym nadziei, zsekularyzowanym lub w inny sposób odciętych od duchowych korzeni narodu izraelskiego, będących czynnikiem integrującym przez ponad dwa tysiące lat. Usunąwszy koncepcję Mesjasza cierpiącego przynoszącego pokój tym, którzy Go przyjmują, rabini zmienili radykalnie tor myślenia swoich uczniów, którzy nie potrafią dziś zobaczyć spoczywającej w Nim nadziei.

Oprócz przeoczenia tak ważnego problemu, jak odkupieńcza rola Mesjasza na ziemi, współczesne szkoły rabinackie wydają się ignorować również czynnik genealogiczny. Judaizm biblijny uczy, iż pochodzenie Mesjasza ma być kluczowym kryterium Jego identyfikacji. Współczesne szkoły pomniejszają jego znaczenie, być może dlatego, że wszelkie dostępne źródła genealogiczne zostały zniszczone razem z tzw. drugą świątynią w 70 r. n. e. W związku z tym nasuwa się wniosek, że albo Mesjasz przyszedł przed zburzeniem świątyni, albo zostanie

On rozpoznany w sposób nie budzący wątpliwości bez badań genealogicznych, albo też — co byłoby najgorszą alternatywą — nie przyjdzie wcale.

Większość rabinów, którzy wierzą jeszcze w biblijną koncepcję Mesjasza, optuje za drugą z powyższych możliwości twierdząc, iż Mesjasz będzie zidentyfikowany wystarczająco dokładnie bez sięgania do genealogii. Niniejsza książka kładzie jednak duży nacisk na królewskie pochodzenie, którym ma się legitymować Mesjasz, oraz na materiał dowodowy w tym zakresie. Okazuje się bowiem, że rodowód Mesjasza nie tylko jest niezbędny do Jego rozpoznania, ale pozostaje faktem zanotowanym w Biblii.

Po prześledzeniu genealogii Mesjasza oraz atrybutów przypisanych Mu przez Boga w hebrajskich Pismach staje się oczywiste, iż Jezua (Jezus) spełnił przynajmniej dwa kryteria mesjaniczne. Po pierwsze, posiadał królewskie pochodzenie, a po drugie — wypełnił rolę „Sługi-odkupiciela”.

ROZDZIAŁ DRUGI

CO RABINI MÓWIĄ O MESJASZU?

W naszym niedoskonałym świecie ludzie zwykle tęsknią za doskonałością oraz pragną wywyższenia sprawiedliwych w gronie nieprawych. Jest to jedna z podstawowych cech ludzkiego serca, umysłu i ducha. Powyższym przekonaniem przepojona jest Tanach [1]. Prorocy Izraela, nieustępliwi w piętnowaniu zepsucia i niesprawiedliwości, wypatrywali czasu, gdy

„Król będzie rządził w sprawiedliwości, a książęta według prawa będą panować. I będzie każdy jak kryjówka przed wiatrem i jak schronienie przed ulewą, jak strumienie wód na suchym stepie, jak cień potężnej skały w ziemi spragnionej.” [2]

W jaki sposób wypełni się to marzenie o doskonałości? Według biblijnego nauczania zawartego w pismach proroków, gwarantem upragnionego pokoju ma być sam Mesjasz. Prorocy przepowiedzieli nadejście czasu, w którym dokona On odkupienia grzechów Żydów oraz pogan. [3]

Hebrajski wyraz Masziach (Mesjasz) oznacza „Namaszczony” i odnosi się do Tego, którego Bóg wybrał w celu wybawienia swojego ludu. Tanach naucza, że przyjdzie On „jako go'el (Odkupiciel) dla Syjonu i dla tych, którzy w Jakubie odwrócili się od występku.” [4] Proroctwa inspirowane przez Ruach ha-Kodesz (Ducha Świętego) mówią o tym, iż Izrael i cała ludzkość zostaną odkupione przez wiarę w Mesjasza.

Poglądy tradycyjne

Ortodoksyjni rabini ubiegłych stuleci postrzegali Mesjasza jako centrum całego stworzenia. Jego osoba jest rozważana w kontekście „światłości” występującej podczas aktu stworzenia, opisanego w Księdze Rodzaju. [5]

Wedle pism rabinów, owa szczególna światłość została stworzona przed słońcem, księżycem i gwiazdami. „Jalkut”, średniowieczna antologia rabinistyczna, mówi:

„I widział Bóg, że światłość była dobra”. Jest to światłość Mesjasza (...) aby was pouczył, że Bóg widział pokolenie Mesjasza i Jego dzieło jeszcze przed stworzeniem wszechświata i ukrył Mesjasza (...) w cieniu swego tronu chwały. I zapytał szatan Boga, Pana wszechświata: 'Dla kogo przeznaczyłeś tę Światłość, ukrytą w cieniu Twego Tronu Chwały?'. Bóg odpowiedział: 'Jest przeznaczone dla (...) [Mesjasza], który ma zadać ci cios śmiertelny i wystawił cię na pośmiewisko.' [6]

Inne źródła rabiniczne podają, że:

„Wszyscy prorocy, którzy mówili o Mesjaszu, wypowiadali jedynie przepowiednie, będące pewnym przybliżeniem. W Księdze Izajasza 64:4 powiedziano jednak: 'Czego od wieków nie słyszano, czego ucho nie słyszało, i oko nie widziało oprócz ciebie, Boga działającego dla tego, który go oczekuje.’” [7]

Rabini byli świadomi faktu, iż Tanach mówi zarówno o poniżeniu, jak i o wywyższeniu Mesjasza. Tę pozorną sprzeczność usiłowali wyjaśnić na trzy różne sposoby. Według pierwszego z nich, rozwiniętego w Talmudzie, Mesjasz istniał jeszcze przed stworzeniem świata i przybył na ziemię po zniszczeniu drugiej świątyni.

„Rabi Szemuel bar Nehmani stwierdził: W dniu zniszczenia Świątyni, Izrael bardzo cierpiał z powodu swych grzechów (...). Skąd jednak wiemy, iż w tym czasie [gdym druga świątynia została zburzona] narodził się Mesjasz? Ponieważ jest napisane: 'Zanim przyszły na nią bóle, porodziła chłopca'[Mesjasza]”. [8]

Istnieją różne opinie na temat miejsca przebywania Mesjasza po Jego narodzinach. Talmud babiloński mówi, iż Mesjasz siedzi „u bram Rzymu i cierpi zniewagi wraz ze swoim ludem. Tam oczekuje na wezwanie Boga, by wyruszył jako wywyższony Zbawiciel i uwolnił naród Izraela. Uczyni to, gdy tylko Izrael usłyszycy głos Boga i odwróci się od swych grzechów”. [9]

Pogląd ten został ostatecznie zarzucony, był może dlatego, że zbyt przypominał ten głoszony przez żydowskich uczniów Jezusy, którzy uważali, iż Mesjasz najpierw przyszedł jako Cierpiący Zbawca, a powtórnie przyjdzie w chwale w roli Króla-Odkupiciela.

Drugą próbę wyjaśnienia rzekomej sprzeczności pomiędzy dwiema rolami Mesjasza opisywanymi przez Pisma można znaleźć w innym miejscu Talmudu:

„Rabi Alexandri opisuje, jak Rabi Jozua bar Levi dokonał syntezy dwóch wzajemnie wykluczających się fragmentów Pisma. Pierwszy z nich mówi, że 'Oto na obłokach niebieskich przyszedł ktoś podobny do Syna Człowieczego' (Dan. 7:13); zaś drugi opisuje pokorę Mesjasza: 'Oto twój król przychodzi (...) łagodny i jedzie na ośle'” (Zach. 9:9). [10]

Rabin wyjaśnił swą syntezę w następujący sposób: Jeśli będą godni, On przyjdzie na obłokach niebieskich; jeśli okażą się niegodni, przybędzie łagodny, jadąc na ośle.

Trzecie rozwiązanie proponuje Talmud babiloński. [11] Tutaj, dwie role przypisywane są dwóm różnym Mesjaszom. Pierwszym z nich jest syn Józefa, który walczy, cierpi straszliwe poniżenie i umiera przybity do krzyża, wypełniając prorocstwo Zachariasza:

„Wtedy spojrzą na mnie, na tego, którego przebodli.” [12] Drugim Mesjaszem jest syn Dawida, który ma nadejść i do którego Bóg kieruje słowa: „Ogłoszę zarządzenie Pana: Rzekł do mnie: Synem moim jesteś, Dziś cię zrodziłem. Proś mnie, a dam ci narody w dziedzictwo”. [13]

Poglądy mesjanistyczne

Rabini nie wzięli pod uwagę innej możliwości — że Mesjasz miał najpierw odkupić grzechy ludu, a potem powrócić jako Wywyższony, by założyć swoje Królestwo. Oczywiście, ten pogląd nieuchronnie prowadzi do uznania Jezusy jako Mesjasza — prawdy, której starali się uniknąć zarówno dawni, jak i współcześni rabini. Znajdując potwierdzenie w Tanach, pozwala on jednak rozwiązać dylemat, przed którym stoi większość nauczycieli Talmudu.

Rabini włożyli wiele wysiłku w interpretację dwóch różnych wątków profetycznych w Tanach. Podobnie jak człowiek, który obserwuje z pewnej odległości dwa górskie szczyty stojące jeden za drugim, nie dostrzegali doliny pomiędzy nimi — przestrzeni czasowej dzielącej oba wydarzenia opisywane w prorocत्वach. Tymczasem, dysponująca szerszą perspektywą i dodatkowym objawieniem pochodzącym z „Brit Hadasza” (Nowego Przymierza) teoria, która najlepiej tłumaczy ten pozorny paradoks mówi, że jeden Mesjasz miał przyjść dwukrotnie, by

wypełnił dwa różne zadania. Pierwszy raz miał przybyć jako Cierpiący Zbawiciel, by odkupił swój naród zmazując jego grzechy oraz przynieść pokój tym, którzy się upamiętają i przez wiarę przyjmą dar zbawienia. Po raz drugi przyjdzie jako Wywyższony Król, żeby osądził niesprawiedliwych i założył swoje królestwo, które będzie trwał na wieki. Mając ten model w pamięci, spróbujmy rozpocząć identyfikację Mesjasza od momentu obietnicy, danej Ewie już na początku dziejów.

Przypisy:

1. Tanach — Biblia hebrajska, obejmująca 24 księgi podzielone na trzy grupy: Pięcioksiąg (Tora), Prorocy (Newiim) i Pisma (Ketuim).
2. Ks. Izajasza 32:1-2
3. Np. Ks. Izajasza 52:15 - 53:12; Ks. Daniela 9:24-26
4. Ks. Izajasza 59:20
5. Ks. Rodzaju (I Mojżeszowa) 1:4
6. „Jalkut” na temat Iz. 60 w: Alfred Edersheim, „The Life and Times of Jesus the Messiah” (Wm. B. Eerdmans 1977) p. 728.
7. Sanhedryn 99a; Berachot 34b; Szabbat 63a
8. Bereszit Rabbati 133 (Ks. Izajasza 66:7)
9. Sanhedryn 98a
10. Ibid.
11. Sukkah 52b
12. Ks. Zachariasza 12:10
13. Psalm 2: 7

ROZDZIAŁ TRZECI

MESJASZ OBIECANY EWIE „NA POCZĄTKU”

Pierwszy promyk obietnicy odkupienia ludzkości odnajdujemy już na samym początku Tanach — w Księdze Rodzaju. [1] Jest to proroctwo wypowiedziane zaraz po tragicznym przewinieniu naszych prarodziców. „Wąż starodawny”, zwany niekiedy „nachasz ha-kadmoni”, był przebiegły od innych stworzeń, co też udowodnił najpierw Ewie, a potem Adamowi.

Bóg dał Adamowi i Ewie władzę nad ogrodem Eden. Powiedział im także, że mogą spożywać owoce wszystkich drzew z wyjątkiem jednego, ostrzegając jednocześnie, iż ewentualne nieposłuszeństwo będzie miało bardzo poważne konsekwencje. Mimo to, łamiąc zasady ustanowione przez Boga, postanowili skosztować owocu z drzewa poznania dobra i zła — czyniąc to w akcie świadomego wyboru. Porzucili ufność wobec Ojca, uległszy Kusicielowi, który złożył im obietnicę: „Będziecie jak Bóg”. [2]

Owo nieszczęsne wyzwanie, rzucone przez człowieka Jedynemu Bogu oraz próba podważenia Jego autorytetu, musiały zostać ukarane. Jednakże, wraz z karą przyszło błogosławieństwo i obietnica dla ludzkości. Kobieta, która jako pierwsza podporządkowała się szatanowi zamiast Bogu, usłyszała teraz, że z jej potomstwa wyjdzie Ten, który „zdepcze głowę” węża, użytego przez diabła, aby zwieść człowieka. Oto dokładny tekst tej obietnicy:

„I ustanowię nieprzyjaźń między tobą [wężem] a kobietą, między twoim potomstwem a jej potomstwem; ono zdepcze ci głowę, a ty ukąsisz je w piętę”. [3]

„Potomstwo kobiety” miało zadać Wężowi cios śmiertelny. Samo zaś miało otrzymać „ukąszenie w piętę”, czyli zranienie bez konsekwencji ostatecznych. Aramejska parafraza Pism hebrajskich, „Targum Jonatana”, relacjonuje powyższe proroctwo mesjaniczne z następującym komentarzem:

„Lecz oni będą uleczeni [szupf] idąc śladami [odciskami pięt] w czasach Mesjasza-Króla.” [4]

Zwróćmy uwagę, że słowo „szupf” nie jest tutaj tłumaczone jako „zdeptać” lecz raczej w znaczeniu „przyłożyć lekarstwo”, stąd „uleczeni”.

Jeden z największych komentatorów żydowskich, Rabbi Dawid Kimszi, był zwolennikiem tezy głoszącej, że ten fragment Pism jest proroctwem dotyczącym odkupienia ludzkości przez Mesjasza. Twierdził także, iż zbawienie dokona się ręką Mesjasza zwycięskiego, który „zrani śmiertelnie szatana, będącego głową, królem i księciem domu bezbożnych.”

Jak zrozumiała ten tekst sama Ewa? Pismo sugeruje, że uznała go za zapowiedź urodzenia przez siebie dziecka, które „zdepcze głowę szatanowi”. Zauważmy, iż Ewa po narodzinach pierwszego syna, Kaina, powiedziała „Wydałam na świat mężczyznę z pomocą Pana”. [5]

Palestyński Targum opracowujący ten werset, parafrazuje go następująco:

„I Adam poznał swą żonę a ona poczęła i urodziła Kaina, mówiąc 'Wydałam na świat mężczyznę, Anioła Pańskiego'”. [6]

Powyższe wersety wskazują, że Ewa spodziewała się urodzić kogoś większego niż zwykłe ziemskie niemowlę. Uważała, iż będzie to ktoś, kto literalnie wypełni daną jej obietnicę.

Przypuszczalnie, gdy Kain zabił Abla, jej nadzieje związane z „obiecany nasieniem” zostały zniweczone. Później, kiedy urodziła Seta, powiedziała: „Bóg dał mi innego potomka zamiast Abla”. [7] Oto komentarz rabiniczny do tego fragmentu:

„[Ona (Ewa) dała do zrozumienia], że obiecany nasieniem, które będzie pochodziło z innego niż Abel źródła, będzie Mesjasz-Król”. [8]

W związku z tym, niektóre źródła rabiniczne podają, że nasienie Mesjaszowe musiało pochodzić bezpośrednio od Ewy. Jednakże po zamordowaniu Abla przez jego brata zdała ona sobie sprawę, iż Kain, o którym wcześniej była przekonana, że jest obiecany „Mężczyzną”, nie mógł nim być. Abel zginął, co w oczywisty sposób wykazało, iż on także nie był wypełnieniem obietnicy. W ten sposób stało się jasne, że „Namaszczony” musi być potomkiem Seta.

Linia genealogiczna została określona.

Przypisy:

1. Ks. Rodzaju 3:15
2. Ks. Rodzaju 3:5
3. Ks. Rodzaju 3:15
4. Zob. J. W. Etheridge, „Targum Onkelosa i Jonatana Ben Uzziela na temat Pięcioksiągu z fragmentami Targum jerozolimskiego z Chaldei” [dalej zwane „Etheridge”] (KTAV 1968) str. 166 przypis 8. Cytowany Targum jest znany pod nazwą „Targum Jonatana Ben Uzziela”.
5. Ks. Rodzaju 4:1
6. Zob. Etheridge str. 169-170
7. Ks. Rodzaju 4:25
8. Midrasz Rabbah Genesis 23:5

ROZDZIAŁ CZWARTY

MESJASZ OBIECANY SYNOWI NOEGO — SEMOWI

Wraz ze wzrostem liczby ludzi na ziemi rozszerzały się grzech i nieprawość. Ludzkość osiągnęła taki stopień degeneracji, że nawet „synowie boży” uczestniczyli w grzesznych orgiach wraz z „córkami ludzkimi”. W związku z tym, nad całym stworzeniem zawisła groźba sądu. Wyjątkiem byli Noe i jego ośmioosobowa rodzina, ponieważ Noe był człowiekiem sprawiedliwym, który chodził z Bogiem. [1]

Po potopie Noe zasadził winnice i pewnego dnia przebrał miarę w picu wina. Pijany, położył się nago w swoim namiocie. Cham, jego najmłodszy syn, zobaczył nagość swego ojca i zareagował na to w grzeszny sposób. Gdy Noe wytrzeźwiał, wypowiedział błogosławieństwo nad dwoma starszymi synami oraz przekleństwo nad Kanaanem, synem Chama.

„Błogosławiony niech będzie Pan, Bóg Sema, a Kanaan niech będzie sługą jego! Niech da Bóg i Jafetowi przestrzeń szeroką i niech zamieszka w namiotach Sema”. [2]

Z treści tego błogosławieństwa wynika, że obietnica Mesjasza została zawężona do potomstwa Jafeta lub Sema. Żydowski komentatorzy podkreślają hebrajski źródłosłów imienia Jafet — „jaft” wskazujący na to, że jego potomkowie będą z wyglądu bardziej pociągający niż synowie Sema. Dla poparcia tej tezy cytuje się Psalm, w którym hebrajski wyraz „jafiafita” jest tłumaczony jako „najpiękniejszy [wśród ludzi]”. [3]

Tak więc pozornie Jafet powinien mieć pewną przewagę nad Semem w kontekście genealogii Mesjasza. Okazuje się jednak, że Talmud sugeruje coś wręcz przeciwnego:

Jest napisane: „Niech Bóg uczyni Jafeta pięknym i niech pozwoli mu mieszkać w namiotach Sema.” Oznacza to, że wprawdzie Jafet otrzymał od Boga piękną postać, ale jednak mieszka w namiotach Sema. [4]

Tak więc mimo, iż Jafet posiada piękny wygląd, to właśnie Sem będzie się cieszył obecnością Mesjasza w swoich namiotach. W innym fragmencie pism talmudycznych czytamy:

„Niech Bóg uczyni Jafeta pięknym” oznacza, że jego piękno będzie można oglądać w namiotach Sema.” [5]

Idąc dalej tym tokiem myślenia można dojść do wniosku, że wielu z pięknych potomków Jafeta zostanie przyciągniętych do Mesjasza i do Sema, w którego namiotach On będzie „mieszkał”. Nawiasem mówiąc, hebrajski wyraz „zamieszkiwanie” ma ten sam źródłosłów („szachan”), co „Szechina” — obecność Boża.

Spośród potomków Sema Bóg wybrał Abrahama, z którego — poprzez Izaaka i Jakuba — powstał naród żydowski. Synowie Jafeta byli poganami i to właśnie oni zostaną przyciągnięci do Boga przez Mesjasza, który przyjdzie jako „nasienie Sema”. „Targum pseudo-Jonatana” objaśnia to w następujący sposób:

„Bóg rozszerzy granice Jafeta, jego synowie zostaną prozelitami i będą przebywać w pełnych pobożności namiotach Sema.”

Z powyższego kontekstu wynika, że Mesjasz wyłoni się z nasienia Semowego, a wielu nie-Semitów zostanie pociągniętych do Sema i przez niego do Mesjasza. Innymi słowy, wielu ludzi pochodzenia nie-żydowskiego umiłuje naród Izraela i dzięki niemu zobaczą Mesjasza.

Przypisy:

1. Ks. Rodzaju 6:4-5
2. Ks. Rodzaju 9:26-27
3. Psalm 45:3
4. Joma 9b-10a
5. Megila 9b

ROZDZIAŁ PIĄTY

MESJASZ JAKO POTOMEK PATRIARCHÓW

Po śmierci Sema, linia genealogiczna Mesjasza ciągnie się przez co najmniej dziewięć pokoleń, zanim jego potomek, Abraham, zostanie powołany przez Boga. Abraham mieszkał w dolinie pomiędzy Tygrysem i Eufratem, kolebce cywilizacji. Pewnego dnia usłyszał głos Boga:

„Wyjdź z ziemi swojej i od rodziny swojej i z domu ojca swego do ziemi, którą ci wskażę. A uczynię z ciebie naród wielki i będę ci błogosławił, i uczynię sławnym imię twoje, tak że staniesz się błogosławieństwem. I będę błogosławił błogosławiącym tobie, a przeklinających cię przeklinać będę; i będą w tobie błogosławione wszystkie plemiona ziemi.” [1]

Powyższe powołanie ma trojaki charakter: po pierwsze, chodzi o fizyczne opuszczenie miejsca zamieszkania i udanie się do ziemi obiecanej; po drugie, powołanie Abrahama jako protoplasty wielkiego narodu; i po trzecie, obietnica Mesjasza, który ma być jego potomkiem.

Wypowiadając obietnicę mesjańską, Bóg mówi: „W [Abrahamie] będą błogosławione wszystkie plemiona ziemi.” W jednym z późniejszych fragmentów Pisma spotykamy jeszcze dokładniejsze stwierdzenie: „W potomstwie twoim błogosławione będą wszystkie narody ziemi.” [2] Użyty w tym miejscu wyraz określający potomstwo wskazuje na jego liczbę pojedynczą, a zatem na „potomka” — Mesjasza, który wyjdzie z rodu Abrahama i przez którego będą błogosławione narody.

Obietnica dana Abrahamowi została przeniesiona na Izaaka, gdy Bóg powiedział mu: „Od Izaaka nazwane będzie potomstwo twoje.” [3]

Sam Izaak urodził się dzięki cudownej interwencji Boga. Sara, poprzednio bezpłodna, poczęła go w wieku lat dziewięćdziesięciu, gdy już dawno minęła możliwość wydania potomstwa. Abraham miał wówczas sto lat. Wprawdzie jego naturalnym dziedzicem powinien był zostać najstarszy syn Ismael, zrodzony z Hagar, lecz Bóg wybrał Izaaka jako następnego w linii genealogicznej Mesjasza.

Wybraństwo to zostało potwierdzone, gdy Abraham w akcie posłuszeństwa Bogu okazał gotowość złożenia w ofierze swego obecnego syna. Była to dla niego wielka próba wiary; Bóg jednak nie zamierzał pozwolić na śmierć Izaaka. Po zwycięsko zakończonej przez Abrahama próbie Bóg powiedział:

„W potomstwie twoim błogosławione będą wszystkie narody ziemi za to, że usłuchałeś głosu mego.” [4]

Następcą Izaaka w przekazywaniu obietnicy został Jakub, mimo iż był młodszym z bliźniaczych synów patriarchy. Bóg wybrał go już wtedy, gdy obaj synowie znajdowali się w łonie Rebeki, która pewnego dnia usłyszała: „Starszy będzie służył młodszemu.” [5]

Jakub wydarł Ezawowi pierworództwo w momencie, gdy ten, po nieudanym polowaniu, prosił brata o miskę potrawy przygotowywanej przez niego. Jakub zgodził się dopuścić Ezawa do wspólnego posiłku po tym, jak ten zrzekł się swego prawa do ojcowego dziedzictwa.

Jakub został zapewniony o Bożej obietnicy we śnie, kiedy to Bóg przemówił do niego tymi słowami: „Będą błogosławione w tobie i w potomstwie twoim wszystkie plemiona ziemi.” [6]

To zdarzenie upewniło Jakuba, że jest kolejnym nosicielem tajemniczej obietnicy danej jego dziadowi Abrahamowi i przekazanej jego synowi Izaakowi.

Przypisy:

1. Ks. Rodzaju 12:1-3
2. Ks. Rodzaju 22:18
3. Ks. Rodzaju 21:12
4. Ks. Rodzaju 22:18
5. Ks. Rodzaju 25:23
6. Ks. Rodzaju 28:14

ROZDZIAŁ SZÓSTY

JUDA JAKO SUKCESOR OBIETNICY MESJAŃSKIEJ

Jakub błogosławił swoich dwunastu synów wypowiadając proroctwo. Spośród wszystkich braci, Juda został wybrany jako ten, z którego linii będzie się wywodził Mesjasz:

„Juda — ciebie będą słać bracia twoi, szczenię lwie, Juda; synu mój. Nie oddali się berło od Judy ani buława od nóg jego, aż przyjdzie władca jego, i jemu będą posłuszne narody.” [1]

Zdumiewające, że właśnie Juda został wybrany jako ten, którego mieli słać pozostali bracia, i jemu zostało obiecane berło oraz przywództwo wśród narodów. Przecież Juda należał do grona ośmiu, którzy zaplanowali śmierć Józefa — ich brata i umiłowanego syna Jakuba. Był także winien niemoralnego związku ze swoją synową Tamar, wziętą przezeń za nierządnicę.

Zapewne byłoby bardziej naturalne dla Jakuba wyznaczenie Józefa, Beniamina lub choćby najstarszego z synów — Rubena, by wypowiedzieć nad nim specjalne błogosławieństwo. W przypadku wybrania Judy uwypukla się szczególnie tajemnicza i przemożna łaska Boga oraz suwerenność Jego wyroków.

W Midraszu oraz w komentarzach Rasziego (największy średniowieczny autorytet rabiniczny w zakresie interpretacji Pism) znajdujemy komentarz sugerujący, iż Jakub pragnął odsłonić przed swymi dziećmi tajemnicę mesjańskiego końca czasów, lecz jego zamiar został udaremniony:

„Rabi Jehuda powiedział w imieniu Rabiego Eliezara Bar Aviny: Przed dwoma ludźmi odsłonięto tajemnicę Końca, lecz została ona ukryta przed innymi. Są to Jakub i Daniel. Jakub mówi w tym miejscu: '(...) abym oznajmił, co ma przyjść na was we dni ostatnie.' (tłum wg. Biblii w przekładzie ks. Jakuba Wujka — [przyp. tłum.]), lecz zamiast kontynuować ten wątek, strofuje Rubena.” [2]

Podobnie, w „Targum pseudo-Jonatana” czytamy:

„Gdy dwanaście plemion Jakuba zebrało się i otoczyło złoty stolec, na którym spoczywał [spodziewali się usłyszeć wypowiedziane przez niego błogosławieństwa dla każdego z nich] i kiedy chwała Szechiny Pańskiej spoczęła na nim, czas przyjścia Mesjasza-Króla został przed nim zakryty.” [3]

Takie opinie wydają się zrozumiałe, gdyż Jakub najpierw oznajmia swój zamiar odkrycia tego, co ma się dzieć podczas „b'aharit ha'yamim” (czasów ostatecznych), a później, zamiast mówić dalej, nagle zmienia temat i upomina Rubena zarzucając mu, że jest „burzliwy jak woda”.

Istnieją dwa wytłumaczenia faktu, że Jakub najpierw mówi do Rubena, potem do Symeona i Lewiego, a dopiero później koncentruje się na Judzie. Po pierwsze, wszyscy oni byli starsi od niego. Po drugie; zaistniała potrzeba wyjaśnienia, dlaczego nie oni zostali wybrani do otrzymania obietnicy zrodzenia Mesjasza. W każdym razie, Jakub odkrył nieco zasłonę spoczywającą na wydarzeniach czasów ostatecznych w momencie, gdy wypowiadał błogosławieństwo nad Judą. Prorokował, że berło nie odejdzie od niego, dopóki nie przyjdzie władca (W Biblii Tysiąclecia: Ten, do którego należy berło. W oryginale hebrajskim jest tu

użyty wyraz „Sziloh”, co stanowi podstawę do dalszej analizy tekstu przez autora. [przyp. tłum.]), któremu będą posłuszne narody.

Władcą (Sziloh) jest Mesjasz

Istnieją poważne podstawy do stwierdzenia, że „Sziloh” jest imieniem określającym Mesjasza. Prorok Ezechiel wydaje się odnosić do Jakubowego proroctwa o berle i Szilohu, gdy mówi: „W gruzy, w gruzy, w gruzy obróć je. Także ono nie pozostanie tak, aż przyjdzie Ten, który ma do niego prawo.” [4]

Hebrajski odpowiednik zwrotu „ma do niego prawo”, to „aszer-lo”. Jego zamiennikiem, użytym w proroctwie Jakuba, jest właśnie „Sziloh”. Zatem jeśli „aszer-lo” z tekstu Ezechiela odnosi się do Mesjasza, daje to podstawę do mesjańskiej interpretacji pojęcia „Sziloh”, użytego przez Jakuba w jego proroczym błogosławieństwie wypowiedzianym nad Judą.

Teza głosząca, że Sziloh to Mesjasz, znajduje potwierdzenie również w aramejskim „Targum Onkelosa”, gdzie czytamy: „aż przyjdzie Mesjasz, do którego należy królestwo (...)” [5]

Podobnie, „Pseudo-Jonatan” parafrazuje ten sam fragment Pism następująco: „aż do czasu, gdy przyjdzie Mesjasz-Król (...)” [6]

Postulat interpretacji pojęcia „Sziloh” jako odniesienia do Mesjasza znajdujemy także w Talmudzie: Rabbi Jochanan nauczał, że cały świat został stworzony dla Mesjasza. Jakie jest Jego imię? Według Szkoły Sziloh, brzmi ono „Sziloh” zgodnie z Pismem (Ks. Rodzaju. 49:10): „aż przyjdzie Sziloh, któremu będą posłuszne narody.” [7]

Ślady takiej samej egzegezy znajdujemy w Midraszach. Midrasz Rabbah Genезis stwierdza:

„'Jak lew czai się, gotuje do skoku' (Wg. tłum. Biblii Tysiąclecia. [przyp. Tłum.]) — Niektórzy interpretują ten werset następująco: 'Czai się', czyli od czasów Sedekiasza czeka, aż nadejdzie Mesjasz-Król.” [8]

Podobnie, Midrasz Tanhuma odnosi analizowany fragment do Mesjasza-Króla, stwierdzając:

„'Nie oddali się berło.' Oznacza to godność królewską. (...) 'Ani buława od nóg jego' odnosi się do czasu, gdy nadejdzie Król, do którego należy Królestwo.”

Jalkut traktuje wyraz „Sziloh” jako przeciwieństwo słowa „szailadonai”, które pojawia się w Księdze Izajasza i oznacza „dar dla Pana”. Autor dochodzi do wniosku, że właściwa interpretacja pojęcia „Sziloh” odnosi się do Mesjasza:

„'Aż przyjdzie Sziloh'; Imię to oznacza, iż wszystkie narody są przeznaczone do przyniesienia darów Izraelowi i Mesjaszowi-Królowi, jak napisano: 'W tym dniu będą niesione dary dla Pana zastępów.’” [9]

Juda powinien być prawodawcą aż do przyjścia Mesjasza

Podczas wielkich średniowiecznych debat pomiędzy wyznawcami rabinicznego judaizmu a ich adwersarzami, wierzący w Jezusę przytaczali werset „Nie oddali się berło od jego [Judy] tronu (...) aż przyjdzie władca [Sziloh]” jako dowód, że Jezua z Nazaretu jest Mesjaszem. Podkreślali oni, iż do czasów nadejścia Jezusy istniała kontynuacja przywództwa, która później

zanikła. Z kolei autorytety rabiniczne oddalały ten argument podkreślając, że królestwo Judy zostało podbite w 586 r. p. n. e., czyli już ok. 600 lat przed Jezusą.

Linia argumentacji wierzących przebiegała następująco: Juda otrzymał obietnicę wyjątkowej pozycji aż do przyjścia Sziloha. Wszyscy uczestnicy debaty byli zgodni co do tego, że Sziloh to mający nadejść Mesjasz — było to stanowisko potwierdzone żydowską tradycją i poparte przez Pisma. Sedekiasz był ostatnim królem Judy przed uprowadzeniem Żydów do Babilonii. Został oślepiiony, a jego dzieci zamordowane. [10]

W babilońskim więzieniu pozostał jednak jego prawowity następca — Jechojakim. Został on zwolniony przez króla Babilonu i zgodnie z Pismem, jednym z jego potomków był Zorobabel — przywódca grupy, która powróciła z wygnania za króla Cyrusa. Zorobabel i jego potomkowie byli postrzegani przez swoich rodaków jako przywódcy polityczni w Judei. Linia genealogiczna tego przywództwa była kontynuowana aż do czasów zniszczenia drugiej Świątyni. Po tym wydarzeniu znaczenie i władza Sanhedrynu zaczęły zanikać.

Nawet, gdy Hasmoneusze (którzy nie byli potomkami Judy, Dawida, Jechojakima ani Zorobabela) przejęli władzę w 167 r. p. n. e., kraj nadal był nazywany Judeą. W dodatku, Hasmoneusze nigdy nie zostali uznani za prawowitych władców, ponieważ pochodzili z Lewitów, a więc ani od Dawida, ani od Judy. Religijni przywódcy żydowscy odmówili podporządkowania się rządóm Hasmoneuszy, co zakończyło się śmiercią ośmiuset członków stronnictwa faryzeuszy z rąk nie uznawanych przez nich władców. Ci, którzy pozostali wierni Słowu Bożemu, nigdy nie podporządkowali się Hasmoneuszóm. Za swoich przywódców uznali raczej ciało złożone z liderów religijnych. W ten sposób, berło faktycznie nie oddaliło się od Judy ani buława „od jego stóp” aż do okresu po 30 r. n. e., kiedy Jezua z Nazaretu został ukrzyżowany.

Interesujące, że rabini nauczali, iż „około czterdzieści lat przed zburzeniem drugiej Świątyni pojawiły się pewne zmiany w tradycji. Los wskazujący na kozła, który miał zostać ofiarowany przestał pojawiać się zawsze w prawej dłoni arcykapłana; purpurowa szata wystawiana na w dniu Jom Kipur nie zmieniała koloru na biały, jak dawniej; [11] Światło Zachodnie nie płonęło już tak długo; wrota Świątyni już nie otwierały się same. [12]

Narody będą posłuszne Mesjaszowi

„We-lo jihat amim” znaczy „i jemu będą posłuszne narody.” Midrasz Tanhuma sankcjonuje to tłumaczenie i odnosi je do proroctwa o „korzeniu Jessego”, wypowiedzianego przez Izajasza:

„'We-lo jihat amim' odnosi się do Tego, któremu w przyszłości będą służyć narody, jak napisano w Księdze Izajasza 11: 10 'I stanie się w owym dniu, że narody będą szukać korzenia Jessego, który załopocze jako sztandar ludów.'”

Istnieje inne, uznane tłumaczenie zwrotu „We-lo jihat” — „któremu narody będą składać hołd.” Przekład ten jest zgodny z Biblią Jerozolimską i aramejskimi „Targumim”. Według niego, „gojim” (poganie) będą gromadzić się wokół Mesjasza i służyć Mu. Wypowiadając proroctwo nad Judą, Jakub odniósł się do obietnicy mesjańskiej, danej jego dziadowi Abrahamowi oraz jego synowi, Izaakowi: „W twoim potomstwie błogosławione będą wszystkie narody.”

Prorocy późniejszego okresu otrzymywali kolejne objawienia na temat Mesjasza, który pociągnie do siebie inne narody. Izajasz przewidział, że Mesjasz będzie „sztandarem” ludów. [13]

Zarówno on, jak i Micheasz mówili o czasach, gdy „góra ze Świątynią Pana będzie stać mocno jako najwyższa z gór (...), a ludy tłumnie będą do niej zdążać.” [14]

Przypomnijmy, że Jonasz otrzymał misję ogłoszenia Słowa poganom w Niniwie, by uchronić ich przed gniewem Pana. Bóg okazuje współczucie dla nich mówiąc: „A Ja nie miałbym żałować Niniwy, tego wielkiego miasta (...)?” [15]

Wreszcie, prorok Zachariasz, widząc czasy mesjańskie, powiedział:

„Stanie się w owych dniach, że dziesięciu mężów ze wszystkich języków narodów odważy się i uchwyci się rąbka szaty jednego Judejczyka, mówiąc: Pójdziemy z wami, bo słyszeliśmy, że z wami jest Bóg”. [16]

Przypisy:

1. Ks. Rodzaju 49:8-10
2. Midrasz Rabbah Genesis 98:3
3. Zob. J. W. Etheridge, „Targum Onkelosa i Jonatana Ben Uzziela na temat Pięcioksiągu z fragmentami Targum jerozolimskiego z Chaldei” [dalej zwane „Etheridge”] (KTAV 1968) str. 329; John Bowker, „The Targums & Rabbinic Literature: An Introduction to Jewish Interpretation of Scripture” (Cambridge 1969) str. 277.
4. Ks. Ezechiela 21: 27
5. Zob. Etheridge, str. 152
6. Ibid. str. 331
7. Sanhedryn 98b
8. Midrasz Rabbah Genesis 98:7
9. Jalkut 160; zob. Alfred Edersheim, „The Life and Times of Jesus the Messiah” (Wm. B. Eerdmans 1977), str. 712.
10. 2 Ks. Królewska 25:7
11. Rosz Haszana 31b
12. Joma 39b
13. Użyty w tym miejscu hebrajski wyraz określający sztandar to „nes”. Słowo „Nes” zwykle tłumaczy się jako „cud”.
14. Ks. Izajasza 2: 2; Ks. Micheasza 4:1
15. Ks. Jonasza 4:11
16. Ks. Zachariasza 8:23

ROZDZIAŁ SIÓDMY

MOJŻESZA NAZWANO PROROKIEM I KAPŁANEM, ALE NIE MESJASZEM

Mojżesz odegrał w historii Izraela najbardziej znaczącą rolę jako przywódca, lecz nie pochodził z mesjańskiej linii genealogicznej. Był potomkiem Lewiego, podczas gdy Mesjasz miał wyjść z plemienia Judy. Mimo to, Mojżesz był zapowiedzią Mesjasza.

Dlatego podobieństwo Mesjasza do Mojżesza należy rozpatrywać w trzech aspektach: okoliczności, charakteru i powołania.

Aspekt pierwszy, czyli okoliczności zewnętrzne służby, wydaje się być oczywisty. Mojżesz rozpoczął swą działalność w Egipcie. Mesjasz miał być powołany właśnie stamtąd. [1]

W dzieciństwie, życiu Mojżesza groziło śmiertelne niebezpieczeństwo za strony pogańskiego króla — faraona Necho. Tak samo miało być w przypadku Mesjasza. [2]

Mojżesz został ocalony w wyniku interwencji Boga i podobny przebieg wypadków w życiu Mesjasza przewidzieli prorocy. [3] Mojżesz został odrzucony i oczerniony przez własny naród, odpowiadając na to miłością i wstawiennictwem u władz egipskich. To samo miało się stać modus operandi Mesjasza. [4] Wreszcie, zarówno Mojżesz jak i Mesjasz są wybawcami swego narodu. [5]

Co do charakteru Mojżesza i Mesjasza, w obydwóch przypadkach jego najważniejszą cechą była pokora. Czytamy, iż Mojżesz był „najsłabszym ze wszystkich ludzi, którzy są na ziemi.” [6] Prorok Zachariasz, opisując Mesjasza, mówi o Nim: „łagodny i jedzie na osle, (...) na źrebięciu osłicy.” [7]

Oprócz podobieństw okoliczności działania Mojżesza i Mesjasza oraz ich charakterów, obydwaj otrzymali szczególne powołanie prorockie i kapłańskie.

Mesjasz jako prorok

Wprawdzie Mojżesz i Mesjasz zostali powołani na proroków, ale w Księdze Deuteronomium czytamy następujące proroctwo Mojżesza:

„Proroka takiego jak ja jestem, wzbudzi ci Pan, Bóg twój spośród ciebie, spośród twoich braci. Jego słuchać będziecie.” [8]

„Targum pseudo-Jonatana” rozszerza ten werset o stwierdzenie, że Prorok, o którym mowa, będzie posiadał Ruach ha-Kodesz (Ducha Świętego):

„I prawego Proroka (lub Proroka Sprawiedliwości) da ci Pan, Bóg twój, proroka spośród ciebie, spośród twoich braci, jak ja, posiadającego Ruach ha-Kodesz (Ducha Świętego), wzbudzi ci Pan; jego słuchać będziecie.” [9]

Bóg podkreśla znaczenie Mojżeszowego proroctwa, mówiąc:

„Wzbudzę im Proroka spośród ich braci, takiego jak ty. Włożę moje słowa w jego usta i będzie mówił do nich wszystko, co mu rozkażę. Jeśli więc kto nie usłucha moich słów, które on mówić będzie w moim imieniu, to Ja będę tego dochodził na nim.” [10]

Większość żydowskich komentatorów jest zdania, że Jozue i późniejsi prorocy wypełnili te słowa Pisma. Jednakże, Rabi Levi Ben Gerszon (XIV w.), rozpoznaje w zapowiadany tutaj Proroku Mesjasza: „Prorok spośród ciebie”. Rzeczywiście, Mesjasz jest takim Prorokiem, jak napisano w Midraszu omawiającym werset z Iz 52:13, „Oto szczęśliwie się powiedzie mojemu Słudze” (...). Mojżesz, poprzez cuda i znaki poprowadził jeden naród do oddawania chwały Bogu, lecz Mesjasz uczyni tak ze wszystkimi ludami.

Cytowany przez Ben Gerszona fragment Midraszu, odnoszący się do Proroka jako Mesjasza brzmi następująco:

Napisano: „Oto szczęśliwie się powiedzie mojemu Słudze: Będzie nader wywyższony i bardzo wysoko wyniesiony.” (Iz. 52:13) To znaczy, że będzie wywyższony bardziej niż Abraham, o którym napisane jest: „Podnoszę rękę swą do Pana” (Gen. 14:22). Będzie również wyniesiony bardziej od Mojżesza, o którym powiedziano: „Jak piastun nosi niemowlę” (Num. 11:12). „Będzie nader wywyższony” — to znaczy, że Mesjasz będzie ponad usługujących aniołów. [11]

Oczywiście, w pierwszych wiekach naszej ery byli również komentatorzy żydowscy, którzy wierzyli, że Prorok, o którym mowa w Księdze Powtórzonego Prawa [V Mojż], to Mesjasz. Dlatego pytano Jochanana Ben-Zachariasza (Jana Chrzciciela), który wzywał swój naród do upamiętania: „Czy ty jesteś tym Prorokiem? [12] Kiedy zaprzeczył, „Czemu więc chrzczisz, jeśli nie jesteś Mesjaszem ani Eliaszem, ani tym Prorokiem?” [13] Kilka lat później Szymon Bar Jona (Szymon Piotr), przemawiając w Świątyni, zacytował proroctwo z Księgi Powtórzonego Prawa dowodząc, że Bóg rzeczywiście wzbudził tego Proroka, Mesjasza, spośród nich. [14]

Mesjasz jako kapłan

Zarówno Mojżesz jak i Mesjasz mieli zostać powołani do służby kapłańskiej, mimo iż żaden z nich nie służył jako arcykapłan w Świątyni — nie pochodzili bowiem z linii Aarona. Ich funkcja kapłańska była związana z wyzwoleniem narodu.

Mojżesz wyswobodził Izraela z niewoli egipskiej. Podczas czterdziestu lat spędzonych na pustyni pełnił także rolę orędownika i pośrednika między Bogiem a ludźmi, kiedykolwiek zgrzeszyli. Przykładem może być sytuacja, gdy naród zrobił sobie złotego cielca podczas pobytu Mojżesza na górze Synaj. Bóg powiedział Mojżeszowi, co się stało u podnóża góry oraz zapowiedział zniszczenie całego narodu i rozpoczęcie nowej linii mesjańskiej od Mojżesza:

„Rzekł jeszcze Pan do Mojżesza: Patrzę na lud ten i widzę, że jest to lud twardego karku. Teraz zostaw mnie, żeby zapłonął mój gniew na nich. Wytracę ich, a ciebie uczynię wielkim ludem”. [15]

Mojżesz wstawiał się za ludem błagając Boga, aby im wybaczył. Prosił także, by zamiast utworzenia nowej linii genealogicznej Mesjasza została zachowana ciągłość obietnicy danej Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi. Modlitwa ta została przez Boga przyjęta. Podobnie, Mesjasz został powołany do pełnienia funkcji kapłańskiej. Psalmista pisze o Nim: „Tyś kapłanem na wieki.” [17]

Ta służba miała się przejawiać w dziele Mesjasza jako Orędownika i Odkupiciela. Wstawienniczą rolę Mesjasza podkreślał prorok Izajasz mówiąc, że „poniósł grzech wielu i wstawił się za przestępcami.” [18] Jako Odkupiciel, Mesjasz miał zbawić swój naród od grzechów:

„Lecz On zraniony jest za występki nasze, starty za winy nasze. Ukarany został dla naszego zbawienia, a Jego ranami jesteśmy uleczeni. (...) Pan Jego dotknął karą za winę nas wszystkich. (...) Wyrwano Go bowiem z krainy żyjących, za występki mojego ludu śmiertelnie został zraniony.” [19]

Żydowski przywódca oczekiwał takiego Mesjasza-kapłana wiedząc, że służba kapłańska w okresie pierwszej Świątyni również miała pewien wymiar prorocki. Urim i Tummim, noszone w napierśniku arcykapłana były tego dowodem, pokazując w niektórych przypadkach wolę Bożą czy Jego odpowiedź na postawione pytanie. Jednak te elementy stroju kapłańskiego zanikły po zburzeniu pierwszej Świątyni. Od tego czasu wielu przywódców narodu oczekiwało kapłana, który mógłby używać Urim i Tummim jako rodzaju bezpośredniej łączności z Bogiem i narzędzi do komunikowania ludowi woli Pana. Dlatego w Księdze Ezdrasza czytamy:

„A namiestnik zakazał im jadać z pokarmów poświęconych, aż się pojawi kapłan przeznaczony do rzucania losów [Urim i Tummim]”. [20]

Taki kapłan nie pojawił się przez cały okres drugiej Świątyni. Wielu oczekiwało jednak, iż mający nadejść Mesjasz dokona w sobie zjednoczenia urzędów Kapłana i Proroka. W historycznej relacji z Księgi Machabejskiej (II w. p. n. e.) czytamy o oczyszczeniu Świątyni sprofanowanej przez Greków:

„Potem naradzali się, co zrobić z ołtarzem całopalenia, który został zbezczeszczoney. Przyszła im jednak dobra myśl, aby go rozwalić (...) kamienie złożyli na oznaczonym miejscu na świątynnej górze, na tak długo, aż się ukaże prorok i nimi rozporządzi.” [21]

Talmud naucza, że Mojżesz nasz Pan był arcykapłanem. Jednak Prorok, którego miał wzbudzić Bóg, oprócz cech znamionujących Proroka, miał być również arcykapłanem „jak Mojżesz”. Talmud naucza także, iż „Wszyscy prorocy prorokowali o nadejściu samego Mesjasza.” [23] Zatem ten, który miał być Prorokiem i arcykapłanem jak Mojżesz, byłby Mesjaszem. Nie pochodziłby jednak od Mojżesza, lecz od Abrahama, Izaaka, Jakuba i Jessego.

Przypisy:

1. Ks. Ozeasza 11:1
2. Ks. Jeremiasza 31:15
3. Ks. Izajasza 53:10
4. Ks. Izajasza 53:3,7
5. Ks. Zachariasza 9:9; Ks. Izajasza 53:11
6. Numeri 12:3
7. Ks. Zachariasza 9:9
8. Ks. Powtórzonego Prawa 18:15

9. Zob. Etheridge, „Targum Onkelosa i Jonatana Ben Uzziela na temat Pięcioksiągu z fragmentami Targum jerozolimskiego z Chaldei” [dalej zwane „Etheridge”] (KTAV 1968) str. 614.
10. Ks. Powtórzonego Prawa 18:18-19
11. Zob. Midrasz „Tanuma”, (KTAV Publishing 1989) str. 166-167.
12. Ew. Jana 1:25
13. Ibid.
14. Dz. Apostolskie 3:22-23,26
15. Ks. Wyjścia 32:9-10
16. Inne przykłady wstawiennictwa Mojżesza: Ks. Powt. Prawa 5:5,27; Ks. Wyjścia 20:18-19
17. Psalm 110:4
18. Ks. Izajasza 53:12
19. Ks. Izajasza 53:5-6,8
20. Ks. Ezdrasza 2:63
21. 1 Ks. Machabejska 4:44-46. „Żydzi i kapłani postanowili, iż Szymon będzie ich władcą i arcykapłanem na wieki, tak długo, aż powstanie wiarygodny „Prorok.” 1 Ks. Machabejska 14:41
22. Zebahim 101a
23. Sanhedryn 99a

ROZDZIAŁ ÓSMY

MESJASZ — RÓŻDŹKA Z PNIA JESSEGO

Jesse był ojcem Dawida oraz potomkiem Judy, Jakuba, Izaaka i Abrahama w linii prostej.

Wybór Jessego (i jego najmłodszego syna, Dawida) dokonał się w wyniku bezpośredniego nakazu Bożego, jak czytamy w Piśmie:

„I rzekł Pan do Samuela (...). Napełnij swój róg olejem i idź; posyłam cię do Jessego w Betlejem, albowiem upatrzyłem sobie króla między jego synami.” [1]

Izajasz, prorok żyjący około trzystu lat po tych wydarzeniach, został natchniony do podsumowania powołania Dawida w następujących słowach:

”I wyrośnie różdźka z pnia Jessego, a pęd z jego korzeni wyda owoc. I spocznie na nim Duch Pana; Duch mądrości i rozumu, Duch rady i mocy, Duch poznania i bojaźni Pana.” [2]

Powyższy fragment jest powszechnie uważany przez żydowskich komentatorów za zapowiedź Mesjasza. Nawet ci, którzy uważają, iż niektóre proroctwa mesjańskie wypełniły się w osobie króla Hiskiasza, nie mogą zaprzeczyć, że ten werset mówi o przyszłym Mesjaszu. [3]

To proroctwo jest ważne przynajmniej z dwóch powodów. Po pierwsze, zawęży grono przodków Mesjasza do linii Jessego i jego potomków, ponieważ „wyrośnie różdźka z pnia Jessego.” Po drugie, poprzez użycie hebrajskiego wyrazu „netzer” tłumaczonego jako „różdźka”, prorok określa miejsce zamieszkania Mesjasza. Istnieje zamiennik tego wyrazu, „tsemach”, który mógł zostać użyty w tym miejscu, podobnie jak w innych wersetach opisujących Mesjasza:

„W owym dniu 'tsemah' (latorośl, różdźka) Pana stanie się ozdobą i chwałą, a owoc ziemi chlubą i krasą ocalonych Izraela.” [4]

Inni prorocy, określając Mesjasza jako latorośl (różdżkę) używali słowa „tsemah” zamiast „netzer”. Na przykład, prorok Jeremiasz napisał:

„Oto idą dni — mówi Pan — że wzbudzę Dawidowi sprawiedliwą ('tsemach') latorośl: Będzie panował jako król i mądrze postępował; i będzie stosował prawo i sprawiedliwość na ziemi”. [5]

Ten sam prorok powiedział w imieniu Pańskim: „Sprawię, że prawdziwa 'tsemah' (latorośl) wyrośnie Dawidowi (...).” [6]

Zachariasz, odnosząc się do Mesjasza jako Latorośli, również używa słowa „tsemah”, a nie „netzer”, prorokując: „(...) oto Ja przywiodę swego sługę, Latorośl 'tsemah'.” [7]

Niewątpliwie, musiał istnieć jakiś specjalny powód, dla którego Ruach ha-Kodesz natchnął Izajasza do użycia słowa „netzer” zamiast jego bardziej popularnego zamiennika, „tsemah”. Powód ten znajdujemy w Pismach „Brit Hadasza” (Nowego Testamentu):

„A przyszedłszy tam, zamieszkał w mieście zwanym Natzeret (Nazaret), aby się spełniło, co powiedziano przez proroków (...).” [8]

Nazwa miasta Natzeret składa się wyrazu netzer i końcówki żeńskiej, określonej literą Taw. Zatem, powodem użycia słowa „netzer” w analizowanym wersecie jest zastosowanie w nim gry słów. Mesjasz ma być Latoroślą mieszkającą w mieście Nazaret. Jest zatem określony jako Netzer z Netzeret.

Latorośle są wypuszczane z korzeni. Można by zatem wnioskować, że użycie określenia „latorośl” sugeruje, iż Mesjasz jest w pewnym sensie niżej postawiony, niż Jego „korzeń”. Jednak uważna analiza dalszego tekstu powyższego proroctwa prowadzi do wniosku, że Mesjasz jest również korzeniem:

„Narody będą szukać korzenia Jessego, który załopocze jako sztandar ludów.” [9]

Korzeniem nie będzie rodzony syn Jessego, Dawid, który był mężem wojny i zasłynął wieloma zwycięstwami nad narodami pogan. [10] Mesjasz miał być osobą, która pociągnie ich do siebie i będzie jednocześnie gwarantem absolutnych norm moralnych, poszukiwanych przez wszystkich niewierzących:

„Narody będą szukać korzenia Jessego (...), a miejsce jego pobytu będzie sławne.” [11]

Miłość pogan do Mesjasza zaowocuje szacunkiem i pomocą dla narodu żydowskiego. Powrót Izraela do ziemi ojców jest wyraźnie przepowiadany w Pismach:

„I wywiesi narodom sztandar, i zbierze wygnańców z Izraela, a rozproszonych z Judy zgromadzi z czterech krańców świata.” [12]

Biblia potwierdza także tezę o pomocy pogan w ponownym zajęciu przez Żydów ich ziemi:

„Tak mówi Wszechmogący Pan: Oto Ja podniosę moją rękę w stronę narodów i wysoko zatknę mój sztandar dla ludów; i przyniosą w swoich objęciach twoich synów, a twoje córki będą nieść na ramionach”. [13]

W późniejszym rozdziale Księgi Izajasza, korzeń Jessego jest opisywany z innej perspektywy. Jest On jak „latorośl” i jako „korzeń” z suchej ziemi.

„Nie miał postawy ani urody, które by pociągały nasze oczy, i nie był to wygląd, który by nam się mógł podobać.” [14] Zatem, w przeciwieństwie do Dawida, potomek Jessego początkowo nie będzie nosił złotej korony, ale będzie znosił okrutne karanie [15]; zamiast być „Latoroślą piękną i pełną chwały”, będzie napierw „ukoronowany” przez rzymskich żołnierzy splecionymi gałęziami kłujących cierni. [16]

Następcą Jessego był Dawid, który przekazał „pałeczkę” mesjańskiego dziedzictwa swemu synowi Salomonowi. Pomiędzy tymi dwiema postaciami istnieje widoczny kontrast — pierwszy był wojownikiem, drugi — człowiekiem niosącym pokój.

Przypisy:

1. 1 Ks. Samuela 16:1
2. Ks. Izajasza 11:1-2
3. Zob. Alfred Edersheim, „The Life and Times of Jesus the Messiah”, (Eerdmans 1977) str. 723-724.
4. Ks. Izajasza 4:2

5. Ks. Jeremiasza 23:5
6. Ks. Jeremiasza 33:15
7. Ks. Zachariasza 3:8
8. Ew. Mateusza 2:23
9. Ks. Izajasza 11:10
10. 1 Ks. Kronik 22:8; 2 Ks. Samuela 8:22; 1 Ks. Królewska 11:15
11. Ks. Izajasza 11:10
12. Ks. Izajasza 11:12
13. Ks. Izajasza 49:22
14. Ks. Izajasza 53:2
15. Zob. Psalm 22: 1-2
16. Zob. Ks. Micheasza 5:1; Psalm 2:6-2

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY

MESJASZ JAKO SYN DAWIDA I SYN BOŻY

Mesjasz miał być potomkiem Ewy, Seta, Abrahama, Izaaka i Jakuba oraz Judy i Jessego. Teraz dochodzimy w analizie genealogicznej do syna Jessego — Dawida. Jego dziedzictwo mesjańskie jest potwierdzone przez następujące słowa, które wypowiedział prorok Natan:

„A gdy dopełnią się dni twoje i zaśniesz ze swoimi ojcami, Ja wzbudzę ci potomka po tobie, który wyjdzie z twego łona, i utrwali twoje królestwo. On zbuduje dom mojemu imieniu (...).” [1]

Bezpośrednią przyczyną wypowiedzenia tego proroctwa było Dawidowe pragnienie wybudowania „domu Pańskiego”. Kiedy powiedział o tym Natanowi, ten był skłonny zgodzić się z królem, że Świątynia powinna zostać wzniesiona. A jednak, wbrew odczuciom ich obu, Bóg przemówił do Natana i powiedział: „Nie”. Powodem tego, iż Bóg nie wybrał Dawida do dzieła wybudowania świątyni było to, że „przelał wiele krwi.” [2] Do wzniesienia domu Bożego został przeznaczony jego syn Salomon, „człowiek niosący pokój [Szalom]”. Proroctwo Natana wybiega jednak w przyszłość znacznie dalej, niż do czasu wzniesienia ziemskiej świątyni, w której będzie spoczywać arka Przymierza:

„(...) utwierdzą tron królestwa jego na wieki. Ja mu będę ojcem, a on będzie mi synem. (...) I trwać będzie twój dom i twoje królestwo na wieki przede mną. Tron twój też utwierdzony będzie na wieki.” [3]

Powyższe proroctwo nie wypełniło się jednak nawet w Salomonie, synu Dawida — nie panował on przecież wiecznie. W dodatku, dał się poznać jako król, który popełnił wielokrotnie grzech polegający na ożenku z pogańskimi kobietami i uleganiu ich pogańskim wpływom. [4]

Tron wieczny miał być przeznaczony dla Mesjasza, który ustanowi pokój na zawsze. Prorocy, którzy działali setki lat po śmierci Dawida, często wypowiadali jego imię w odniesieniu do czasów ostatecznych, często nawet odnosząc je do mającego nadejść Mesjasza. Na przykład, prorok Ozeasz powiedział: „Potem synowie Izraela się nawrócą i znów będą szukać Pana, swojego Boga, i Dawida, swojego króla (...) w dniach ostatecznych.” [5]

Ponieważ Dawid nie żył już od dawna, oczywiste jest, że prorok mówi o „większym Dawidzie” — Mesjaszu.

Bóg w podobny sposób przemówił przez Ezechiela: „(...) Ustanowię nad nimi jednego pasterza, mojego sługę Dawida, i będzie je pasł (...) mój sługa Dawid będzie księciem wśród nich.” [6] Prorok Amos wypowiedział pragnienie „podniesienia upadającej chatki Dawida.” [7] Z kolei Jeremiasz, mówiąc o dniach ostatecznych, przypisał niewysłowione znaczenie Latorośli Dawida prorokując: „(...) wzbudzę Dawidowi sprawiedliwą latorośl (...) a to jest imię, którym go zwać będą: Adonai Cedikeinu (Pan sprawiedliwością naszą).” [8]

Wreszcie, Micheasz potwierdził, że Betlejem — miejsce urodzenia Dawida — będzie także miastem, w którym narodzi się „większy Dawid”. Prorok, inspirowany przez Ruach ha-Kodesz, mówi:

„Ale ty, Betlejemie Efrata, najmniejszy z okręgów judzkich, z ciebie mi wyjdzie ten, który będzie władcą Izraela. Początki jego od prawieku, od dni zamierzchłych.” [9]

W tym miejscu nie może być mowy o Dawidzie, gdyż zapowiadany „władca” istnieje „od dni zamierzchłych”. Oprócz tego, prorok wyraźnie mówi o przyszłości, podczas gdy Dawid został pochowany na kilkaset lat przed wypowiedzeniem tych słów.

Psalmista Etan Ezrachita także pisze o tym, że w prorocztwie Natana nie chodzi o tron ziemski, lecz niebiański i wieczny, zajmowany przez „większego Dawida”:

„Ja zaś uczynię go pierworodnym, najwyższym wśród królów ziemi. (...) I utrwale na wieki ród jego, a tron jego jak dni niebios. (...) Nie naruszę przymierza mego i nie zmienię słowa ust moich. (...) Potomstwo jego trwać będzie na wieki, a tron jego jak słońce przede mną. Jak księżyc, ustanowiony na wieki, wierny świadek na niebie.” [10]

Autor psalmu niewątpliwie czeka na „większego Dawida”. Spodziewa się nadejścia Mesjasza, który będzie żył na wieki, będąc jednocześnie Pierworodnym Boga. Oto fragment Midraszu omawiającego ten fragment Pism:

„Rabbi Natan stwierdził, że Bóg zwrócił się do Izraela tymi słowy: Uczyniłem pierworodnym Jakuba, jak napisano: 'Moim synem pierworodnym jest Izrael' (Ks. Wyjścia 4: 22) i uczynię moim pierworodnym Mesjasza, jak napisano: 'Uczynię go pierworodnym.' (Psalm 89: 28)” [11]

W związku z powyższym, Mesjasz jest zarówno potomkiem Dawida, jak i jednorodnym Synem Bożym. Odkrycie zdumiewające, choć nie jedyne, jeśli chodzi o analizowany psalm. Inne Pisma objawiają więcej szczegółów dotyczących synostwa Bożego Mesjasza. Jeden z psalmów mówi, że Mesjasz, jednorodzony Syn Boży, będzie rządził narodami, a one oddadzą Mu chwałę; kto tego nie uczyni, będzie ukarany.

„Czemuż to burzą się narody (...) przeciw Panu i Pomazańcowi jego [?] (...) Ja ustanowiłem króla mego na Syjonie, świętej górze mojej. Ogłoszę zarządzenie Pana: rzekł do mnie: Synem moim jesteś, dziś cię zrodziłem. (...) Z drzeniem złóżcie Mu hołd, aby się nie rozgniewał i abyście nie zgubili drogi, bo łatwo płonie gniewem.” [12]

Agur Ben Jake, autor części Księgi Przypowieści Salomona (. Księga Przysłów. [przyp. tłum.]), identyfikuje Mesjasza jako Syna Bożego, stawiając przed czytelnikiem pytania:

„Kto wstąpił na niebiosy i wstąpił? (...) Kto stworzył wszystkie krańce ziemi? Jakie jest jego imię? I jakie jest imię jego Syna? Czy wiesz?” [13]

Prorok Izajasz, żyjący wiele wieków po Dawidzie, również czyni odniesienia do osoby Syna Bożego, który ma zasiąść na tronie Dawidowym na zawsze:

„Albowiem dziecię narodziło się nam, syn jest nam dany. (...) Potężna będzie władza i pokój bez końca na tronie Dawida i w jego królestwie, gdyż utrwali ją i oprze na prawie i sprawiedliwości, odtąd aż na wieki.” [14]

Na koniec pragnę przytoczyć fragment Księgi Daniela, opisujący prorocze widzenie Mesjasza przychodzącego „na obłokach niebieskich” [15]:

„I dano mu władzę i chwałę, i królestwo, aby mu służyły wszystkie ludy, narody i języki, Jego władza — władzą wieczną, niezmienną, jego królestwo — niezniszczalne.” [16]

Mesjasz miał być Synem Dawida oraz Synem Bożym. Od pierwszego wieku naszej ery aż do dziś ta koncepcja pozostaje dla rabinów zagadką.

Przypisy:

1. 2 Ks. Samuela 7:12-13
2. 2 Ks. Kronik 22:8
3. 2 Ks. Samuela 7:13-14,16
4. 1 Ks. Królewska 11:3-6
5. Ks. Ozeasza 3:5
6. Ks. Ezechiela 34:23-24
7. Ks. Amosa 9:12
8. Ks. Jeremiasza 23:5-6
9. Ks. Micheasza 5:2
10. Psalm 89:28,29,34-37

11. Midrasz Rabbah Szemot 19. Komentatorzy żydowscy interpretują ten fragment Psalmu 89 jako mesjański, słusznie zauważając, iż słońce i księżyc są wiernymi świadkami, co jest podkreślone przez psalmistę. W związku z tym, wiążą oni powyższy tekst z prorocstwem Jeremiasza, gdzie Bóg bierze słońce, księżyc i gwiazdy na świadków przysięgi, że Izrael przetrwa na zawsze (Jer. 31: 35-36). Ci sami świadkowie potwierdzają, iż Mesjasz jest jednorodzonem Synem Bożym, który trwa na wieki.

12. Psalm 2:1-2,6-7. Nakaz podporządkowania się Namaszczonemu (przez co rozumie się Mesjasza), określone tutaj jako Syn, jest wyrażony również w proroczwie z Księgi Powt. Prawa, analizowanym już wcześniej w rozdziale siódmym. Mesjasz jest tam opisany jako „podobny do Mojżesza”. Należy Mu się poddać, gdyż „kto nie usłucha moich słów, które on mówić będzie w moim imieniu, (...) Ja będę tego dochodził na nim.” (Deut. 18: 19) Podobne ostrzeżenie znajdujemy w Księdze Exodus, gdzie Mesjasz jest ukazany jako Anioł Pana: „Oto Ja posyłam anioła przed tobą, aby cię strzegł w drodze (...). Miej się przed nim na baczności, słuchaj głosu jego i nie przeciwstawiaj mu się (...).” (Ex. 23:20-21)

13. Ks. Przypowieści Salomona 30:4
14. Ks. Izajasza 9:6-7
15. Ks. Daniela 7:14
16. Ks. Daniela 7:15

ROZDZIAŁ DZIESIĄTY

MESJASZ POCHODZI Z LINII SALOMONA I HISKIASZA

Podstawowym przesłaniem proroctwa Natana była zapowiedź wzniesienia przez syna Dawidowego domu Bożego oraz ustanowienia „wiecznego Królestwa Bożego.” [1]

Salomon, syn Dawida i Batszeby, wypełnił część tego przesłania, budując w Jerozolimie świątynię Pańską. Wzniesienie tej wspaniałej budowli zajęło siedem lat. [2]

Choć Salomon wypełnił tylko część proroctwa Natana, wciąż istniała nadzieja, że on lub któryś z jego bezpośrednich potomków ustanowi wieczne królestwo, wypełniając tym samym całość przepowiedni proroka.

Jednak ci, którzy położyli nadzieję w Salomonie, wkrótce srodze się zawiedli. Król zszedł z dróg Pańskich.

„Nie dość, że wybierał sobie żony spośród kobiet pogańskich, co jest wyraźnie zabronione przez Torę, to jeszcze były to czcicielki obcych bóstw. Salomon budował ołtarze i świątynki w Jerozolimie, żeby jego żony mogły składać ofiary swoim bożkom. [3] Potem odszedł od Boga, idąc „za Asztartą, boginią Sydończyków i Milkodem, obrzydliwością Ammonitów.” [4]

Psalmista opisuje charakter obiecanego Syna Dawidowego, który miał zasiąść na tronie na wieki:

„Niechaj sędzi ubogich ludu, wybawi biednych, ale niech zdepcze ciemności.” [5] Salomon zaś sam stał się ciemnościem, obciążając swój lud podatkami ponad miarę. Po śmierci króla, naród prosił jego syna, Rechabeama, by uczynił ich życie lżejszym. [6] Kiedy odmówił [7], królestwo uległo rozpadowi, a on stał się odpowiedzialny za oddzielenie się dziesięciu plemion izraelskich. [8]

Obiecanym, który miał zasiąść na zawsze na tronie Dawida, był Mesjasz. Według psalmisty, ma On być wieczny [9], litościwy [10], ma nieść radość i błogosławieństwo oraz pokój dla serc ludzkich [11]. Jego wpływem mają zostać ogarnięte nawet narody pogańskie [12], a wszystkie potrzeby Jego poddanych będą zaspokojone [13].

Jego imię ma trwać wiecznie, ustanowione jeszcze przed stworzeniem słońca [14], a Jego osoba ma być pełna chwały. [15] Salomon wyraźnie nie odpowiada temu opisowi Obiecanego, zasiadającego na tronie Dawidowym. Nie pasują tu również jego potomkowie, którzy byli królami Izraela. Mimo to, naród nadal nie tracił nadziei na przyjscie Namaszczonego, który spełni wszystkie biblijne kryteria.

Minęły ponad dwa stulecia. W tym czasie, Bóg przez proroków objawił nowe szczegóły dotyczące Syna Dawida i Syna Bożego zarazem. Ozeasz ogłosił, iż czas oczekiwania będzie długi:

„Gdyż synowie Izraela będą przez dłuższy czas bez króla (...), bez ofiary (...). Potem synowie Izraela się nawrócą i znów będą szukać Pana, swojego Boga, i Dawida, swojego króla, i w dniach ostatecznych z bojaźnią zwrócą się do Pana i jego dobroci.” [16]

Kolejne pokolenia wiernych Izraela były przekonane, że za ich życia pojawi się Obiecany. Podczas, gdy oni czekali, w ich kraju powstał bezbożny król Achaz. Został on ostrzeżony przez współczesnego mu proroka Izajasza, by zachował Słowo Boże i nie zawierał przymierza z wrogami Izraela. Król nie chciał się zastosować do tych wskazówek. [17] Wbrew usilnym staraniom Izajasza, aby przekonać Achaza do wierności Panu, ten pomimo ewidentnych znaków Bożych, nadal się opierał, a nawet wyznał z wyjątkową hipokryzją:

„Nie będę prosił i nie będę kusił Pana.” [18]

Bóg odrzucił Achaza, ponieważ nie był godzien oglądać Jego znaków i cudów; mimo to [Bóg] dał znak całemu domowi Dawida:

„Dlatego sam Pan da wam znak [19]: Oto panna pocznie i porodzi syna, i nazwie go imieniem Immanuel. Mlekiem zsiadłym i miodem żywić się będzie do czasu, gdy nauczy się odrzucać złe, a wybierać dobre. Gdyż zanim chłopiec nauczy się odrzucać złe, a wybierać dobre, kraj, przed którego obu królami drżysz, będzie spustoszony.” [20]

Obietnica mówi o znaku w postaci ponadnaturalnych okoliczności narodzin z dziewicy [21] (almach) pewnego dziecka, które będzie nosiło symboliczne imię Immanuel — Bóg z nami. Ono będzie Obiecanym Królem, który nie wejdzie w przymierze z Asyrią. Owo potężne mocarstwo nie wyrządzi krzywdy Izraelowi, gdyż „Immanuel” — nie Achaz — będzie władcą Żydów. [22]

Wkrótce jednak pojawiła się nowa nadzieja. Następcą Achaza był jego syn, Hiskiasz — dobry i prawy król, człowiek wielkiej pobożności, posłuszny Słowu Bożemu. Czyżby to on miał być tym wybranym Bogu, który stanowiącyby wypełnienie wszystkich prorocत्व od czasów Adama do Izajasza? Niewątpliwie — wielu, jeżeli nie większość Żydów miało taką nadzieję. Byli nawet tacy, którzy mieli pewność.

Idea, że Hiskiasz był obiecanym Mesjaszem, prawdopodobnie dominowała przez krótki czas w niektórych środowiskach rabinów. Jeden z nich, w I wieku n.e. wciąż podtrzymywał ten punkt widzenia:

„Rabbi Hillel podkreślił, że Izrael nie powinien już dłużej spodziewać się Mesjasza, ponieważ zaznał już radości z Jego przyjścia za czasów Hiskiasza.” [23]

Jego koledzy nie poparli jednak oficjalnie tej tezy, a jeden z nich napisał nawet:

„Niech Bóg wybaczy Hillelowi, bo jego słowa stoją w sprzeczności z prorocत्वem Zachariasza [żyjącego setki lat po Hiskiaszu], które mówi:

Wesel się bardzo, córko syjońska! Wykrzykuj, córko jerozalemska! Oto twój król przychodzi do ciebie (...).

Wynika stąd, że prorocy żyjący już po okresie panowania Hiskiasza nadal wypatrywali nadejścia Mesjasza.” [24]

Część przytoczonego wyżej prorocत्व Izajasza wypełniła się za czasów Hiskiasza. Stało się to w roku 732 p.n.e., gdy stolica Syrii, Damaszek, została zdobyta przez Asyryjczyków. W tym momencie dziesięć północnych plemion Izraela straciło niepodległość, a ich stolica wpadła w ręce najeźdźców dziesięć lat później. Wypełniło się zatem to, co napisano:

„(...) Zanim chłopiec nauczy[ł] się odrzucać złe, a wybierać dobre, kraj, przed którego obu królami drżysz [Syria i Izrael], [został] spustoszony.” [25]

Za czasów panowania Hiskiasza wypełniło się jeszcze jedno proroctwo. Mówiło ono, że Asyryjczycy będą oblegać Jerozolimę i podbiją Judeę, lecz mimo to zostaną pokonani. [26] A jednak, mimo wszystkich swoich walorów, Hiskiasz nie spełnił kryteriów mesjańskich — choćby dlatego, iż nie został zrodzony z dziewicy. Nie może być zatem uznawany za Mesjasza, w którym wypełniło się proroctwo o „Immanuelu”.

Komentatorzy Talmudu rozważali jednak możliwość, że Hiskiasz był Mesjaszem. W jednym z komentarzy talmudycznych czytamy m.in.:

„Potężna będzie [Jego] władza i pokój bez końca” (Iz. 9:6)

„Można by zapytać, dlaczego w oryginale hebrajskim, w pierwszym wyrazie lemarbe, litera 'mem', która powinna być w środku, jest umieszczona na jego końcu? Ponieważ Święty, który niech będzie błogosławiony, rozważał możliwość uczynienia Hiskiasza Mesjaszem (...).” [27]

W dalszej części cytowanego fragmentu autor daje do zrozumienia, że Hiskiasz nie był jednak Mesjaszem, natomiast końcowe 'mem' oznacza, iż decyzja dotycząca przyjścia Mesjasza została zawieszona do pewnego czasu. [28]

Raszi w swych komentarzach również dochodzi do wniosku, że Hiskiasz nie mógł być Mesjaszem, ponieważ „gdyby przyjrzeć się dokładnie historii Hiskiasza, okazuje się, że urodził się na dziewięć lat przed wstąpieniem na tron swego ojca [Achaza].” Wynika stąd, iż jego narodzenie poprzedza wypowiedzenie proroctwa o dziewięć lat, a przecież prorok mówi:

„Oto panna pocznie (czas przyszły) (...).” [29]

Mimo, iż rabini rozważali możliwość, że Hiskiasz mógłby być obiecany Mesjaszem, w końcu jednak zdecydowali się na odrzucenie tej tezy.

Zauważyli jednocześnie w królu wiele cech, na istnienie których wskazywało jego imię, które po hebrajsku oznacza „Bóg uczynił go mocnym”. [30] Faktycznie, za panowania Hiskiasza królestwo Izraela zostało wzmocnione.

Jednak zarówno to, jak i pochodzenie z mesjańskiej linii genealogicznej, nie wystarczyło do uznania go za Mesjasza, gdyż nie spełnił wszystkich kryteriów Namaszczonego, który miał wypełnić proroctwo o Immanuelu. Izrael musiał czekać dalej.

Przypisy:

1. 1 Ks. Kronik 17:12

2. Budowa pałacu Salomona zajęła 13 lat, a sam pałac był prawdopodobnie jeszcze bardziej okazały niż świątynia Pańska. (1 Ks. Królewska 7) Żydzi byli szczęśliwi i dumni z możliwości przebywania w świątyni. Dom Pański przykuwał uwagę innych władców (1 Ks. Królewska 8:41-43), którzy w końcu ograbili go z wszystkich bogactw (2 Ks. Królewska 16:8).

3. 1 Ks. Królewska 11:8

4. 1 Ks. Królewska 11:5

5. Psalm 72:4

6. 1 Ks. Królewska 12:4

7. 1 Ks. Królewska 12:13-14

8. 1 Ks. Królewska 12:16-20
9. Psalm 72:5
10. Psalm 72:12-13
11. Psalm 72:6-7
12. Psalm 72:10
13. Psalm 72:16
14. „Niech imię jego trwa wiecznie, niech imię jego kwitnie, póki świeci słońce!” (lifnei szemesz Jinon szemo) (Psalm 72:17). Według szkoły Janai, „Imię Mesjasza to Jinon, bo jest napisane: lifnei szemesz Jinon szemo; Jego imię brzmi Jinon odkąd świeci słońce.” (Sanhedryn 98b)
15. Psalm 72:18-19
16. Ks. Ozeasza 3:4-5
17. 2 Ks. Królewska 16:5-7
18. Ks. Izajasza 7:12. Użyty tutaj wyraz „ot” oznacza coś więcej niż nadprzyrodzony znak lub cud. Na przykład, dziesięć plag oraz tęcza jako znak dla Noego są określone jako „ot”.
20. Ks. Izajasza 7:14-16
21. Wyraz hebrajski użyty w tym fragmencie to „almach”. Zwykle, choć nie zawsze, oznaczał on dziewicę. Autorzy Septuaginty przetłumaczyli „almach” jako „parthenos”, co oznacza właśnie dziewicę. Także w języku ugaryckim, pokrewnym do hebrajskiego, znaczenie wyrazu podobnego do „almach” jest identyczne.
22. Ks. Izajasza 8:7-10
23. Sanhedryn 99a
24. Zob. także Ks. Aggeusza 2:6-10 i Ks. Malachiasza 3:1,4:5.
25. Ks. Izajasza 7:16
26. Ks. Izajasza 8:7-8; 37:36-37
27. Sanhedryn 94a
28. Inny fragment Talmudu rozważa możliwość, że syn, o którym mowa w Iz. 9: 6 może być Hiskiaszem. Rabini odrzucili jednak tę propozycję. (Sanhedryn 94a)
29. Właściwie, Raszi spodziewał się przyjścia Mesjasza w roku 1352 lub 1478 n.e. Abba Hillel Silver, Messianic Speculation in Israel. (McMillan 1927) str. 66-67
30. Hebr. „hazak” oznacza „silny”, natomiast „jah” to „Bóg” (skrót od Jahwe).

ROZDZIAŁ JEDENASTY

MESJASZ MIAŁ POCHODZIĆ OD JEHOJACHINA I ZOROBABELA

Jehojachin był dziadem Zorobabela, który pochodził w linii prostej od Salomona, a więc wywodził się z linii genealogicznej Mesjasza. Zarówno Jehojachin jak i Zorobabel są wymienieni jako przodkowie Jezui (Jezusa) w „Brit Hadasza” (Nowym Testamencie): Mateusz [1] (hebr. Mattitejahu) w swojej Ewangelii pisze o jednym i drugim, natomiast Łukasz wymienia tylko Zorobabela. [2]

Mateusz śledzi genealogię Jezui po linii Jego przybranego ojca, Józefa. Łukasz podaje listę przodków ze strony Miriam (Marii).

Istnieje pewien problem w kwestii genealogii Jehojachina, zwanego także Jechoniaszem (lub Koniaszem). W Księdze Jeremiasza czytamy:

„Tak mówi Pan: Zapiszcie męża tego jako bezdzietnego, jako męża, któremu przez całe życie się nie wiedzie: bo żadnemu z jego potomków nie uda się zasiąść na tronie Dawida i znowu panować w Judzie.” [3]

Można wyróżnić w tym fragmencie trzy rodzaje „klątwy” rzuconej na Jehojachina: (1) Będzie bezdzietny (2) Nie będzie mu się wiodło (3) Jego potomstwo nie zasiądzie na tronie Dawidowym. W świetle powyższego, włączenie Jehojachina do linii genealogicznej Mesjasza wydaje się być oczywistym błędem. W opinii większości, klątwa rzucona przez proroka Bożego na Jehojachima była nieodwołalna. To wykluczałoby go definitywnie z mesjańskiego drzewa genealogicznego. Zanim jednak zgodzimy się z tą opinią, prześledźmy argumenty przeciwko niej, aby nie okazało się, że postąpiliśmy zbyt pochopnie.

Pierwsza z trzech „klątów” najwyraźniej została odwołana. Tanach (Stary Testament) wyraźnie stwierdza, że Jehojachin spłodził Szealtiela, Malkirama, Pedajasza, Szeneassara, Jekamiasza, Hoszamę, Nedabiasza i Asira. [4] Za panowania Jehojachina w Judzie nastąpiło wprowadzenie Żydów do Babilonu. Król został uwięziony, lecz później jego sytuacja znacznie się poprawiła i „klątwa” dotycząca braku powodzenia najwyraźniej została wycofana. Czytamy w 2 Księdze Królewskiej:

„W trzydzieści siedem lat po uprowadzeniu do niewoli Jehojachina, króla judzkiego (...) wypuścił (...) król babiloński (...) króla judzkiego z więzienia. I (...) postawił jego krzesło wyżej niż krzesła królów, którzy byli u niego w Babilonie.” [5]

Można przyjąć, że Jeśli Bóg wybaczył Jehojachinowi i odwołał dwie z „klątów” rzuconych wcześniej przez Jeremiasza, trzecia z nich również mogła zostać odwołana; inaczej, Mesjasz nie mógłby być potomkiem Salomona i Jehojachina. Jalkut wyjaśnia, iż problem ten został rozwiązany w następujący sposób:

„Nebukadnesar wtrącił [Jehojachina] do więzienia. (...) Członkowie żydowskiej Rady zebrali się, by rozważyć dalsze postępowanie, gdyż obawiali się, że królestwo Dawidowe, o którym napisano: „A tron jego jak słońce przede mną, jak księżyc, ustanowiony na wieki”(Ps. 89: 37-

38), dobiegnie kresu. Co robić, żeby Pisma mogły zostać wypełnione? Pójdziemy błagać guwernantkę, żeby poprosiła królową, a może królowa porozmawia z królem. (...) Rabbi Szabatai stwierdził, że [Jehojachin] nie opuścił więzienia zanim się nie upamiętał, a Bóg odpuścił mu jego grzechy i (...) jego żona poczęła, zgodnie z tym, co jest napisane: „Jego syn Szealtiel i jego syn Asir.”

Imię „Szealtiel” oznacza „prosiłem Boga”. „Asir” znaczy „więzień”. Rabini wywnioskowali stąd, że podczas pobytu w więzieniu Jehojachin pokutował, a Bóg odpuścił jego grzechy i potwierdził to dając mu synów.

Wygnańcy, którzy powrócili z Babilonu w 539 r. p. n. e. wyznaczyli na swego księcia Zorobabela. Wynika stąd, że uznali „klątwy” za odwołane, skoro Zorobabel był bezpośrednim potomkiem Jehojachina. Co więcej, prorocy działający po okresie wygnania wywyższali Zorobabela, pokładając w nim nadzieję dla Izraela. Na przykład, Zachariasz oświadcza:

„Kim ty jesteś, wysoka góro? Wobec Zorobabela staniesz się równiną! On położy kamień na szczycie wśród okrzyków (...). Ręce Zorobabela położyły fundament pod ten przybytek i jego ręce wykończą go. (...) będą się jeszcze radowali, gdy zobaczą kamień szczytowy w ręku Zorobabela (...).” [6]

Wolno zatem przypuścić, iż jakakolwiek klątwa została rzucona wcześniej na Jehojachina, Bóg odwołał jej skutki, odpuściwszy królowi grzechy. Co więcej, Jehojachin został zwolniony z więzienia przez króla Babilonu. Wynika stąd, że linia genealogiczna Mesjasza, który miał się wywodzić od Dawida, Salomona i Hiskiasza, nie została przerwana w wyniku bezdzietnej śmierci Jehojachina.

Zapewne nie wszyscy będą usatysfakcjonowani powyższym wywodem uzasadniającym odwołanie „klątw” rzuconych na Jehojachina oraz jego miejsce pośród przodków Mesjasza. Okazuje się jednak, że nawet gdyby racja była po stronie przeciwników tego poglądu, nie wykluczałoby to pełnoprawności uznania Jezusy z Nazaretu za Mesjasza. Okazuje się bowiem, iż poprzez koligacje wewnątrz rodu Dawidowego, Zorobabel, wnuk Jehojachina był poprzez Natana, syna Dawida, przodkiem Jezusy ze strony Jego matki Miriam (Marii). Dlatego nawet, gdyby osoba Jehojachina została wykluczona spośród przodków Mesjasza ze strony ojca, linia genealogiczna Jezusa wiedzie do Dawida poprzez przodków Marii.

Rozważając sposób wybrania Namaszczonego, który ma odziedziczyć tron Dawida, warto pamiętać o słowie Pańskim skierowanym do Zorobabela: „Nie dzięki mocy ani dzięki sile, lecz dzięki mojemu Duchowi to się stanie.” [7] Mesjasz ma być potomkiem Dawida, ale nie mogło się to stać dzięki „sile” (ta „siła” odnosi się prawdopodobnie do prawa dziedziczenia królestwa przez pierworodnego. [8]) Nie odbyło się to również dzięki „mocy”, jak w przypadku obierania następcy według woli królów, którzy świadomi swej potęgi ustanawiali własne prawa. Wybór miał zostać dokonany przez Ducha Świętego — Ruach ha-Kodesz.

Przypisy:

1. Ew. Mateusza 1:12
2. Ew. Łukasza 3:27
3. Ks. Jeremiasza 22:30
4. 1 Ks. Kronik 3:17-18
5. 2 Ks. Królewska 25:27-28
6. Ks. Zachariasza 4:7,9-10
7. Ks. Zachariasza 4:6
8. „Rubenie, ty jesteś pierworodnym moim, siłą moją i pierworodnym męskiej mocy mojej.”
Ks. Rodzaju 49:3

ROZDZIAŁ DWUNASTY

MESJASZ WEDŁUG PORZĄDKU MELCHISEDEKA

Zgodnie z Torą, linia sukcesji „kapłańskiej” w Izraelu była oddzielona od linii „królewskiej”. Królowie mieli być potomkami Judy, podczas gdy kapłani pochodzili z plemienia Lewiego. Raz w roku wybierany był arcykapłan, który miał pochodzić z domu Aarona.

Mesjasz miał być zarówno Królem jak i Arcykapłanem. [1] Wydawałoby się, że Mesjasz nie ma prawa pretendować do obu tych urzędów jednocześnie — musiałyby pochodzić od Judy i Lewiego zarazem. Ta przeszkoda została jednak pokonana, ponieważ Jego urząd kapłański nie jest sprawowany ze względu na pochodzenie od Lewitów, lecz według porządku Melchisedeka:

„Przysiągł Pan i nie pożałuje: Tyś kapłanem na wieki według porządku Melchisedeka.” [2]

Melchisedek pojawia się po raz pierwszy na kartach Biblii w Księdze Rodzaju w chwili, gdy Abraham powracał ze zwycięskiej bitwy, stoczonej z pięcioma potężnymi królami, którzy wcześniej podbili południową część Kanaanu:

„Melchisedek zaś, król Salemu, wyniósł chleb i wino. A był on kapłanem Boga Najwyższego. I błogosławił [Abrahamowi] (...) A [Abraham] dał mu dziesięcinę ze wszystkiego. [3]

Melchisedek był kapłanem Boga Najwyższego mimo, że całe wydarzenie rozgrywało się na długo przed ustanowieniem kapłaństwa Lewitów. Król Salemu należał jako kapłan do porządku, odziedziczonego przez Mesjasza. Istnieje zaledwie kilka rabinicznych tekstów odnoszących się do urzędu kapłańskiego Mesjasza. Niektóre źródła żydowskie interpretują zdanie „Tyś kapłanem na wieki według porządku Melchisedeka” jako odniesienie do Abrahama. [4] Ta interpretacja nie wytrzymuje jednak krytyki w świetle czasu powstania cytowanego psalmu (został napisany na długo po śmierci Abrahama) oraz reguł gramatycznych (psalmista posługuje się tutaj czasem teraźniejszym i typowo hebrajskim czasem przyszłym niedokonanym).

Co najmniej jeden autor żydowski, Ibn Ezra, odnosi powyższe proroctwo do króla Dawida. To twierdzenie również musi spaść ze względu na treść pierwszego wersetu owego psalmu:

„Rzekł Pan Panu memu: siądź po prawicy mojej, aż położę nieprzyjaciół twoich jako podnózek pod nogi twoje!” [5]

Można wyróżnić trzy osoby, będące bohaterami tego fragmentu: Dawida, Pana oraz Pana Dawidowego. Sam Dawid jako narrator mówi, że osoba będąca Panem zwraca się do kogoś, kogo autor określa jako „swego Pana”. Możemy być pewni, że Dawid nie nazywa w ten sposób siebie samego! Werset ten można by sparafrazować następująco: „Dawid mówi: rzekł PAN do mojego MESJASZA (...)” Midrasz [6] prawidłowo przypisuje temu tekstowi charakter mesjaniczny.

Mojżesz pełnił rolę arcykapłana, prawdopodobnie według porządku Melchisedeka. Stał się pośrednikiem w relacji pomiędzy Bogiem i Izraelem, gdy zostało zawarte przymierze. [7] Pełnił funkcję arcykapłańską także wówczas, kiedy wstawiał się u Boga za ludem po odlaniu złotego cielca. [8] Oprócz tego, Mojżesz wystąpił jako arcykapłan z woli Boga w momencie

wprowadzenia na ten urząd Aarona i oczyszczenia ołtarza. [9] Powyższe przykłady dały podstawę do talmudycznego twierdzenia, że „Mojżesz był arcykapłanem.” [10] Zgodnie z nauczaniem Biblii i Talmudu, Mesjasz ma być „jak Mojżesz”. Odnośny fragment Midraszu mówi:

„Jak było z Pierwszym Odkupicielem, tak też będzie z Ostatnim Odkupicielem. Pierwszym odkupicielem był Mojżesz (...).” [11]

Istnieje jedno źródło talmudyczne, które mówi o czterech określeniach postaci Mesjasza, zwanych artisanami (hebr. „horoszim”). Są to: Mesjasz Syn Dawida, Mesjasz Syn Józefa, Elias oraz Sprawiedliwy Kapłan. [12] Z talmudycznych dyskusji i komentarzy na ten temat wynika, iż każde z wymienionych określeń jest wypełnieniem innego fragmentu Pism. [13] Na przykład, określenie Sprawiedliwy Kapłan odnosi się do Melchisedeka. [14]

Melchisedek nie był wyłącznie kapłanem — był także królem Salemu, która to nazwa była prawdopodobnie poprzedniczką Jeru-Salem. Imię „Melchisedek” oznacza „Król Sprawiedliwości”. Zatem w jednej osobie skupiło się sprawowanie dwóch urzędów — kapłańskiego i królewskiego. Skoro Mesjasz ma być „kapłanem według porządku Melchisedeka”, powinien być również królem.

Niektórzy współcześni uczeni z kręgów uprawiających „wyższą krytykę Starego Testamentu” stawiają tezę, że omawiane psalmy powstały później, niż to wynika z ich treści. Teoretycy ci stoją na stanowisku, iż zostały napisane za czasów panowania Hasmoneuszy, czyli ok. II w. p. n. e., i miały na celu uprawomocnienie władzy dynastii, której członkowie przejęli tron Dawidowy, chociaż byli kapłanami.

Jest faktem, że przywódcy religijni narodu żydowskiego nigdy nie poparli tej uzurpacji. Gdyby psalmy miały służyć wywyższeniu Machabeuszy jako władców, upatrując w nich jako w namaszczonych kapłanach-królach nadzieję dla Izraela, nie zostałyby włączone do kanonu Pism jako dzieła Dawida.

Warto odnotować, że sekta znad Morza Martwego, której rozwój przypadł na czasy panowania Hasmoneuszy, oczekiwała przyjscia Mesjasza według porządku Melchisedeka, w którym wypełniłyby się prorocтва dotyczące połączenia urzędu Namaszczonego Króla oraz Arcykapłana. Tym samym, w oczywisty sposób odrzucali oni teorię, jakoby prorocтва te wypełniły się za czasów Hasmoneuszy.

Przypisy:

1. Ks. Zachariasza 6:12-13
2. Psalm 110:4
3. Ks. Rodzaju 14:18-20
4. Sanhedryn 108; Nedarim 325. Psalm 110:1
6. Midrasz Psalmu 18:36; Zob. Alfred Edersheim, „The Life and Times of Jesus the Messiah” (Eerdmans 1977) str. 721
7. Ks. Wyjścia 24:6-8
8. Ks. Wyjścia 32:34

9. Ks. Kapłańska 8:14-15,21
10. Zebahim 101a
11. Midrasz Numeri Rabbah 11:3
12. Sukkah 52a. W jednym z późniejszych midraszy Melchisedek zastąpił Sprawiedliwego Kapłana. (Genezis Rabbah 43)
13. Mesjasz Syn Józefa wypełnia proroctwo Zachariasza o „Tym, którego przebodli” (Zach. 12:10). Mesjasz Syn Dawida to Król z Psalmu 2. Eliasz to ten, który „przygotowuje drogę” z proroctwa w Księdze Malachiasza (Mal. 4:5). Zob. Sukkah 52
14. Genezis Rabbah 43

ROZDZIAŁ TRZYNASTY

SYN JÓZEFA — MESJASZ CIERPIĄCY

Istnieją w Pismach dwie odrębne linie prorocत्व dotyczących Mesjasza. Jedna z nich przedstawia Go jako pokornego i cierpiącego Zbawiciela. Druga mówi o Nim, jako o zwycięskim Królu-odkupicielu. Obydwie role mającego nadejść Mesjasza zostały opisane w Talmudzie [1] i innych źródłach żydowskich. [2] Jednym z proponowanych rozwiązań tego pozornego dylematu był postulat istnienia dwóch Mesjaszy: jednego pokornego i cierpiącego oraz drugiego, który miał władać w pełni chwały. Mesjasza cierpiącego rozpoznano w Synu Józefa.

Oto prorocत्व wypowiedziane przez Zachariasza i uznane za zapowiedź nadejścia „Mesjasza - Syna Józefa” :

„Wesel się bardzo, córko syjońska! Wykrzykuj, córko jerozalemska! Oto twój król przychodzi do ciebie, sprawiedliwy on i zwycięski, łagodny i jedzie na ośle (...).” [3]

Chyba żaden z proroków nie określił w tak zwięzły sposób pokory nadchodzącego Mesjasza, który będąc Królem Syjonu jest jednocześnie uniżony i jedzie na źrebięciu oślicy.

Bez wątplenia, Talmud interpretuje ten werset w odniesieniu do Mesjasza. W Talmudzie babilońskim znajdujemy trzy fragmenty zawierające powyższy cytat z Zachariasza, zawsze z mesjaniczną konotacją. Pierwszy z owych fragmentów Talmudu dotyczy wizji:

„Prorok oglądający w proroczej wizji Mesjasza jadącego na ośle mówił o nadchodzącym zbawieniu w następujących słowach: Oto twój król przychodzi do ciebie, sprawiedliwy on i zwycięski [niosący zbawienie], łagodny i jedzie na ośle.” [4]

W dziesiątym rozdziale niniejszej książki cytowano już inny fragment Talmudu, odnoszący się do powyższego prorocтва Zachariasza. Była to odpowiedź na twierdzenie rabiego Hillela, iż „Izrael nie powinien się już dłużej spodziewać nadejścia Mesjasza, ponieważ przybył On za czasów Hiskiasza”. Adwersarz Hillela zwrócił uwagę na to, że prorocत्व Zachariasza zostało wypowiedziane po śmierci króla Hiskiasza i użyto w nim czasu przyszłego w odniesieniu do przyjścia Mesjasza. Wynika stąd, iż twierdzenie o Jego przyjściu przed prorokiem Zachariaszem było błędne. [5]

Wreszcie, Rabi Jehoszua Bar Levi odnosząc się do powyższego prorocтва stwierdził, że jeśli Izrael nie będzie wart Mesjasza-Króla w roli zwycięzcy, to przybędzie On w pokorze, jadąc na ośle. [6] Najwyraźniej chodzi tu o Mesjasza Syna Józefa — Mesjasza cierpiącego. Jeden z komentarzy rabinicznych interpretujących ten werset mówi, że dotyczy on nie tylko pokory Mesjasza, ale także zadanych Mu cierpień. [7]

Zachariasz nie był jedynym prorokiem, który mówił o uniżeniu Mesjasza. Oto słowa z Księgi Izajasza:

„Wszyscy jak owce zbłądziliśmy, każdy z nas na własną drogę zoczył, a Pan jego dotknął karą za winę nas wszystkich. (...) [Lecz on] zamilkł i nie otworzył swoich ust.” [8]

Wszyscy okazaliśmy się niegodnymi, zatem Mesjasz nie miał innego wyjścia, jak przyjść w uniżeniu i cierpieć stając się ofiarą za nasze grzechy.

Izajasz określa cierpiącego Mesjasza jako „sługę” mówiąc:

„Oto sługa mój, którego popieram (...). Natchnąłem go moim duchem (...).” [9]

Wielu komentatorów żydowskich jest zdania, że ten fragment odnosi się do Mesjasza. [10] Pewien Targum podaje jego parafrazę:

„Oto mój Sługa, Mesjasz, którego ukochała moja dusza, mój wybrany, w którym żyje Memra [Logos] ku mojemu zadowoleniu.”

Jednakże Raszi odnosi ten i wszystkie inne fragmenty Tanach mówiące o „słudze” do Izraela. Z kolei Ibn Ezra polemizuje z obiema powyższymi konotacjami i postuluje przypisanie roli sługi samemu Izajaszowi.

Inny fragment Księgi Izajasza traktujący o uniżonym słudze mówi:

„Duch Wszchemocnego Pana nade mną, gdyż Pan namaścił mnie, abym zwiastował ubogim dobrą nowinę; posłał mnie, abym opatrzył tych, których serca są skruszone, abym ogłosił jeńcom wyzwolenie, a ślepym przejrzenie (...). [11]

Pogląd, że Izajasz mówi w tym fragmencie o Odkupicielu, jest w pełni poparty przez Midrasze. [12] Jednakże, większość komentatorów żydowskich uważa, iż prorok mówi o sobie jako natchnionym słudze. Wydaje się to dziwne, z uwagi na podobieństwo obydwóch powyżej cytowanych wersetów Pisma. W pierwszym z nich Pan popiera swego sługę; w drugim go namaszcza. W obu fragmentach pada stwierdzenie, że Duch Pański spoczywa na nim, a on sam jest uniżony i wyzwala ciemionych, podnosi na duchu prześladowanych oraz przynosi sprawiedliwość biednym i potrzebującym. Wydaje się, że odniesienie obydwóch tekstów do tej samej Osoby jest logiczne. [13]

Powyższe fragmenty nie wyczerpują proroctw Izajasza dotyczących sługi Pańskiego. Jego pełniejszy opis można przeczytać w ostatnich trzech wersach 52 oraz w całym 53 rozdziale Księgi Izajasza. Wprawdzie pisma te nie zostały włączone do prorockiej części czytań Haftory w synagogach, lecz mimo to są bezdyskusyjnie uznawane za natchnione i szeroko omawiane w żydowskiej literaturze religijnej.

Mosze Alszech ze Sfat, uznany autorytet rabiniczny, żyjący w XVI wieku, zaznaczył:

„[Nasi] Rabini jednomyślnie akceptują i popierają pogląd, iż prorok mówi w tym miejscu o królu Mesjaszu.” [14]

Twierdzenie rabiego Alszecha słusznie odnosi się do ostatnich trzech wersetów rozdziału 52 Księgi Izajasza. Oto parafraza początkowej ich części, podana przez Targum:

„Szczęśliwie się powiedzie mojemu słudze, Mesjaszowi.” [15]

W targumicznej parafrazie 53 rozdziału tej księgi czytamy:

„I odbuduje Świątynię, która została skażona przez nasze grzechy.” [16]

Musi tu być mowa o Mesjaszu, ponieważ według tradycji żydowskiej nikt inny oprócz niego nie mógłby odbudować TEJ Świątyni.

Poza tym, w wielu midraszach 53 rozdziału Księgi Izajasza znajdujemy charakterystyczne trójczłonowe wyrażenie określające Mesjasza: „wybije się, wywyższy i wyrośnie bardzo (tłum. wg. Biblii Tysiąclecia [przyp. tłum.])” [17], co oznacza, że „Mesjasz będzie ponad Abrahamem, (...) wyrośnie ponad Mojżesza, (...) i zostanie wywyższony nad usługujących aniołów. (...)” [18]

Istnieje pełna zgodność co do interpretacji rozdziału 53. Początkowe wersety są uznawane przez autorów Targumim za oczywiste odniesienia do osoby Mesjasza. [19] W parafrazie końcowych fragmentów rozdziału pojawia się pewna niejasność:

„Spodobało się Panu oczyścić i obmyć resztkę swego ludu, aby zetrzeć piętno winy z ich dusz; będą oglądać Królestwo Mesjasza (...) a tym, którzy wypełniają Prawo Boże, powiedzie się zgodnie z Jego wolą.” [20]

Jednak nawet tutaj nie można dopatrzeć się sprzeczności z interpretacją poprzednich wersetów. Nie ma tu mowy o sposobie oczyszczenia owej resztki. Skoro jednak zobaczą oni Królestwo Mesjasza, który będzie tam panował, można wnioskować, iż On sam będzie odpowiedzialny za ich obmycie.

W Talmudzie również można dostrzec różnorodność opinii na temat omawianego rozdziału Księgi Izajasza. Niektóre wersety są interpretowane w odniesieniu do rytuałów religijnych [21], inne uznaje się za obraz ogółu religijnych Żydów [22] lub osoby Mojżesza [23]. Natomiast traktat o nazwie Sanhedryn odnosi treść całego rozdziału do cierpień Mesjasza. Oto fragment traktatu:

„Rabanan [rabini] twierdzą, że imię Mesjasza brzmi Cierpiący Nauczyciel Rabinów [albo Trędowaty Nauczyciel], jak napisano: „Lecz on nasze choroby nosił, nasze cierpienia wziął na siebie. A my mniemaliśmy, że jest zraniony, przez Boga zbity i umęczony.” [24]

Istnieją midrasze, których autorzy wyraźnie interpretują zdanie: „On zraniony jest za występki nasze” jako opis cierpień Mesjasza. [25] Rabiniczny komentarz „Pesikta Rabbati” również przedstawia Mesjasza jako Tego, który jeszcze przed stworzeniem świata zgodził się cierpieć za grzechy ludzkości w celu jej odkupienia. [26] Księga Zohar, interpretując 53 rozdział Księgi Izajasza stwierdza, że Mesjasz „wziął na siebie cały ból i karę Izraela”. [27]

Podsumowując należy stwierdzić, że generalnie Talmud, Targumim, midrasze, Zohar i „Pesikta Rabbati” uznały cierpiącego Mesjasza za wypełnienie proroctwa zawartego w 53 rozdziale Księgi Izajasza oraz paralelnych fragmentów Tanach (Starego Testamentu).

Z powyższych źródeł wynika wyraźnie, że rabini byli w pełni świadomi istnienia biblijnej koncepcji cierpiącego Mesjasza, który miał umrzeć za grzech świata. Jednakże, oprócz koncepcji Mesjasza Syna Józefa, Pisma zapowiadają przyjście Mesjasza Syna Dawida, który miał zostać wywyższony jako Król. Mimo, że niektóre źródła rabiniczne postulują w związku z tym istnienie dwóch Mesjaszy, okazuje się, iż Biblia łączy obie te postacie mówiąc o jednym Namaszczonym. Jest to rzeczywistość, której rabini nie uchwycili i nie uznali.

Przypisy:

1. Sukkah 52
2. Raphael Patai, „The Messiah Texts”, str. 166; Meyer Waxman, „Galut U'ge'val Be'Sifrut Yisra'el” (Hotsa'at Oten 1952) rozdz. 7. (Wayne State Univ. Press 1979)
3. Ks. Zachariasza 9:9
4. Berachot 56b
5. Sanhedryn 99a

6. Sanhedryn 98b „Łagodny, jedzie na ośle.' To zdanie odnosi się do Mesjasza i to On został nazwany „anee” [biedny, pokorny i cierpiący], ponieważ przez wszystkie te lata cierpiał w więzieniu, a grzesznicy Izraela szydzili z Niego (...). Ze względu na zasługi Mesjasza, Święty, który niech będzie błogosławiony, ochroni was i odkupi.” (Pesikta Rabbati, Piska 35.)

8. Ks. Izajasza 53:6-7

9. Ks. Izajasza 42:1. Zob. także wersety 2-7

10. Rabin Dawid Kimchi przytacza ten fragment Pisma w następujący sposób: „Oto mój sługa. (...) To jest Król Mesjasz (...). Włożyłem mego Ducha (...) Wszystko to odnosi się do Tego, o którym napisano: 'I spocznie na nim Duch Pana' (Ks. Izajasza 11:2).” Komentarze „Metsudat David” oraz „Metsudat Zion” również odnoszą treść tego rozdziału do Osoby Mesjasza.

11. Ks. Izajasza 61:1. Zob. także wersety 2-3.

12. Midrasz Rabbah, Lamentacje 3:49-50,59

13. „Accord”, Ew. Mateusza 12:15-18; Ew. Łukasza 4:16-18,21

14. Driver & Neubauer, „Rozdział 53 Księgi Izajasza według interpretatorów żydowskich”, Oxford 1899) [wznowienie, KTAV]

15. Targum na temat Ks. Izajasza 52:13

16. Targum na temat Ks. Izajasza 53:5. Targum kontynuuje: „Wszyscy jak owce zbłądziliśmy, każdy z nas na własną drogę zбочył, lecz wolą Boga było wybaczenie nam wszystkich grzechów ze względu na Niego. (...) On usunął władzę pogańskich narodów nad ziemią Izraela.” Targum na temat Ks. Izajasza 53:6,8

17. Ks. Izajasza 52:13

18. Zob. Midrasz Tanhuma (KTAV Publishing 1989) oraz Yalkut, vol. II, par. 338, cytowane w: Alfred Edersheim, „The Life and Times of Jesus the Messiah” (Eerdmans 1977) str. 727.

19. „Sprawiedliwy wyrósł przed nim. (...) On odbuduje Świątynię (...)” targum na temat Ks. Izajasza 53:2,5

20. J. F. Stenning, „The Targum of Isaiah” (Oxford 1953), str. 180

21. Na przykład, stwierdzenie „ujrzy potomstwo” jest kojarzone z błogosławieństwem. Berahot 57b

22. Berahot 5a. Sota 14a

24. Sanhedryn 98a. W tym rozdziale traktatu znajduje się również opowiadanie o tym, jak Eliasz ukazał się rabiemu Jehoszule Bar Levy'emu i objawił mu, że Mesjasz siedzi u bram Rzymu pomiędzy biednymi i chorymi czekając na wezwanie do odkupienia Izraela.

25. Zob. Midrasz Rabbah, Ruth (w. 6)

26. Pesikta Rabbati, Piska 36: 142

27. „W ogrodzie Eden stoi pałac zwany Pałacem Synów Cierpienia. Do niego wchodzi Mesjasz i bierze na siebie cały ból i karę należną Izraelowi. Wszystko to przychodzi na Niego i na Nim pozostaje. Gdyby nie On, nie byłoby nikogo, kto mógłby wziąć na siebie karę za grzechy Izraela; napisano bowiem: 'On choroby nasze poniósł'” (Zohar II, 212a)

ROZDZIAŁ CZTERNASTY

SYN DAWIDA — MESJASZ WYWYŻSZONY

Uniesienie poprzedza wywyższenie. [1] Ta zasada jest jasno przedstawiona w Pismach. Niektórzy prorocy, jak Mojżesz czy Eliasz, zaznali wywyższenia jeszcze za życia, lecz zdecydowana większość namaszczonych sług Bożych przedstawionych w Biblii musiała cierpieć z powodu odrzucenia, a nawet umierać w roli męczenników, zanim naród przyjął głoszone przez nich przesłanie i upamiętał się przed Panem.

W takiej sytuacji znalazł się Mesjasz, który zgodnie z zapowiedziami proroków cierpiał i został zabity. Był „wzgardzony i opuszczony przez ludzi, [jako] mąż boleści, doświadczony w cierpieniu.” [2] „Wyrwano go z krainy żyjących.” [3] „I wyznaczono mu grób wśród bezbożnych i wśród złoczyńców jego mogiłę.” [4] Oto Mesjasz — cierpiący Zbawiciel.

Jednak Pisma Święte mówią również o wywyższonym Mesjaszu — „Synu Dawida”. Jego królewskie atrybuty zostały opisane w Księdze Daniela:

„Oto na obłokach niebieskich przyszedł ktoś, podobny do Syna Człowieczego; doszedł do Sędziwego i stawiono go przed nim. I dano mu władzę i chwałę, i królestwo, aby mu służyły wszystkie ludy, narody i języki, jego władza — władzą wieczną, niezmienną, jego królestwo — niezniszczalne.” [5]

Nie ulega wątpliwości, że według rabinicznego rozumienia Pism, wszyscy sprawiedliwi mają powstać z martwych do chwały w dniach mesjańskich. [6] Trzynasty punkt głównych założeń wiary judaistycznej, opracowanych przez Majmonidesa, mówi:

„Wierzę niezachwianie, że w momencie zgodnym z wolą błogosławionego Stwórcy nastąpi zmartwychwstanie.” [7]

Mimo to, autorzy Talmudu wątpili w powszechne zmartwychwstanie narodu żydowskiego. Zamiast tego, byli skłonni uwierzyć w zmartwychwstanie sprawiedliwych, pochowanych w Izraelu. [8]

Jeżeli chodzi o zmartwychwstanie Mesjasza, źródła talmudyczne są stosunkowo ubogie. Jednakże niektóre z nich [9] — podobnie jak późniejsze komentarze rabiniczne [10] — sugerują, że cierpiący Mesjasz Syn Józefa ma powstać z martwych. Zmartwychwstałemu Mesjaszowi przypisuje się Dawidowe atrybuty zwycięzcy.

Pismo stwierdza wyraźnie, że wprawdzie Mesjasz ma umrzeć śmiercią krzyżową [11], lecz jednocześnie mówi o tym, iż Jego ciało nie pozostanie w grobie [12]. Prorok Zachariasz, który mówił o Mesjaszu przebitym [13], zapowiedział także Jego powrót w chwale i królewskie rządy z Jerozolimy. [14]

Izajasz, przepowiadając Jego bolesną i upokarzającą śmierć, nazywa Mesjasza „El Gibor” — Bóg Mocny [15], który na zawsze zasiądzie na tronie Dawida [16].

Kim jest Zmartwychwstały Mesjasz?

Nie jest tajemnicą, że wielkie rzesze ludzi wierzą, iż Jezua został wzbudzony z martwych po ukrzyżowaniu przez Rzymian. Oczywiście, teoretycznie istnieje możliwość, że ludzie ci zostali

wprowadzeni w błąd. Jeden z uczonych posunął się w swoich spekulacjach tak daleko, że ogłosił teorię, według której Jezua w ogóle nie umarł, lecz podczas ukrzyżowania został odurzony narkotykiem. [17] Jednakże, materiał dowodowy przemawiający za autentycznością zmartwychwstania jest przekonujący ponad wszelką wątpliwość, co przyznał nawet jeden ze współczesnych żydowskich autorytetów. [18]

Po pierwsze, istnieje HISTORYCZNY ZAPIS dotyczący tego wydarzenia, który przetrwał dwa tysiące lat. Zapis ten zawiera relacje wielu wiarygodnych świadków, którzy przedstawili wiele szczegółów dotyczących śmierci oraz zmartwychwstania. Cztery Ewangelie zawarte w „Brit Hadasza” (Nowym Testamencie) zostały napisane przez cztery różne osoby i każda z nich potwierdza autentyczność zmartwychwstania. Dwaj z wyżej wspomnianych świadków, Lewi i Jochanan (Mateusz i Jan), byli uczniami. Trzeci — Łukasz, był lekarzem i historykiem, który wnikliwie zbadał wszystko, co potem przelał na papier. [21] Czwarty, Marek, spisał swoją relację jeszcze za życia ludzi współczesnych samemu Jezui. [22]

Było jeszcze kazanie Szymona Piotra wygłoszone do tysięcy Żydów zgromadzonych w Świątyni, po którym wielu z nich zostało przekonanych i uwierzyło w Jezusę. [23]

Saul z Tarsu, który konsekwentnie odrzucał przesłanie o zmartwychwstaniu, całkowicie zmienił zdanie po spotkaniu ze wzbudzonym z martwych Mesjaszem na drodze do Damaszku, w trakcie wykonywania misji prześladowania wierzących. [24] W rzeczywistości ponad pięciuset Żydów, z których większość żyła jeszcze w czasie dokonania zapisu tego wydarzenia, widziało (Wszyscy oni widzieli Go jednocześnie — [przyp. tłum.]) Jezusę po jego śmierci. [25] Biblijny wymóg, aby „każda sprawa rozstrzygała się w oparciu o świadectwo dwóch lub trzech świadków”, został zatem spełniony. [26]

Po drugie, istnieje dowód w postaci PUSTEGO GROBU. Wkrótce po omawianym wydarzeniu tysiące Żydów uwierzyło w Jezusę. [27] Hierarchia świątynna odpowiedziała prześladowaniami, więzienia się zapełniły, a przywódcy sekty Nazarejczyków ginęli za wiarę w Jezusę. A przecież można było uniknąć tego wszystkiego w bardzo prosty sposób — gdyby tylko wrogowie rozrastającej się grupy wierzących mogli pokazać światu ciało Tego, o którym głoszono, że zmartwychwstał. Należało tylko pójść do jego grobu, otworzyć go i „ekshumować zwłoki”. Gdyby zmartwychwstanie okazało się mistyfikacją, wszyscy „oszukani” byliby zmuszeni porzucić swą wiarę w świetle faktów.

Zamiast tak postąpić, członkowie Rady wymyślili naprędce bajeczkę o tym, jak uczniowie Jezusy potajemnie wykradli jego ciało z grobu. [28] Lecz przecież władze miały do dyspozycji legiony żołnierzy, którzy prawdopodobnie szybko odnaleźliby ukryte zwłoki. Ponadto, można było przesłuchać uczniów i wydobyć z nich prawdę na temat rzekomego „porwania”. Nic takiego się nie stało, a ciała Jezusy nie odnaleziono.

Po trzecie, uczniowie ulegli PRZEMIANIE w wyniku zmartwychwstania. Widzieli jego śmierć i byli załamani, a Szymon Piotr nawet zaparł się swego nauczyciela i mistrza. Wszyscy dbali o własną skórę, ukrywając się przed władzami, by nie padło na nich oskarżenie o bliską znajomość z tym, którego imienia bali się nawet wymówić. I nagle nastąpiła w nich wielka przemiana. Ci, którzy jeszcze niedawno z drżeniem zapierali się swego nauczyciela, teraz nagle zaczęli triumfalnie ogłaszać jego zmartwychwstanie. Ich przekonanie o autentyczności tego wydarzenia było tak silne, że byli teraz gotowi umierać w okrutnych męczarniach za tego, którego jeszcze nie tak dawno się wyrzekali. Wielu z nich zapłaciło najwyższą cenę za sposób życia wynikający z ich przekonania o prawdziwości zmartwychwstania Jezusy. Wszystkie

przytoczone wyżej argumenty przemawiają wyraźnie za tym, że Jego powstanie z martwych nie jest mitem lub mistyfikacją, lecz wydarzyło się naprawdę.

Przypisy:

1. Zob. Ks. Przysłów 18:12 oraz 1 List Piotra 1:10-11
2. Zob. Ks. Izajasza 53:3
3. Ks. Izajasza 53:8
4. Ks. Izajasza 53:9
5. Ks. Daniela 7:13-14
6. „Według opowiadań rabinów, świat będzie nieutulony w żalu przez dwa dni (...) a na trzeci dzień Bóg odnowi i przebudzi ich oraz doprowadzi do zmartwychwstania narodu, powodując, że staną oni przed Nim jak napisano: 'Po upływie dwóch dni On nas przebudzi; w trzecim dniu nas podniesie, i będziemy żyć w Jego obecności.'” Midrasz, Pirke d'Rab Eliezer 51 cytowany w: Meyer Waxman, „Galut U'ge'vahl Be'Sifrut Yisra'el” (Hotsa'at Oten 1952) str. 291 (dalej nazywany Galut). W komentarzu Sanhedryn 97a znajdujemy stwierdzenie, iż nastąpi 2000 lat zepsucia i 2000 lat Tory.
7. Ci, którzy przestrzegają Tory powstaną (Targum Jonatana na temat Ks. Izajasza 26:19) i wrócą do życia. (Ketubot 111b)
8. Ketubot 111a. Później jednak interpretacja została zmodyfikowana przez rabinów, którzy stwierdzili, że cadikim (święci) pochowani poza Izraelem będą mogli powrócić do ziemi ojców tocząc się specjalnymi podziemnymi korytarzami utworzonymi w tym celu przez Boga, i tam zmartwychwstać.
9. Sanhedryn 97a; Ketubot 111b
10. Mesjasz Syn Józefa zostanie przebity przez Armilusa, po czym nastąpi czas wielkiego ucisku. Następnie Mesjasz, zwany Menahem Ben Ami-El, ukarze się resztce Izraela i wspólnie z Eliaszem wskrzeszą Mesjasza Syna Józefa, a następnie pozostałych umarłych. Zob. Galut, str. 315.
11. Psalm 22: 14-16
12. Psalm 16: 8-11
13. Ks. Zachariasza 12:10
14. Ks. Zachariasza 14:4,16-17
15. Ks. Izajasza 9:6
16. Ks. Izajasza 9:7
17. Hugh J. Schonfield, „The Passover Plot: A New Light on the History of Jesus” (Bernard Geis 1965)
18. Dr Pinhas Lapide (Zob. „Time”, maj 1979). Zob. także Pinhas Lapide, „The Resurrection of Jesus: A Jewish Perspective” (Augsburg 1983)
19. Ew. Mateusza 28:1-15

20. Ew. Jana 20:19-20,27
21. Ew. Łukasza 24:25-34, 1:1-4
22. Ew. Marka 16:6-7
23. Dz. Apostolskie 2: 29-32,41; 2 List Piotra 1:16-18
24. 1 List do Koryntian 15:1-9
25. 1 List do Koryntian 15:6
26. Ks. Deuteronomium 17:6
27. Np. Dz. Apostolskie 2:41
28. Ew. Mateusza 28:13

ROZDZIAŁ PIĘTNASTY

FAŁSZYWI MESJASZE

W ciągu pierwszego wieku naszej ery pojawiło się co najmniej dziesięciu samozwańczych „mesjaszy”. [1] Wszyscy byli oszustami i skupiali wokół siebie wielu uczniów, obiecując im odkupienie i uwolnienie od zła. Owocem ich działania było jednak zawsze rozczarowanie, smutek, a nawet ofiary śmiertelne.

„Brit Hadasza” (Nowy Testament) wymienia trzech spośród nich. Teudas ogłosił się „zbawicielem” i pociągnął za sobą czterystu ludzi. Został jednak zabity, a jego naśladowcy rozproszeni. Następnie pojawił się Judasz z Galilei, prawdopodobnie na fali protestów przeciwko rzymskim podatkom. Zebrał wielu uczniów, lecz w pewnym momencie zniknął, a jego „wierni” rozpięchli się i cała sprawa upadła [2]. Trzecim z wymienionych jest człowiek nazwany „tym Egipcjaninem”. Wyprowadził on cztery tysiące swoich naśladowców na pustynię. Po pościgu został aresztowany, lecz zbiegł i ukrył się wraz z kilkoma najbliższymi uczniami. [3]

Ze źródeł poza nowotestamentalnych dowiadujemy się o niejakim Szymonie ze Wschodniego Jordanu, który samozwańczo obwołał się królem, a nawet sam się koronował. Podpalił on posiadłość królewską w Jerychu oraz kilka domów bogatych obywateli tego miasta, zanim zginął w bitwie. Kolejnym fałszywym mesjaszem okazał się „Beduin-Cudotwórca”, obiecujący wolność tym, którzy podążą za nim na pustynię. Zanim jednak dotrzymał obietnicy, został zamordowany. [4]

Według historyka Józefa Flawiusza, naród żydowski wzniecił zbrojne powstanie przeciwko Rzymowi w latach 68-70 n. e. wierząc, że oto wypełnia się pewne proroctwo biblijne o człowieku, który miał powstać w Izraelu i rządzić całym światem. [5]

Jeden z najsylniejszych fałszywych mesjaszy pojawił się w pierwszej połowie drugiego wieku. Nazywał się Szymon Bar Kosiba. Żydowscy przywódcy religijni z rabinem Akibą na czele obwołali go Mesjaszem. Jego imię, które oznacza mniej więcej „syn kłamcy”, zostało zmienione na Bar Kochba, czyli „syn gwiazdy”. Biblijnym potwierdzeniem jego mesjaństwa miało być proroctwo z Księgi Numeri:

„Wезде 'kochav' (gwiazda) z Jakuba.” [6]

Bar Kochba obiecywał zrzucenie rzymskiego jarzma i odnowienie niepodległego państwa żydowskiego. Oto fragment Talmudu ukazujący zarówno bojowość jak i arogancję owego „mesjasza”:

„Powstał Bar [Kochba], który zebrał armię liczącą 200 000 ludzi. Każdy z nich miał obcięty jeden palec na znak męstwa i odwagi. (...) Kiedy wyruszał do walki, powiedział: Panie Wszechświata, nie pomagaj nam ani naszym wrogom.” [7]

Panowało powszechne przekonanie, że Bar Kochba ma duże szanse na zwycięstwo. Wybito nawet monety żydowskie na napisem „rok pierwszy” i „rok drugi niepodległości Jeruzalemu.” [8] A jednak w 135 r. n. e. powstanie zostało krwawo stłumione przez Rzymian. Zginęły

dziesiątki tysięcy Żydów, a większość pozostałych przy życiu wygnano z Jerozolimy i sprzedano jako niewolników lub skazano na galery. [9]

Rzymscy namiestnicy zmienili nawet nazwę miasta na Aelia Capitolina, żeby wymazać jego duchowe znaczenie z pamięci i świadomości Żydów. Na marmurowej bramie wjazdowej do Bet-lechem (Betlejem) wykuto wizerunek świni.

Mimo katastrofy, jaką sprowadził Bar Kochba, w historii Izraela pojawiali się następni pretendenci do tytułu Mesjasza. Prawdopodobnie najbardziej znanym fałszywym mesjaszem po Bar Kochbie był Szabataj Cwi — turecki Żyd, który pojawił się w XVII wieku. Ogłosił się Mesjaszem i podróżował z tą „dobrą nowiną” do Egiptu, Jerozolimy, Konstantynopola i wielu innych miejsc. Pociągnął za sobą wielu rabinów, uczonych i zwykłych ludzi za pomocą zmyślnej mieszanki dziwnych nauk i praktyk, wziętych po trosze z kabalistyki, a częściowo będących wynikiem psychozy maniakalno-depresyjnej. Wreszcie, gdy został aresztowany przez władze tureckie, dano mu do wyboru przejście na islam lub karę śmierci. Cwi wybrał islam. Jednak jego naśladowcy starali się wyjaśnić tę decyzję w ramach nauk, które głosił, i w ten sposób Szabatanizm przetrwał do XVIII wieku. [10] Później nie pojawiali się już następni oszuści, ale wiadomo, iż chasydzi (na przykład z ruchu Chabad) często postrzegali swego naczelnego rabina jako potencjalnego Mesjasza.

Dlaczego fałszywi mesjasze pociągali za sobą tak wielkie rzesze Żydów? Niewątpliwie, charakterystyczną cechą każdego ciemzonego narodu jest pragnienie zrzucenia okupacyjnego jarzma i tęsknota za niepodległością. Mojżesz pokazał swemu narodowi, co jest w mocy „Odkupiciela”, i w jaki sposób garstka ludzi może zostać wyrwana z ręki potężnego władcy. Wojny prowadzone przez Machabeuszy również dowiodły, że mniejszość wspierana przez Boga może odnieść zwycięstwo nad pogańską większością. Wystarczyło tylko uwierzyć, że „z Bogiem wszystko jest możliwe.”

Naród żydowski kojarzył okupację z grzechami ludu. Uprowadzenie do Babilonu było wynikiem bałwochwalstwa, a powrót z wygnania wiązał się z duchowym i narodowym przebudzeniem Izraela. Machabeusze pragnęli oczyszczenia i duchowej odnowy obojętnych religijnie Żydów, co znów zaowocowało częściową rehabilitacją w oczach Boga. Im bardziej naród Izraela pokładał nadzieję w Torze, tym okrutniejsze i mniej tolerancyjne były rządy pogan okupujących ziemię żydowską. Dlatego powszechna była wiara w to, że powstanie pod wodzą takiego „Mesjasza” jak Hiskiasz czy Juda Machabeusz, zostanie poparte przez Boga i zakończy się całkowitym zwycięstwem.

Większość fałszywych mesjaszy odwoływała się do Tory sprzeciwiając się płaceniu podatków Rzymowi, co uznawali za czyn niemoralny. Argumentowali ten sprzeciw faktem, iż część z pobranych pieniędzy była przeznaczona na opłacanie pogańskich czynności kultowych. Trafiało to do przekonania uciskanej społeczności żydowskiej, szczególnie do grup żyjących w najgorszych warunkach.

Izraelscy przywódcy religijni pierwszego wieku również byli przekonani na podstawie Pism, że czas Mesjasza jest bardzo bliski. Fałszywi mesjasze nie spełniali jednak kryteriów podanych w Biblii. Nie próbowali dowodzić swego mesjaństwa na podstawie genealogii, lecz próbowali porwać za sobą lud stając na jego czele z mieczem w dłoni lub oddziaływać na swoich zwolenników poprzez umiejętne sterowanie psychologiczne. Jednakże Mesjasz musiał dowieść swego pochodzenia od Dawida oraz przynieść pokój, który miałby trwać wiecznie w założonym przez Niego królestwie.

Dawało się odczuć duchowe pragnienie i tęsknotę za odkupieniem, a czas po temu wydawał się właściwy. Jednak wszyscy zgrzeszyli — „nie ma na ziemi człowieka sprawiedliwego, który by tylko dobrze czynił i nie grzeszył.” [11] W celu obmycia z nieprawości, codziennie w świątyni jerozolimskiej były składane ofiary (korban). Zgodnie z przesłaniem proroków, ofiary te nie mogły zgładzić grzechów, gdyż były składane nieszczerze. [12] Dlatego, pomimo wszystkich złożonych ofiar, w sercach wciąż trwała tęsknota za Mesjaszem i nadzieja na Jego rychłe przybycie.

Prorocy przepowiedzieli, że Bóg zgodnie ze swoim planem spowoduje złożenie specjalnej „korban” przez powołanego w tym celu „kohen g'dol” (Arcykapłana), który nie będzie uciekał się do przemocy ani nie będzie fałszu w Jego ustach. [13] O Nim mówi prorok: „Ale to Panu upodobało się utracić go cierpieniem. Gdy złoży swoje życie w ofierze (...)” Tylko tak czysta i doskonała ofiara mogła zostać zaakceptowana przez Boga w celu odkupienia ludu.

Jeszua Nazarejczyk różnił się od innych. Czynił wielkie, potwierdzone przez świadków cuda. Nie przyszedł jednak we własnym imieniu, lecz w imieniu Ojca Niebieskiego. [15] Nie zwracał się wyłącznie do Żydów, lecz pociągnął za sobą także wielu pogan. Mimo, że był świadom niegodziwości rzymskich władców, wzięwszy denara wskazał swoim rodakom, iż prawdziwie „narodzony z Ducha” człowiek nie jest w żaden sposób zależny od pieniądza z portretem pogańskiego cesarza. Powinien natomiast „oddawać Bogu to, co Boskie”. [16] Jeszua widział ogrom grzechu swego narodu, dlatego wzywał rodaków: „Upamiętajcie się, bo Królestwo Boże jest blisko.” [17]

Ostrzegał ich także tymi słowami: „Jeżeli się nie upamiętacie, wszyscy (...) poginiecie.” [18] Józef Flawiusz, historyk żyjący w pierwszym wieku naszej ery, napisał: W tych dniach wystąpił Jeszua — człowiek mądry, o ile możemy nazywać go człowiekiem (...). Pociągnął wielu Żydów i Greków. On to był Mesjaszem.” [19]

Przypisy:

1. Zob. np. Aaron Zeev Aescoli, „Jewish Messianic Movements” (Bialik 1956). [Pozycja zwana dalej „Messianic Movements”]
2. Dz. Apostolskie 5:37
3. Dz. Apostolskie 21:38; Józef Flawiusz, „Starożytność” 2,20:8
4. „Messianic Movements”
5. Józef Flawiusz, „Wojny” 6:5,4
6. Ks. Liczb 24:17
7. Ta'anit 84:68,4.
8. Ostatnie odkrycia archeologiczne wskazują, iż w rzeczywistości wyzwolił on Jerozolimę i rządził w niej przez kilka lat. Yigael Yadin, „Bar Kokhba” (Random House 1971)
9. Źródła talmudyczne wyolbrzymiają rozmiary masakry: „Osiemdziesiąt tysięcy kompanii wojska rzymskiego wtargnęło do miasta Betar, gdzie mordowano mężczyzn, kobiety i dzieci, aż ich krew ciekła strumieniami z drzwi oraz okien. Było jej tak dużo, że sięgała wędzideł koni. Płynęła tak rwącym strumieniem, że przewracała głazy i przesuwiała je w kierunku morza, na

odległość 40 mil. (...) Jak podaje tradycja, poganie użyźniali swe pola wyłącznie krwią Izraela przez siedem lat.” (Ta'anit 68:4)

10. „Encyclopedia Judaica”, Shebbetai Zevi, str. 1220

12. Ks. Kaznodziei Salomona (Eklezjastyk) 7:20

13. Ks. Izajasza 53:9

14. Ks. Izajasza 53:10

15. Nawiązywał On również do fałszywych mesjaszy, którzy mieli przyjść po nim, mówiąc: „Ja przyszedłem w imieniu Ojca mego, a wy mnie nie przyjmujecie; jeśli kto inny przyjdzie we własnym imieniu, tego przyjmiecie.” (Ew. Jana 5:43)

16. Ew. Mateusza 22:21

17. Ew. Łukasza 21:31

18. Ew. Łukasza 13:1-5

19. Józef Flawiusz, „Starożytność” 18:3,3. Niektórzy badacze są zdania, że stwierdzenie „On to jest Mesjaszem” zostało dopisane do autentycznego tekstu później.

ROZDZIAŁ SZESNASTY

POTOMSTWO MESJASZA

Zastanawiające, że Raszi, który w swoich komentarzach zwykle uznaje autorytet Talmudu i tradycji, odbiega od nich w swojej interpretacji 53 rozdziału Księgi Izajasza. Niewątpliwie, podstawowym powodem przyjęcia takiej opcji interpretacyjnej była kontrowersja wywołana w rezultacie powoływania się chrześcijan na ten rozdział jako prorocstwo o Mesjaszu, które zostało wypełnione w osobie Jezusa. Jednak twierdzenie, że cały ten fragment Pism traktuje o Izraelu albo o proroku Izajaszu, stoi w jawnej sprzeczności ze starożytną tradycją, a także nauczaniem podawanym przez Targum, Talmud, midrasze oraz rabiniczne komentarze, omówione w rozdziale trzynastym niniejszej książki. Wyrażony przez Rasziego pogląd, iż 53 rozdział Księgi Izajasza mówi o cierpieniu i wywyższeniu Izraela, narodził się jako poważna koncepcja nie wcześniej niż w XIII wieku. Wielu późniejszych komentatorów poszło w tej materii śladami Rasziego, co spowodowało rozpowszechnienie jego poglądu.

Istnieje jednak wiele argumentów wskazujących, że rozdział ów nie odnosi się do Izraela ani do proroka, lecz traktuje o Mesjaszu. Analiza tekstu wiersz po wierszu prowadzi do oczywistego wniosku, że w całym rozdziale jest używana wyłącznie liczba pojedyncza. Na przykład, napisano: [on] wyrósł; [on] nie miał postawy ani urody; [on] wzgardzony był i opuszczony, mąż boleści; ten, przed którym zakrywa się twarz; on nasze choroby nosił; [on] nasze cierpienia wziął na siebie; on zraniony jest za występki nasze; Pan jego dotknął karą za winę nas wszystkich; znęcano się nad nim; [on] nie otworzył ust swoich; z więzienia i sądu zabrano go; wyrwano go bowiem z krainy żyjących; wyznaczono mu grób wśród bezbożnych.

Te wszystkie zdania dotyczą tylko jednej osoby rodzaju męskiego. Opisy i wypowiedzi Pisma dotyczące Izraela zwykle podawane są w drugiej lub trzeciej osobie rodzaju żeńskiego. Oczywiście, nie należy traktować tego jako argumentu rozstrzygającego, choćby z uwagi na liczne przypadki użycia przypowieści, symboli i innych form stylistycznych używających wyrażen o charakterze metafory.

W celu odniesienia treści tego fragmentu do Izraela należałoby jednak dokonać takich zmian w tekście, które wypaczyłyby jego znaczenie. Na przykład, w wersecie ósmym czytamy: „za występki mojego ludu [on] śmiertelnie został zraniony.” „Mój lud” to naród, z którego wywodził się prorok, a więc Izrael. Gdyby sługą opisywanym w całym rozdziale miał być Izrael, oznaczałoby to, iż Izrael został zraniony za Izrael z powodu grzechów Izraela. Taka koncepcja jest jednak całkowicie sprzeczna z biblijnymi prawami odnoszącymi się do odkupienia. Zgodnie z nimi, składana ofiara zagrzeszna musiała być oddzielna od składającego ją grzesznika.

Sens ofiary zastępczej oraz odkupienia został obrazowo przedstawiony w omawianym rozdziale:

„Ukarany został dla naszego zbawienia, a jego ranami jesteśmy uleczeni. [1] (...) Pan jego dotknął karą za winę nas wszystkich. [2] (...) Za występki mojego ludu śmiertelnie został zraniony. [3] (...) Złoży swoje życie w ofierze.” [4]

Sługa ów bierze na siebie grzech Izraela, zatem sam nie może być Izraelem. Poza tym, ani raz „nie popełnił bezprawia”, w przeciwieństwie do narodu żydowskiego, który jest przedstawiony przez proroka jako występny i dlatego potrzebujący odkupienia.

„I wyznaczono mu grób wśród bezbożnych i wśród złoczyńców jego mogiłę, chociaż bezprawia nie popełnił ani nie było fałszu na jego ustach.” [5]

Ani teraz, ani w przeszłości, Izrael nie był bezgrzeszny (prawy), natomiast Sługa jest przedstawiony jako niewinny. Wszyscy inni, włączając w to cały naród żydowski i samego proroka Izajasza, są „podobni do tego, co nieczyste”. [6]

Według Izajasza, Sługa nie przeciwstawiał się spotykającej Go niesprawiedliwości:

„Znęcano się nad nim, lecz on znosił to w pokorze i nie otworzył swoich ust, jak jagnię na rzeź prowadzone i jak owca przed tymi, którzy ją strzygą, zamilkł i nie otworzył swoich ust.” [7]

Kiedyż to Izrael pozostawał cichy i pokorny w obliczu ucisków? Na pewno nie podczas uprowadzenia do Asyrii czy do Babilonu. Nie było tak również w czasie okupacji greckiej, kiedy to Żydzi powstali zbrojnie pod wodzą Machabeuszy. Nie było spokoju także podczas rządów Rzymian, ani podczas przeprowadzonego przez nich siłą rozproszenia Izraela. Ten naród nigdy nie miał opinii pokornego i cichego w cierpieniu.

„Wyrwano go bowiem z krainy żyjących”, mówi wiersz ósmy. Jednakże, po dokonaniu ofiary, powraca do życia, co jest opisane w wersecie dziesiątym. Staje się jasne, że wszystko to jest dziełem Pana.

„Ale to Panu upodobało się utracić go cierpieniem; (...) ujrzy potomstwo, będzie żył długo i przez niego wola Pana się spełni.” [8]

Kto jest potomstwem, które ujrzy Pan? Widzi On potomstwo Sługi, co jest połączone z długim życiem oraz wypełnieniem woli Bożej. Istnieją dwie oczywiste możliwości znaczenia tego fragmentu: po pierwsze, może to być potomstwo Sługi w sensie fizycznym. Taka jest opinia rabiego Icchaka z Troków, autora książki „Wiara umocniona”, dzieła będącego polemiką z nowotestamentalną koncepcją Nowego Przymierza.

Rabin podkreśla, iż wyraz „z'roah” określający potomstwo, jest używany w Biblii wyłącznie w sytuacjach, w których mowa o dziedzicach lub następcach w rodowodzie. Okazuje się jednak, że istnieją w Piśmie ciekawe wyjątki od tej domniemanej reguły. [9] Co więcej, analizowany rozdział rozpoczyna się od określenia „z'roah Adonai”, co tłumaczy się dosłownie jako „ramię Pana”. Ta fraza została użyta w Biblii ponad trzydzieści razy, zawsze w odniesieniu do osoby Boga. [10] Ale przecież żaden z fragmentów ją zawierających nie mówi o Jego fizycznym potomstwie.

Drugą, bardziej prawdopodobną możliwością, jest odniesienie słowa „potomstwo” do uczniów Sługi, czyli jego duchowych dziedziców. Są to ci, którzy uwierzyli w Sługę i przyjęli Go jako Pana. Oni są potomstwem Mesjasza-Sługi, które żyje z Nim na wieki, spełniając wolę Boga. Ich oczy zostały otwarte i ujrzeli odkupieńcze dzieło Cierpiącego Mesjasza.

Przypisy:

1. Ks. Izajasza 53:6
2. Ks. Izajasza 53:8
3. Ks. Izajasza 53:10
4. Ks. Izajasza 53:10
5. Ks. Izajasza 53:9
6. Ks. Izajasza 64:5
7. Ks. Izajasza 53:8
8. Ks. Izajasza 53:10
9. W Ks. Rodzaju 3:15 potomstwo Węża nie odnosi się do jego cielesnych następców. Patrz także Psalm 22:30, gdzie wyraz „potomstwo” użyty jest w znaczeniu przerośnym.
10. Zob. Ks. Jeremiasza 27:5 oraz Ks. Izajasza 40:10.

ROZDZIAŁ SIEDEMNASTY

JESZUA JEST MESJASZEM!

Jako religijny Żyd, wychowany w kilku polskich jesziwach wiedziałem, tak jak moi koledzy, że tajemnica odkupienia Izraela i nastania czasów mesjańskich jest ukryta w Księdze Daniela. Wiedziałem także, iż niektórzy wielcy komentatorzy talmudyczni i post-talmudyczni zgłębiali tę księgę, próbując odkryć znaczenie zamieszczonych tam tajemniczych znaków, symboli oraz liczb. Talmud i midrasze podczas omawiania problematyki związanej z odkupieniem Izraela, często odwołują się do Księgi Daniela uznając ją za źródło szczególnego objawienia dotyczącego czasu przyjścia Mesjasza.

Jednakże, studiując w jesziwie nieraz słyszałem złowieszcze ostrzeżenia, mówiące o klątwie rzuconej na wszystkich, którzy podjęliby się wyznaczania dat związanych z czasami ostatecznymi. Talmud mówi wyraźnie:

„Niech upadną wszyscy, którzy próbują wyznaczyć czas końca. Albowiem mówią oni: Skoro czas jego [Mesjasza] przyjścia już nadszedł, a On się nie pojawił, zatem nie pojawi się nigdy.” [1]

Myślę, że łatwiej będzie zrozumieć powody rzucenia tego przekleństwa, gdy weźmie się pod uwagę błąd popełniony przez rabiego Akibę, który wyniósł Bar Kosibę do godności Mesjasza:

Rabi Akiba z wersetu „Jeszcze raz — za małą chwilkę — poruszę niebiosa i ziemię, morze i ląd stały” (Ks. Aggeusza 2:6) wywnioskował, że Szymon Bar Kosiba jest Mesjaszem, choć panował on tylko przez dwa i pół roku. [2]

Jak już mówiłem, moi nauczyciele w jesziwie ostrzegali mnie, żebym nie próbował wyciągać wniosków z tych fragmentów Pism, które stanowią dla nas nieprzeniknioną tajemnicę, ponieważ istnieje poważne niebezpieczeństwo, że próbując je analizować popełnię podobny błąd jak rabin Akiba. Midrasz ujmuje to w następujący sposób:

„Wydarzenia czasów końca zostały objawione tylko dwóm ludziom, mianowicie Jakubowi, jak napisano w Księdze Rodzaju 49:1 — '(...) abym oznajmił, co ma przyjść na was we dni ostatnie.' (tłum wg. Biblii w przekładzie ks. Jakuba Wujka — [przyp. tłum.]) oraz Danielowi (12: 1, 4) — 'W owym to czasie wybawiony będzie lud twój (...). Ale ty, Danielu, zamknij te słowa (...).' A więc nawet tym dwóm mężom zakazano ujawniać to, czego się dowiedzieli.” [3]

Kiedy przyjdzie Mesjasz?

Studia prowadzone przez naszych największych mędrców doprowadziły ich do konkluzji, że jeśli dane zawarte w Pismach są poprawne, to Mesjasz powinien być przyjść około pierwszego wieku naszej ery. Istnieją fragmenty Talmudu mówiące o czasie trwania tzw. Ery Mesjańskiej. Oto jeden z nich:

„Według szkoły Eliasza, świat ma istnieć sześć tysięcy lat; dwa tysiące lat pustki bez Tory; dwa tysiące lat z Torą oraz dwa tysiące lat Ery Mesjasza (...).” [4]

Wielu fałszywych mesjaszy, którzy pojawili się w tamtym okresie, zakończyło swą misję w niesławie ku wielkiemu rozczarowaniu narodu. Wreszcie pojawił się Szymon Bar Kosiba, nazwany przez rabiego Akibę „Bar Kochbą”. Mimo, że jego działalność przypadła na pierwszą połowę drugiego wieku, Akiba nie zawahał się okrzyknąć go Mesjaszem. Dla większości Żydów powstanie Bar Kosiby było tragedią i wielkim rozczarowaniem. Pomijając śmierć dziesiątek tysięcy ludzi w przegranej bitwie pod Betar w 135 r. n. e., jego działania doprowadziły do niewypowiedzianych cierpień tych, którzy przeżyli. W jedenastowiecznym komentarzu rabinicznym czytamy:

„Biada nam, gdyż zbawienie Izraela zostało zgładzone! Usłyszeliśmy jednak głos z nieba, mówiący: „Eliasz, nie jest tak, jak myślisz. On będzie przez 400 lat w Wielkim Morzu, osiemdziesiąt lat spędzi z synami Koracha tam, gdzie wznosi się dym i osiemdziesiąt lat u bram Rzymu. Potem będzie podróżował po wielkich Miastach aż do końca.” [5]

W innym dziele, opartym na tekście z Księgi Lamentacji (Trenów) proroka Jeremiasza [„nikt jej nie pociesza (hebr. „Menachem”) spośród wszystkich przyjaciół (tłum. wg. Biblii Tysiąclecia — [przyp. tłum.]”], podano imię Mesjasza — Menachem Ben Ami-el. [7] Podsumowując dane zawarte w powyższych tekstach, Mesjasz „żyje i ma się dobrze” już od tysiąca dziewięciuset lat. Jego imię to Menachem (ten, który pociesza) Ben Ami-el (Bóg przebywa pośród swego ludu). Rozpoczął swe dzieło nad Morzem Śródziemnym, przybył do Samarii (Korach), potem do Rzymu i aż po krańce świata. Można by zapytać: Dlaczego spodziewano się Jego przybycia w pierwszym wieku naszej ery? Najwyraźniej panowało przekonanie, że Mesjasz powinien pojawić się w tym okresie. Prawdopodobnie było ono oparte na poniższym fragmencie Księgi Daniela:

„Siedemdziesiąt tygodni (lub tzw. „heptad” czyli tygodni-lat — okresów siedmioletnich) wyznaczono twojemu ludowi i twojemu miastu świętemu, aż dopełni się zbrodnia, przypieczętowany będzie grzech i zmazana wina, i przywrócona będzie wieczna sprawiedliwość, i potwierdzi się, widzenie i prorok i Najświętsze będzie namaszczone. Przeto wiedz i zrozum: Odkąd objawiło się słowo o ponownej odbudowie Jeruzalemu aż do Pomazańca-Księcia [Mesjasza] jest siedem tygodni, w ciągu sześćdziesięciu dwu tygodni znowu będzie odbudowane z rynkiami rowami miejskimi; a będą to ciężkie czasy.

A po sześćdziesięciu dwóch tygodniach Pomazaniec [Mesjasz] zostanie zabity i nie będzie go (niektóre tłumaczenia dodają: „... i nie ma w nim winy”. — [przyp. tłum.]); lud księcia, który wkroczy, zniszczy miasto i świątynię, potem nadejdzie jego koniec w powodzi i aż do końca będzie wojna i postanowione spustoszenie.” [8]

Powyższe objawienie było odpowiedzią na modlitwy Daniela, przekazaną mu przez anioła Gabriela, zawierającą wyjaśnienie czasu, istoty i okoliczności odkupienia Izraela. Czas określony w proroctwie to „siedemdziesiąt tygodni”. W ciągu sześćdziesięciu dziewięciu heptad (tygodni-lat, czyli okresów siedmioletnich), to jest 483 lat, nastąpi odbudowanie Jerozolimy wraz z rynkiem i rowami miejskimi, choć czasy będą trudne. Po owych 483 latach „Pomazaniec [Mesjasz] zostanie zabity i nie będzie go.” Po zabiciu Pomazańca-Mesjasza, Jerozolima zostanie zniszczona wraz ze świątynią przez „lud księcia, który wkroczy.” Mesjasz miał przyjść przed zburzeniem świątyni. Taki obraz nakreślił przed Danielem archanioł Gabriel. Kto jest Mesjaszem?

Cytowane powyżej proroctwo Daniela sprowokowało mnie wiele lat temu do rozważenia, czy aby Jezua z Nazaretu nie jest Mesjaszem. Autorytety rabinackie, do których się zwróciłem o

poradę w tej sprawie, rozpoznawały w opisywanym w prorocztwie o Pomazańcu-Mesjaszu, zabitym przed zburzeniem świątyni, króla Agryppę — potomka Heroda. Zatem, określenie „Mesjasz” zostało przypisane człowiekowi wiodącemu życie cielesne, w przeciwieństwie do osoby zapowiadanej przez proroków. Innym kandydatem na ten urząd miał być, zdaniem rabinów, nie znany nikomu Menachem Ben Ami-el — postać wymieniona w midraszu. Z drugiej strony, dowiedziałem się o Jezusie z Nazaretu, który został zabity na czterdzieści lat przed zburzeniem Drugiej Świątyni jerozolimskiej.

Objawienie przekazane Danielowi mówi także o sensie i okolicznościach działalności Mesjasza — miał On „zmazać winę i przywrócić wieczną sprawiedliwość”. Innymi słowy, Jego śmierć jest ściśle związana z odkupieńczą funkcją ofiar składanych w świątyni — z tym, że ta ofiara przewyższa wszystkie inne swoją uniwersalnością i skutecznością. To przekonało mnie ostatecznie do odłożenia na bok wszelkich lęków i uprzedzeń oraz otwarcia „Brit Hadasza”, by dowiedzieć się więcej o Tym, o którym prorok mówi:

„Lecz on nasze choroby nosił, nasze cierpienia wziął na siebie. A my mniemaliśmy, że jest zraniony, przez Boga zbity i umęczony. Lecz on zraniony jest za występki nasze, starty za winy nasze. Ukarany został dla naszego zbawienia, a jego ranami jesteśmy uleczeni.” [9]

Jeszua doskonale pasuje do czasu i kolejności wydarzeń podanych w Księdze Daniela. Nikt inny nie spełnia kryteriów podanych przez proroka — ani król Agryppa, ani mistyczny Menachem. Jeszua jest Mesjaszem! On przyszedł, by dać pokój każdemu, kto się upamięta i uzna odkupieńczą moc ofiary złożonej przez Niego. On także powróci w mocy, aby ustanowić swe Królestwo l'olam va'ed [10]. Amen!

Przypisy:

1. Sanhedryn 97b
2. Ibid. 3. Midrasz Rabbah Gen. 98:3
4. Ibid.
5. B'reszit Rabbati, str. 130-131; zob. Raphael Patai, „The Messiah Texts” (Wayne State Univ. Press 1979) str. 125. [dalej: Messiah Texts]
6. Lamentacje (Treny) 1:2
7. Messiah Texts str. 26-27,122-123
8. Ks. Daniela 9:24-26
9. Ks. Izajasza 53:4-5
10. Na wieki wieków.

ROZDZIAŁ OSIEMNASTY

DLACZEGO ŻYDZI MESJANISTYCZNI?

Żyd jest Żydem, ponieważ urodził się Żydem i Żydem pozostanie. Nawet wtedy, gdy się przed tym broni, przeważnie zostaje w końcu zmuszony, aby się przyznać do swego pochodzenia. W przeciwnym wypadku, inni wskażą na niego palcem i zapytają: „Czy ty nie jesteś Żydem?”

Określenie „Żyd” jest związane z imieniem Judy — zrodzonego z Lei, czwartego syna Jakuba. Juda [1] znaczy „chwała Panu”. Jego matka, Lea, chciała w ten sposób wyrazić Bogu wdzięczność za kolejnego potomka. Członkowie plemienia Judy byli świadomi swego pochodzenia, a inne plemiona nieraz napominały ich, by żyli zgodnie ze znaczeniem imienia ich protoplasty.

Niektórym Żydom udało się zasymilować w pogańskim (tj. nie-żydowskim) środowisku poprzez mieszane małżeństwa, zmianę nazwiska i wyparcie się swojej tożsamości. Zwykle udawało się to dopiero po kilku pokoleniach. Z drugiej strony, bywali ludzie, a nawet całe grupy, które choć nie pochodziły od Judy ani żadnego innego potomka Jakuba, nie ustawały w wysiłkach, by wejść w poczet członków narodu żydowskiego.

Na przykład, mieszkańcy Sychem tak bardzo chcieli stać się Żydami, że zgodzili się na obrzezanie każdego mężczyzny spośród siebie. Zostali jednak wymordowani zanim zdążyli przeniknąć do hermetycznego środowiska potomków Jakuba poprzez związki krwi. Niekiedy ci, którzy pragnęli włączyć się do narodu wybranego stawali się źródłem poważnych problemów; tak jak „mnóstwo obcego ludu” podczas wyjścia z Egiptu [2], czy Gibeonici [3]. Jednak w większości przypadków, grupy nie-żydowskie zdołały się stopniowo zasymilować wśród narodu izraelskiego poprzez małżeństwa mieszane. [4]

Duże napływy miały miejsce w okresie panowania perskiego, co zanotowano w Księdze Estery oraz za czasów Machabeuszy, kiedy to całe plemiona w obliczu eksterminacji decydowały się na obrzezanie. Innym znanym przypadkiem jest plemię Chazarów z centralnej Rosji, które w całości przyjęło judaizm. Historia ich nawrócenia została opisana i rozpowszechniona przez słynnego filozofa i poetę Jehudę Halewiego.

Współcześnie, zarówno w Izraelu jak i w diasporze, rabini prowadzą intensywne kursy przygotowując przyszłych konwertytów do przyjęcia judaizmu. Jednak przynajmniej w niektórych przypadkach, nowo nawróceni są asymilowani w środowisku żydowskim przez mieszane związki małżeńskie.

Żydzi mesjanistyczni

Pośród osiemnastomilionowego narodu żydowskiego istnieje grupa dwudziestu lub trzydziestu tysięcy ludzi, którzy będąc rodowitymi Żydami wierzą w Torę i resztę Tanach, przestrzegają żydowskich zwyczajów i równocześnie są uczniami Jezusa. Niektórzy, a nawet większość z nich, woli nazywać Go autentycznym, żydowskim imieniem Jezua. Choć nieliczni,

są jednak bardzo aktywni i stanowią stałe wyzwanie dla żydowskich władz, zarówno religijnych jak i świeckich nie tylko samą swoją obecnością, ale żądaniem powszechnego uznania ich żydowskości.

Zapewne, najłatwiej byłoby im posłuchać rady rabinicznych autorytetów i odrzucić wiarę w Jezusa. Żydowski przywódca religijni czynią wielkie wysiłki w tym kierunku. Zaangażowano w ten proces wielu ludzi oraz powołano całe organizacje z budżetami wynoszącymi setki tysięcy dolarów. Najbardziej znanymi spośród nich są Pe'ilim i Keren Yeladdenu, finansowane przez izraelskie Ministerstwo Do Spraw Wyznań oraz organizację „Żydzi na rzecz judaizmu” ze Stanów Zjednoczonych, gdzie pracuje się na cały lub na pół etatu.

Dlaczego Żydzi mesjanistyczni opierają się temu wszystkiemu? Co sprawia, że nie tylko uparcie trwają przy swoim, ale „zarażają” swoją wiarą coraz więcej osób dookoła? Odpowiedź tkwi w sferze duchowej. Oto skrótowe wyjaśnienie tego aspektu całej sprawy.

Proroctwa nie pozostawiają wątpliwości

Jezua jest Mesjaszem, ponieważ on jeden nadaje sens słowom naszych proroków. Istnieje przecież 53 rozdział Księgi Izajasza ze zwięzłym opisem cierpiącego sługi, który został wzgardzony i opuszczony, był mężem boleści doświadczonym w cierpieniu, którego „ranami jesteśmy uleczeni.” Mąż ów umiera, zostaje pogrzebany a następnie zmartwychwstaje, a wszelkich cierpień doznaje „za występki mojego ludu” (czyli rodaków proroka Izajasza). To wszystko pasuje dokładnie tylko do jednej osoby, a jest nią Jezua z Nazaretu. Talmud naucza, że ten fragment odnosi się do Mesjasza.

„Targum Jonatana” rozpoczyna parafrazę tego ustępu słowami: „Ha yatslach avdee Maszicha” — „Oto szczęśliwie się powiedzie mojemu słudze (...)” To również musi dotyczyć Jezuy.

Na Jego osobę wskazują także proroctwa dotyczące czasu narodzenia i śmierci Mesjasza, jak to z Księgi Daniela 9:26:

„A po sześćdziesięciu dwóch tygodniach Pomazaniec [Mesjasz] będzie zabity i nie będzie go; lud księcia, który wkroczy, zniszczy miasto i świątynię.”

Miasto i świątynia zostały zniszczone w 70 r. n. e. Mesjasz musiał zatem zostać zabity wcześniej.

Jego ponadnaturalne narodzenie zostało zapowiedziane w Księdze Izajasza 7:14

„Oto panna pocznie i porodzi syna, i nazwie go imieniem Immanuel.”

A oto fragment Księgi Izajasza 9:5

„Albowiem dziecię narodziło się nam, syn jest nam dany i spocznie władza na jego ramieniu, i nazwą go: Cudowny Doradca, Bóg Mocny, Ojciec Odwieczny, Książę Pokoju.”

Miejsce Jego urodzenia zostało określone przez proroka Micheasza (Mich. 5:1)

„Ale ty, Betlejemie Efrata, najmniejszy z okręgów judzkich, z ciebie mi wyjdzie ten, który będzie władcą Izraela. Początki jego od prawniku, od dni zamierzchłych.”

Sposób Jego uśmiercenia

Rodzaj Jego śmierci został podany zarówno w Psalmie 22:17

„Przebodli ręce i nogi moje,” [5]

jak i w Księdze Zachariasza 12:10

„Wtedy spojrzą na nie, na tego, którego przebodli.”

Według Talmudu, werset ten mówi o Mesjaszu - synu Józefa. [6]

Znany argumenty, które są używane przez przeciwników tezy, iż Jezua jest Mesjaszem, na przykład ten, że ani fragment o przekuwaniu mieczy na lemiesz (Ks. Izajasza 2:4), ani o lamparce leżącym obok koźlęcia (Ks. Izajasza 11:6) nie zostały jeszcze wypełnione. Nasze wyjaśnienie, że powyższe teksty zostaną wypełnione podczas drugiego przyjścia Mesjasza, wiąże się zdaniem naszych adwersarzy ze zbyt dużym przedziałem czasowym (ok. 2000 lat). Lecz czymże jest 2000 lat w oczach Boga, który od tak dawna czeka cierpliwie na odpowiedź swego ludu i akceptację Namaszczonego, którym jest Jezua Ben Elohim?

Osobista nieskazitelność

Trwamy przy naszej wierze również z powodu Jego nieskazitelności. Współcześni świadczili o Nim, że „dobrze wszystko uczynił”. [7] Świadom swojej sprawiedliwości, mógł rzucić wyzwanie przeciwnikom, mówiąc: „kto z was może dowieść mi grzechu?” Zawstydeni, musieli zamilknąć. Niektórzy badacze żydowscy i nie-żydowscy próbują wykazać, że w wielu Jego wypowiedziach nie było nic oryginalnego. Czyż byłoby lepiej, gdyby przeczyły one słowom proroków? Inni zarzucają Jego nauczaniu idealizm (np. nadstawianie drugiego policzka) i co za tym idzie, niepraktyczność. Jednak czy ktokolwiek w dalszym ciągu jest w stanie dowieść jakiegokolwiek winy Temu, który wciąż przechadza się po ziemi izraelskiej, z południa na północ, z Samarii do Judei — czyniąc dobrze, uzdrawiając chorych, oczyszczając trędownych, otwierając oczy ślepych i uszy głuchych, stawiając na nogi chromych i głosząc dobrą nowinę o zbawieniu — biednym, potrzebującym i odrzuconym? Wyklęty przez faryzeuszy i arcykapłanów Mesjasz poniósł męczeńską śmierć, przybity do krzyża rękami rzymskich żołnierzy.

Ale to jeszcze nie koniec całej historii. Jego dwunastu uczniów oraz wielu innych, spotkało żywego Jezua po Jego śmierci, potwierdzonej przez świadków, i ogłosiło Go jako zmartwychwstałego Zbawiciela. Niemal wszyscy uczniowie zapłacili za to najwyższą cenę, ginąc podobnie jak On okrutną śmiercią z rąk pogan i żydowskich przywódców. Mimo perspektywy męczeństwa, żaden z pierwszych wierzących Żydów nie zaniechał głoszenia Dobrej Nowiny. Wiedzieli z całą pewnością, że Mesjasz żyje.

Osobowości Jego uczniów

Kolejnym powodem, dla którego jesteśmy przekonani, że On jest Mesjaszem, jest zmiana osobowości Jego naśladowców. Któż mógł przemienić Szymona syna Jonasza, rybaka znad

Jeziora Gennezaret, w przywódce pierwszych mesjanistycznych Żydów w Izraelu oraz duchowy autorytet dla milionów ludzi na całym świecie?

Co sądzić o Saulu z Tarsu, szykującym się do ostatecznej rozprawy z pierwszymi uczniami wierzącymi w Jezusę? Na drodze do Damaszku spotkał zmartwychwstałego Pana [8] i nagle, z prześladowcy i wroga Ewangelii, stał się jej zagorzałym krzewicielem. Podczas swoich podróży misyjnych był niemal wszędzie prześladowany przez niewierzących, aż wreszcie zginął śmiercią męczeńską z rąk Rzymian za czasów Nerona.

Narody, które Go przyjęły

Od pierwszej księgi Tanach — Bereszit (Ks. Rodzaju), aż do ostatniej, czyli Księgi Malachiasza, Bóg mówi wyraźnie, że dzieło zapowiadanego Mesjasza będzie dotyczyć „narodu” i „narodów”. Patriarcha Jakub prorokował:

„Nie oddali się berło od Judy ani buława od stóp jego, aż przyjdzie władca (Sziloh) jego, i jemu będą posłuszne narody.” (Ks. Rodzaju 49:10)

Prorok Izajasz widzi Go jako „korzeń Jessego, którego będą szukać narody i który załopocze jako sztandar ludów.” [9] W Księdze Izajasza 49: 6 Mesjasz jest zapowiedziany tymi słowami:

„To za mało, że jesteś mi sługą, aby podźwignąć plemiona Jakuba i przywrócić oszczędzonych synów Izraela, więc ustanowiłem cię światłością pogan, aby moje zbawienie sięgało aż do krańców ziemi.”

Wreszcie prorok Malachiasz [10] mówi o Nim:

„Gdyż od wschodu słońca aż do jego zachodu wielkie jest moje imię wśród narodów.”

Pokój, który daje Mesjasz

Żydzi wierzący w Jezusę jako Mesjasza odkryli, że tylko w Nim mają pokój i spełnienie. Usłyszeli Jego zaproszenie: „Pójdźcie do mnie wszyscy, którzy jesteście spracowani i obciążeni, a Ja dam wam ukojenie.” [11]

Sprawdzili wiarygodność tej obietnicy we własnym życiu. Przeczytali również inną: „Pokój mój zostawiam wam, pokój mój daję wam; nie jak świat daje, Ja wam daję. Niech się nie trwoży serce wasze i niech się nie lęka.” [12]

Odkryli Mesjasza jako Wielkiego Dżentelmena, który zawsze dotrzymuje danego słowa. W wyniku tego możemy powtórzyć za jednym z pierwszych chasidim Mesjasza Jezusy, zwanym Szymonem Piotrem: [13]

„Panie! Do kogo pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego. A myśmy uwierzyli i poznali, że Ty jesteś [Mesjaszem] — Ben Elohim (Synem Boga żywego).”

Przypisy:

1. Jehuda
2. Ks. Wyjścia 12:38
3. Ks. Jozuego 9
4. Sanhedryn 98
5. W tekście masoreckim: „Jak lew czają się przy moich rękach i nogach.”
6. Sukkah 52
7. Ew. Marka 7:37
8. Dz. Apostolskie 9
9. Ks. Izajasza 11:10
10. Ks. Malachiasza 1:11
11. Ew. Mateusza 11:28
12. Ew. Jana 14:27
13. Ew. Jana 6:68-69

ROZDZIAŁ DZIEWIĘTNASTY

DIALOG POMIĘDZY JUDAIZMEM RABINICZNYM I MESJANISTYCZNYM

Na przestrzeni wieków, w żydowskim środowisku rabinicznym istniał pewien dualizm poglądów na temat judaizmu mesjanistycznego. Jedni ignorowali argumenty na rzecz boskości Jezusa oraz dowodów na to, że to właśnie On jest Mesjaszem; inni podejmowali dyskusję, starając się dowieść tezy przeciwnej. Wydaje się, że z czasem przeważyła ta druga postawa.

J. D. Eisenstein w swojej książce „Polemiki i dysputy”, napisanej w języku hebrajskim, poczynił następującą obserwację:

„Pierwsi chrześcijanie, którzy byli Żydami — jedni w stu procentach, inni mając domieszkę żydowskiej krwi — zostali nazwani 'minim' (sekcjarze; wierzący w Jezusa). Nieustannie szukali oni okazji do dyskusji z rabinami, szczególnie na temat interpretacji Pism. Ci jednak zawsze wykręcali się od rzetelnej polemiki, używając ostrych słów zamiast poważnych argumentów, lub zachowując się zgodnie z zaleceniem 'Hagady' mówiącym, jak postępować wobec niktzemników: 'Lecz ty odpowiedz takiemu przez zaciśnięte zęby'.”

Przykładem jest następująca historia cytowana za Talmudem [1]:

„Pewien 'min' zapytał Rabbiego Safrę - amoraitę (Amoraita: aram. Mówca, interpretator — określenie mędrca talmudycznego, komentującego tekst Miszny. — [przyp. tłum.]) jerozolimskiego z III w. n. e.) — Jakie jest znaczenie następującego wersetu z Księgi Amosa: 'Tylko o was zatroszczyłem się spośród wszystkich pokoleń ziemi, dlatego was będę karał za wszystkie wasze winy'? Czy złego konia traktuje się dobrze? (tzn. Jeśli Bóg jest surowy wobec Żydów, to znaczy, że są źli).

„Mędrzec nie znał odpowiedzi, więc zarzucili mu chustę na szyję i dręczyli go dalszymi pytaniami. Lecz Rabbi Abahu podał im następującą odpowiedź: To jest tak, jak z wierzycielem mającym dwóch dłużników. Jeden z nich jest jego przyjacielem, a drugi wrogiem. Wierzyciel zgadza się, żeby przyjaciel spłacał swoje długi w małych ratach (i tak Bóg postępuje z Izraelem), ale od wroga żąda zapłaty w całości (poganie będą ukarani 'całościowo')”.

Inny przykład zaczerpnięto z pewnego midraszu [2]:

„Rabbi Samlai został zapytany, ile osób boskich uczestniczyło w akcie stworzenia, odparł że odpowiedzi należy szukać w Księdze Powtórzonego Prawa 4:32, gdzie napisano: 'Zapytaj się dawnych czasów, które były przed tobą od dnia, kiedy stworzył Bóg na ziemi człowieka (...)'

„Wyraz 'stworzył' jest tutaj użyty w liczbie pojedynczej, a nie mnogiej języka hebrajskiego. Zapytali więc: 'Dlaczego jest napisane: 'Bereszit bara elohim' (w języku hebrajskim Elohim to liczba mnoga)? Odpowiedział im, że 'bara' (stworzył) występuje tu w liczbie pojedynczej.

„Zapytali znowu: 'Dlaczego napisano w Ks. Rodzaju 1:26 'Uczyńmy człowieka na obraz nasz'? Odpowiedział: 'Popatrzcie, co jest napisane w następnym wersecie: I stworzył Bóg człowieka na obraz swój. Nie 'na swoje obrazy' lecz 'na swój obraz'.

„Gdy 'minim' odeszli, uczniowie rabiego zaprotestowali, mówiąc: 'Zbyłeś ich dając słabą i niewystarczającą odpowiedź, ale jak wyjaśnisz to nam?' Bo przecież jest wyraźnie napisane: 'Uczyńmy' [liczba mnoga] 'człowieka na nasz [liczba mnoga] obraz'. Odpowiedział: 'Na początku Adam został stworzony z prochu ziemi. Ewa powstała z Adama i odtąd 'na nasz obraz i nasze podobieństwo' oznacza, że mężczyzna jest niczym bez kobiety, kobieta jest niczym bez mężczyzny, a oboje są niczym bez Szechiny.

„Zapytali go znowu: „Dlaczego napisano w Księdze Jozuego 22:22 'Bóg nad bogami, Pan, Bóg nad bogami' (hebr. El, Elohim, Jahwe) Odpowiedział im: 'Lecz dalej jest napisane 'On wie', a nie 'Oni wiedzą'. Jego uczniowie znów zaprotestowali, twierdząc: 'Znowu zbyłeś ich niezadowolającą odpowiedzią, lecz teraz odpowiedz nam wyczerpująco na to samo pytanie.' Odpowiedział: 'Wszystkie trzy imiona określają Boga, jak ktoś powiedział: Basileus (król), Caesar, Augustus.’”

Talmud często przytacza pewien kalambur na podstawie fragmentu Ew. Mateusza (5:13): 'Jeśli sól zwietrzeje, czymże ją nasolą?' [Odpowiedź]: Podrobami z potomstwa muła. Ale czy istnieją takie podroby (Skoro muł nie może mieć potomstwa)? [Odpowiedź]: A czy sól wietrzeje?”

Oto następna historyjka, utrzymana w podobnym klimacie, która miała za zadanie ukazać wyższość rabinów nad „minim”.

Rabbi Jozua ben Hananiasz stał pewnego razu przed królem Hadrianem. Był tam również obecny jeden z „minim”, który za pomocą języka migowego powiedział, że Żydzi są narodem, od którego Bóg odwrócił swoje oblicze. Rabbi Jozua odpowiedział mu (również w języku migowym), że Bóg nadal chroni nas, trzymając nad nami swą potężną dłoń.

Wtedy król zapytał rabiego po cichu: „Co on ci pokazał?” Ten odpowiedział: „Min powiedział, że Bóg odwrócił swoje oblicze od Żydów, a ja odparłem, że Jego ręka wciąż jest nad nami.” Król zwrócił się do Mina: „Wyjaśnij mi, co pokazałeś rabiemu.” Min odpowiedział: „Powiedziałem mu, że należy do narodu, od którego Bóg odwrócił swe oblicze.” — „A co on ci pokazał?” — „Nie wiem.” Wtedy obecny tam dworzanin rzekł: „Człowiek, który nie wie, co do niego mówią w języku migowym, śmie używać tego języka w obecności króla?” Po czym kazał wyprowadzić mina i zabić go. [4]

Można by podsumować relacje między rabinami a żydowskimi uczniami Jezuy w następujący sposób: Ówczesni Żydzi wierzący w Jezusę jako Mesjasza byli przekonani o swej powinności świadczenia rodakom o Tym, który umarł i zmartwychwstał zgodnie z Pismem i który jest Drogą, Prawdą oraz Życiem. Dowodzili tego na podstawie Pism i faktów historycznych. Katastrofa, która spadła na Żydów w 70 r. n. e. była dla nich szczególnie dowodem sądu spowodowanego odrzuceniem Jezuy jako Mesjasza przez religijnych przywódców. Rozdrażnieni tą argumentacją rabini nie potrafili znaleźć na nią odpowiedzi. Powstanie Bar Kochby w latach 132-135 upadło pomimo tego, że czołowy przywódca religijny tamtych czasów, rabin Akiba, obwołał go Gwiazdą wypełniającą proroctwo z Księgi Numeri 24:17. [5]

Nie znalazłszy odpowiedzi na stawiane pytania, rabini uciekli się do próby zdeprecjonowania wierzących w Jezusę adwersarzy, nazywając ich „minim”.

Niektórzy wierzący pochodzenia żydowskiego widzą w tym określeniu skrót złożony z pierwszych liter nazwy „Ma'min Jezua Nozree” — Wierzący w Jezusę z Nazaretu. Talmud zakazuje czytania Ewangelii. Niektóre ich fragmenty były znane rabinom, lecz woleli oni potraktować je z pogardą zamiast sprawdzić swoje serca i uczciwie rozważyć, czy w tych tekstach nie tkwi odpowiedź na pytania oraz światło, na które tak długo czekali. [6]

Odpowiedzi ówczesnych Żydów mesjanistycznych

Reakcje Żydów mesjanistycznych okresu poapostolskiego ilustruje treść Listu Barnaby. Na podstawie fragmentów Księgi Izajasza 1:11-13 oraz Jeremiasza 7: 22-23 autor wykazuje, że prawa ceremonialne dotyczące ofiar, świąt czy postów nie zostały ustanowione po to, by wypełniać je literalnie i bez końca. Tylko Mesjasz może nas oczyścić.

Hebrajskie Pisma mówią o tym wyraźnie, przepowiadając Jego wcielenie, śmierć i zmartwychwstanie.

Tanach podaje również inne wskazówki na ten temat, operując typami w postaci kozłów na Dzień Odkupienia [7] oraz Czerwonej Jałówki [8] Nawet te ustawy, które dotyczą obrzezania czy koszerności potraw, mają swoje duchowe znaczenie i przesłanie. Żydzi wierzący w Mesjasza Jezus są zatem prawdziwymi dziedzicami patriarchów, Mojżesza i proroków. Zachowują otrzymany od Boga prawdziwy Szabat i są prawdziwą Świątynią Boga.

Dialog z Tryfonem

Autorem „Dialogu z Żydem Tryfonem” jest Justyn Męczennik — Samarytanin, który zginął śmiercią męczeńską w 165 r. n. e. „Dialog” został napisany wkrótce po zakończeniu powstania Bar Kochby w latach 132-135 n. e. Autor opisuje spotkanie z pewnym czcigodnym rabinem, którego imię przypomina znany talmudyczny autorytet, rabiego Tarfona. Justyn gani Tryfona za to, że ten poświęcił się filozofii zamiast skoncentrować uwagę na hebrajskich Pismach. Jednocześnie opowiada o tym, jak on, sam będąc filozofem, odnalazł Prawdę zawartą w natchnionych pismach żydowskich proroków.

W tych księgach został objawiony i uwielbiony Stwórca wszechrzeczy — Bóg Ojciec, a także Mesjasz, który miał zostać przez Niego posłany jako Syn Boży.

Kompani Tryfona kwitują tę wypowiedź wybuchem śmiechu. Nawet sam rabin z uśmiechem proponuje Justynowi, aby ten zajął się jednak na powrót filozofią. Uwierzywszy w Jezus „porzuciłeś Boga i położyłeś swą nadzieję w człowieku. Jakiego rodzaju zbawienia możesz się spodziewać?” Następnie radzi Justynowi, aby dał się obrzezać, przestrzegał Szabatu i obchodził wszystkie żydowskie święta, „a może wtedy może znajdziesz łaskę u Boga.” Co do Mesjasza, to pozostaje On w ukryciu, „dopóki nie przyjdzie Elias, aby Go namaścić (...) lecz wy (...) wymyśliliście sobie własnego Mesjasza.”

Justyn, korzystając z okazji, wskazuje na fragmenty pism prorockich, traktujące o Mesjaszu. Przypomina Tryfonowi, że uczniowie Jezus są przeklinani w żydowskiej synagodze przy okazji wypowiedzianego błogosławieństwa Szemona Ezrech. (Oto ówczesny tekst tego przekleństwa: „Niechaj nie będzie żadnej nadziei dla apostatów, niech już dziś będą wykorzeni wraz ze swoją pychą. Niech Nozrim (nazarejczy) oraz Minim zginą w mgnieniu oka i niech zostaną wymazani z Księgi Żywota.” [9])

Następnie Justyn pokazuje, że uczniowie Jezus są prawdziwymi dziedzicami wiary Mojżesza i proroków. Odczytuje fragment z Księgi Rodzaju 49:10 — „Nie oddali się berło od Judy ani buława od nóg jego, aż przyjdzie władca jego, i jemu będą posłuszne narody.” Zapowiedź ustanowienia Nowego Przymierza odczytuje z Księgi Jeremiasza 31:31-34. Preegzystencję i boskość Mesjasza potwierdza fragmentem z Księgi Rodzaju 1:26 („Uczyńmy człowieka na obraz

nasz.”) Potem cytuje Księgę Izajasza 7:14 w celu potwierdzenia ponadnaturalności narodzin Mesjasza. To zapoczątkowuje długą dyskusję o poprawności tłumaczenia tego tekstu w Septuagincie: „Oto dziewica [parthenos] ... ” czy raczej „Oto młoda dziewczyna [neanis] ...”

W midraszowym stylu Justyn dowodzi, że ponieważ Mesjasz jest „Kamieniem oderwanym (...) bez udziału rąk” zgodnie z Księgą Daniela 2:34 zatem „krzemienne noże” użyte przez Jozuego do ponownego obrzezania Izraelitów (Joz. 5:2) sugerują Kamień, którym jest Mesjasz Jezua.

Tertulian w dyskusji z Żydami przypomina, że Mesjasz ma być światłem dla narodów, zgodnie z Księgą Izajasza 10:11; 42:4 oraz 49:6 i dodaje:

„Widzimy, że proroctwa mówiące o tym, iż narody będą Go słuchać, właśnie się wypełniają na naszych oczach, nawet w tych częściach Brytanii, gdzie nie dotarli jeszcze rzymscy żołnierze.” [10]

Wnioski

Uczniowie Jezusy potraktowali poważnie nakaz Pański, aby świadczili o Nim aż po krańce ziemi lecz „najpierw Żydom” i „rozpoczynając od Jerozolimy” [11]. Ich świadectwo jest uwiarygodnione przez zmartwychwstałego Mesjasza, proroctwa zawarte w hebrajskich Pismach oraz fakty historyczne, które nastąpiły po wzbudzeniu Jezusa z martwych. Kontrargumenty ówczesnych rabinów były tak słabe, że nie zadowolili nawet ich własnych uczniów, dlatego przywódcy religijni Izraela rozpoczęli budowę muru, który miał skutecznie oddzielić Żydów wierzących w Mesjasza Jezusę od reszty narodu.

Taki stan nie mógł trwać wiecznie, dlatego dziś jesteśmy świadkami pojawiania się coraz większych wyłomów w tej pracowicie wznoszonej ścianie. Tysiące Żydów, szczególnie młodzieży i intelektualistów, odnajdują radość, zbawienie oraz spełnienie w osobie Mesjasza Jezusy.

Przypisy:

1. Aboda Zara 4:a
2. Rabbah Genezis 9
3. Berahot 8b
4. Hagiga 5:b
5. Bar Kochba, czyli Gwiazda
6. Ks. Izajasza 60:1-3
7. Ks. Kapłańska 16
8. Ks. Liczb 19. Berahot 19:a
10. Lukyn Williams, „Adversus Judaeus” (Cambridge 1935)
11. List Do Rzymian 1:16, Dz. Apostolskie 1:8

MESJASZ W TANACH

Proroctwo

Wypełnienie

POTOMEK KOBIETY

Ks. Rodzaju 3:15 - 4004 r. p. n. e

„I ustanowię nieprzyjaźń między tobą a kobietą, między twoim potomstwem a jej potomstwem; ono zdepcze ci głowę, a ty ukąsisz je w piętę.”

List do Galacjan 4:4 - 5 r. p. n. e.

„Lecz gdy nadeszło wypełnienie czasu, zesłał Bóg Syna swego, który się narodził z niewiasty i podlegał zakonowi.”

1 List Jana 3:8 - 90 r. n. e.

„A Syn Boży na to się objawił, aby zniweczyć dzieła diabelskie.”

POTOMEK ABRAHAMA

Ks. Rodzaju 22:18 - 1872 p. n. e.

„I w potomstwie twoim (Abrahamowym) błogosławione będą wszystkie narody ziemi za to, że usłuchałeś głosu mego.”

List do Hebrajczyków 2:16 - 60 r. n. e.

„On (Jezus/Jeszua) (...) ujmuje się za potomstwem Abrahama.”

List do Galacjan 3:29 - 68 r. n. e.

„A jeśli jesteście Chrystusowi, tedy jesteście potomkami Abrahama”.

POTOMEK IZAACA

Ks. Rodzaju 21:12 - 1898 r. p. n. e.

„Lecz Bóg rzekł do Abrahama: Niech ci to nie będzie przykre, co się tyczy chłopca i niewolnicy twojej. Cokolwiek ci powie Sara, posłuchaj jej, gdyż tylko od Izaaka nazwane będzie potomstwo twoje”.

List do Hebrajczyków 11:17-19 - 64 r. n. e.

„Przez wiarę Abraham przyniósł na ofiarę Izaaka, gdy był wystawiony na próbę, i ofiarował jednorodzonego, on, który otrzymał obietnicę, do którego powiedziano: Od Izaaka będzie nazwane potomstwo twoje. Sądził, że Bóg ma moc wskrzeszać nawet umarłych; toteż jakby z umarłych, mówiąc obrazowo, otrzymał go z powrotem”.

POTOMEK JAKUBA I JUDY

Ks. Rodzaju 28:14 - 1760 r. p. n. e.

„Potomstwo twoje (Jakubowe) będzie liczne jak proch ziemi (...) i będą błogosławione w tobie i w potomstwie twoim wszystkie plemiona ziemi”.

Ew. Mateusza 1: 2 - 5 r. p. n. e.

„Jakub [był] ojcem Judy”.

List do Hebrajczyków 7:14 - 64 r. n. e.

„Wiadomo bowiem, że Pan nasz pochodził plemienia Judy.”

MESJASZ MIAŁ PRZYJŚĆ W OZNACZONYM CZASIE

Ks. Rodzaju 49: 10 - 1689 r. p. n. e.

„Nie oddali się berło od Judy ani buława od stóp jego, aż przyjdzie władca jego [Sziloh], i jemu będą posłuszne narody”.

Ew. Łukasza 2:1 - 5 r. p. n. e.

„I stało się owe dni, że wyszedł dekret cesarza Augusta, aby spisano cały świat”.

Uwaga: Berło jako symbol władzy, zostało odjęte Judzie czasie, gdy musiała ona po raz pierwszy zapłacić podatki Rzymowi (spis ludności dotyczył również spraw podatkowych). Wtedy właśnie, w Betlejem judzkim, urodził się Jezua. Sziloh przyszedł na świat.

CZAS PRZYJŚCIA MESJASZA PRZEPOWIEDZIANY PRZEZ DANIELA

Ks. Daniela 9:26 - 573 r. p. n. e.

„A po sześćdziesięciu dwóch tygodniach Pomazaniec [Mesjasz] będzie zabity nie będzie go. Lud księcia, który wkroczy, zniszczy miasto i świątynię”.

Ew. Marka 15:37 - 33 r. n. e.

„Jezua zaś zawołał donośnym głosem oddał ducha”. Fakt historyczny: Świątynia i Jerozolima zostały zniszczone przez armię rzymską 70 r. n. e.

POTOMEK DAWIDA

2 Ks. Samuela 7:12-13 - 1042 r. p. n. e.

„Ja wzbudzę ci potomka po tobie (...) utwierdzą tron królestwa jego na wieki”.

Ks. Jeremiasza 23:5 - 599 r. p. n. e.

„Wzbudzę Dawidowi sprawiedliwą latorośl (...) [który] będzie stosował prawo i sprawiedliwość na ziemi.”

Dz. Apostolskie 13:23 - 45 r. n. e.

„Z jego (Dawida) to potomstwa zgodnie z obietnicą wywiódł Bóg Izraelowi Zbawiciela, Jezusę”.

List do Rzymian 1:3-4 - 60 r. n. e.

„Synu swoim, potomku Dawida według ciała, (...) który został ustanowiony Synem Bożym”.

ZRODZONY Z DZIEWICY

Ks. Izajasza 7:14 - 742 r. p. n. e.

„Oto panna pocznie i porodzi syna, i nazwie go imieniem Immanuel”.

Ew. Mateusza 2:1 - 5 r. p. n. e.

„Gdy matka jego, Maria, została poślubiona Józefowi, okazało się, że zanim się zeszli, była brzemienna z Ducha Świętego.”

URODZONY W BETLEJEM JUDZKIM

Ks. Micheasza 5:1 - 710 r. p. n. e.

„Ale ty, Betlejem Efrata, najmniejszy z okręgów judzkich, z ciebie mi wyjdzie ten, który będzie władcą Izraela. Początki jego od prawieku, od dni zamierzchłych”.

Ew. Mateusza 2:1 - 5 r. p. n. e.

„Jezua narodził się w Betlejemie Judzkim”.

WIELCY ODDADZĄ MU CZEŚĆ

Psalm 72:10

„Królowie Tarsysz i wysp niech przynoszą dary, królowie Saby i Seby niech złożą daninę!”

Ew. Mateusza 2: 1, 2, 11 - 4 r. n. e.

„Mędrcy ze Wschodu przybyli do Jerozolimy (...) oddać mu pokłon. (...) Złożyli mu w darze złoto, kadzidło i mirrę.”

PRZYBĘDZIE DO ŚWIĄTYNI

Ks. Aggeusza 2:7, 9 - 520 p. n. e.

„Napełnię ten dom chwałą. (...) Przyszła chwała tego domu będzie większa niż dawna (...) i miejsce to obdarzę pokojem.”

Ew. Łukasza 2:27,30,32 - 4. r. n. e.

„Przyszedł więc (Symeon) z natchnienia Ducha do świątyni, a gdy rodzice wnosili dziecko Jezus, (...) on wziął je na ręce i wielbił Boga mówiąc: (...) Oczy moje widziały zbawienie twoje.”

Ks. Malachiasza 3:1 - 397 r. p. n. e.

„Potem nagle przyjdzie do swej świątyni Pan”

Ew. Mateusza 21:12 - 33 r. n. e.

„I wszedł Jezua do świątyni.”

POPRZEDZANY PRZEZ JANA CHRZCICIELA

Ks. Malachiasza 3:1 - 397 r. p. n. e.

„Oto ja posyłam mego [wysłannika], aby mi przygotował drogę przede mną.”

Ew. Łukasza 1:17 - 7. r. n. e.

„On to pójdzie przed nim (...) przygotowując Panu lud prawy.”

NAMASZCZONY DUCHEM ŚWIĘTYM

Psalm 45:7

„Pomazał cię Bóg ... twój Bóg olejkim wesela jak żadnego towarzysza twego.”

Ks. Izajasza 11:2 - 713 r. p. n. e.

„I spocznie na nim Duch Pana.”

Ks. Izajasza 61:1 - 698 r. p. n. e.

„Duch Wszechmocnego Pana nade mną (...) abym ogłosił jeńcom wyzwoleniem.”

Ew. Mateusza 3:16 - 27 r. n. e.

„Ujrzał (Jezua) Ducha Świętego, który zstąpił w postaci gołębiczy i spoczął na nim.”

Ew. Jana 3:34 - 30 r. n. e.

„Ten, którego posłał Bóg, głosi Słowa Boże; gdyż Bóg udziela Ducha bez miary.”

Dz. Apostolskie 10:38 - 30 r. n. e.

„O Jezusie z Nazaretu, jak Bóg namaścił go Duchem Świętym i mocą.”

PROROK JAK MOJŻESZ

Ks. Powtórzonego Prawa 18:15 - 1451 p. n. e.

„Proroka takiego jak ja jestem, wzbudzi ci Pan, Bóg twój, spośród twoich braci. Jego słuchać będziecie.”

Dz. Apostolskie 3:20-22 - 33 r. n. e.

„Aby posłał przeznaczonego dla was Mesjasza Jezusę. (...) Wszak Mojżesz powiedział: Proroka jak ja, spośród braci waszych wzbudzi wam Pan, Bóg.”

ROZPOCZĘCIE SŁUŻBY W GALILEI

Ks. Izajasza 9:1-2 - 740 r. p. n. e.

„Pan (...) okryje chwałą (...) Zajordanie i okręg pogan (Galileę). Lud, który chodzi w ciemności, ujrzy światło wielkie, nad mieszkańcami krainy mroków zabłyśnie światłość.”

Ew. Mateusza 4:12,16,23 - 27 r. n. e.

„A (...) Jezua (...) usunął się do Galilei. (...) Lud, pogrążony w mroku, ujrzał światłość wielką, i tym, którzy siedzieli w krainie i cieniu śmierci, rozblęła jasność. (...) I obchodził Jezua całą Galileę, nauczając ich w synagogach.”

PUBLICZNY WJAZD DO JEROZOLIMY

Ks. Zachariasza 9:9 - 487 r. p. n. e.

„Wesel się bardzo, córko syjońska! Wykrzykuj, córko jerozalemska! Oto twój król przychodzi do ciebie, sprawiedliwy on i zwycięski.”

Ew. Mateusza 21:5 - 33 r. n. e.

„Powiedzcie córce syjońskiej: Oto Król twój przychodzi do ciebie”.

UBOGI

Ks. Izajasza 53:2 - 712 r. p. n. e.

„Wyrósł bowiem przed nim jako latorośl i jako korzeń z suchej ziemi. Nie miał postawy ani urody, które by pociągały nasze oczy i nie był to wygląd, który by nam się mógł podobać.”

Ew. Marka 6:3 - 32 r. n. e.

„Czy to nie jest ów cieśla? (...) I gorszyli się nim.”

Ew. Łukasza 9:58 - 32 r. n. e.

„A Jezua rzekł do niego: Lisy mają jamy, a ptaki niebieskie gniazda, lecz Syn Człowieczy nie ma, gdzie by głowę skłonił.”

CICHY I POKORNY

Ks. Izajasza 42:2 - 712 r. p. n. e.

„Nie będzie krzyczał ani wołał, ani nie wyda na zewnątrz swojego głosu.”

Ew. Mateusza 12:15,16,19 - 31 r. n. e.

„Odszedł stamtąd (...) I przykazał im, aby go nie ujawniali. (...) Nie będzie się spierał i nie będzie krzyczał, i nikt na ulicach nie usłyszy głosu jego.”

ŁAGODNY I WSPÓŁCZUJĄCY

Ks. Izajasza 40:11 - 712 r. p. n. e.

„Jak pasterz będzie pasł swoją trzodę, do swojego naręcza zbierze jagnięta i na swoim łonie będzie je nosił.”

Ks. Izajasza 42:3 - 712 r. p. n. e.

„Trzciny nadłamanej nie dołamię ani knota gasnącego nie dogasi, ludom ogłosi prawo.”

Ew. Mateusza 12:15,20 - 31 r. n. e.

„(...) Uzdrowił ich wszystkich. (...) Trzciny nadłamanej nie dołamię, a lnu tlejącego nie zagasi, dopóki nie doprowadzi do zwycięstwa sprawiedliwości.”

List do Hebrajczyków 4:15 - 64 r. n. e.

„Nie mamy bowiem arcykapłana, który by nie mógł współczuć ze słabościami naszymi.”

CZYNIĄCY CUDA

Ks. Izajasza 35:5-6 - 712 r. p. n. e.

„Wtedy otworzą się oczy ślepych, otworzą się też uszy głuchych. Wtedy chromy będzie skakał jak jeleń i radośnie odezwie się język niemych.”

Ew. Mateusza 11:4-6 - 64 r. n. e.

„A Jezua im odpowiedział (...). Ślepi odzyskują wzrok i chromi chodzą, trędowaci zostają oczyszczeni i głusi słyszą, umarli są wskrzeszani, a ubogim zwiastowana jest ewangelia.”

NIEWINNY

Ks. Izajasza 53:9 - 712 r. p. n. e.

„Bezprawia nie popełnił ani nie było fałszu na jego ustach.”

1 List Piotra 2:22 - 60 r. n. e.

„On grzechu nie popełnił ani nie znaleziono zdrady w ustach jego.”

ZNOSIŁ URĄGANIA

Psalm 69:10

„Zniewagi urągających tobie spadły na mnie”

List do Rzymian 15:3 - 60 r. n. e.

„Bo i [Mesjasz] nie miał upodobania w sobie samym, jak napisano: Urągania urągających tobie na mnie spadły.”

ODRZUCONY PRZEZ BRACI

Psalm 69:9

„Stałem się obcy braciom moim i nieznanym synom matki mojej.”

Ew. Jana 1:11 - 30 r. n. e.

„Do swej własności przyszedł, ale swoi go nie przyjęli.”

Ew. Jana 7: 3,5 - 32 r. n. e.

„Rzekli więc do niego bracia jego: Odejdź stąd (...). Bo nawet bracia jego nie wierzyli w niego”.

ZNIENAWIDZONY

Psalm 69:5

„Więcej niż włosów na głowie mojej jest tych, którzy mnie nienawidzą bez przyczyny.”

Ks. Izajasza 49:7 - 712 r. p. n. e.

„Tak mówi Pan, odkupiciel Izraela, jego Święty, do tego, który jest wzgardzony przez ludzi”.

Ew. Jana 15:24-25 - 33 r. n. e.

„Gdybym wśród nich nie pełnił uczynków, których nikt inny nie czynił, nie mieliby grzechu, lecz teraz i widzieli i znienawidzili zarówno mnie jak i Ojca mego. (...) Słowo, które jest w zakonie ich napisane, wypełniło się: Bez przyczyny mnie znienawidzili.”

ODRZUCONY PRZEZ ŻYDOWSKICH PRZYWÓDCÓW

Psalm 118:22

„Kamień, który odrzucili budowniczo-
wie, stał się kamieniem węgielnym.”

Ew. Mateusza 21:42 - 33 r. n. e.

„Rzecz im Jezua: Czy nie czytaliście nigdy
w Pismach: Kamień, który odrzucili
budowniczo-
wie, stał się kamieniem
węgielnym; Pan to sprawił i to jest cudowne w
oczach naszych?”

ŻYDZI I POGANIE SPISKOWALI PRZECIWKO NIEMU

Psalm 2:1-2

„Czemuż to burzą się narody, a ludy myślą
o próżnych rzeczach? Powstają królowie
ziemscy i książęta zmagają się społem
przeciw Panu i Pomazańcowi jego.”

Dz. Apostolskie 4:27 - 33 r. n. e.

„Zgromadzili się bowiem istotnie w tym
mieście przeciwko świętemu Synowi twemu,
Jezusowi, którego namaściłeś, Herod i
Poncjusz Piłat z poganami i plemionami
izraelskimi”.

ZDRADZONY PRZEZ PRZYJACIELA

Psalm 49:10

„Nawet przyjaciel mój, któremu zaufałem,
który jadł mój chleb, podniósł piętę
przeciwko mnie.”

Ew. Jana 13:18-21 - 33 r. n. e.

„Nie o was wszystkich mówię; Ja wiem,
których wybrałem; lecz niech się wypełni
Pismo: Ten, kto spożywa chleb mój, podniósł
na mnie piętę swoją. (...) Zaprawdę, zaprawdę
powiadam wam: jeden z was mnie wyda.”

UCZNIOWIE GO PORZUCILI

Ks. Zachariasza 13:7 - 487 r. p. n. e.

„Uderz pasterza i będą rozproszone owce.”

Ew. Mateusza 26:15 - 33 r. n. e.

„Wtedy wszyscy uczniowie go opuścili i
uciekli.”

SPRZEDANY ZA TRZYDZIEŚCI SREBRNIKÓW

Ks. Zachariasza 11:12 - 487 r. p. n. e.

„Jeżeli uznacie to za słuszne, dajcie mi
należną zapłatę, a jeżeli nie, zaniechajcie! I
odważyli mi jako zapłatę trzydzieści
srebrników.”

Ew. Mateusza 26:15 - 33 r. n. e.

„I rzekł: Co mi chcecie dać, a ja go wam
wydam? Oni zaś wypłacili mu trzydzieści
srebrników”.

ZAPŁATA ODDANA DO ŚWIĄTYNI

Ks. Zachariasza 11:13 - 487 r. p. n. e.

„Wrzucić je do skarbca, tę wysoką cenę, na jaką mnie oszacowali! Wtedy wziąłem trzydzieści srebrników i wrzuciłem je w świątyni do skarbca.”

Ew. Mateusza 27:3,7 - 33 r. n. e.

„Wtedy Judasz, który go zdradził, widząc, że został skazany, żałował tego, zwrócił trzydzieści srebrników arcykapłanom oraz starszym. (...) Rzucił srebrniki do świątyni (...), a arcykapłani wzięli srebrniki.”

POLICZKOWANY

Ks. Micheasza 4:14 - 710 r. p. n. e.

„(...) Kijem biją po twarzy sędziego Izraela.”

Ew. Mateusza 27:30 - 33 r. n. e.

„I plując na niego, wzięli trzcinę i bili go po głowie.”

BITY I POLICZKOWANY

Ks. Izajasza 50:6 - 712 r. p. n. e.

„Mój grzbiet nadstawiałem tym, którzy biją, a moje policzki tym, którzy mi wrywają brodę; mojej twarzy nie zakrywałem przed obelgami i pluciem.”

Ew. Marka 14:65 - 33 r. n. e.

„A niektórzy zaczęli na niego pluć i zakrywać jego oblicze i policzkować go.”

Ew. Jana 19:1 - 33 r. n. e.

„Wówczas Piłat wziął Jezusę i kazał go ubiczować.”

PRZYBITY DO KRZYŻA

Psaln 22:17

„Przebodli ręce i nogi moje.”

Ew. Jana 19:18 - 33 r. n. e.

„(...) Szedł na miejsce (...) gdzie go ukrzyżowali.”

Ew. Jana 20:25 - 33 r. n. e.

„(...) Jeśli nie ujrzę na rękach jego znaku gwoździ...”

OPUSZCZONY PRZEZ BOGA

Psaln 22:2

„Boże mój, Boże mój, czemuś mnie opuścił?”

Ew. Mateusza 27:46 - 33 r. n. e.

„Zawołał Jezua donośnym głosem: (...) Boże mój, Boże mój, czemuś mnie opuścił?”

WYSZYDZANY

Psalm 22:8-9

„Wszyscy, którzy mnie widzą, szydzą ze mnie, wykrzywiają wargi, potrzęsają głową: Zaufał Panu, niechże go ratuje! Niechże go wybawi, skoro go miłuje!”

Ew. Mateusza 27:39-44 - 33. r. n. e.

„A ci, którzy przechodzili mimo, bluźnili mu, kiwali głowami swymi (...). Podobnie i arcykapłani wraz z uczonymi w Piśmie i starszymi wyśmiewali się z niego i mówili: (...) Zaufał Bogu; niech On teraz go wybawi.”

POJONY ŻÓLCIĄ I OCTEM

Psalm 69:22

„Dodali żółci do pokarmu mego, a w pragnieniu moim napełnili mnie octem.”

Ew. Mateusza 27:34 - 33 r. n. e.

„Dali mu do picia wino zmieszane z żółcią.”

INTENSYWNOŚĆ JEGO CIERPIENIA

Psalm 22:15-16

„Rozlałem się jak woda i rozłączyły się wszystkie kości moje. Serce moje stało się jak wosk, roztopiło się we wnętrzu moim. Siła moja wyschła jak skorupa, a język mój przyłgął do podniebienia mego i położyłeś mnie w prochu śmierci”.

Ew. Łukasza 22:42,44 - 33 r. n. e.

„Ojcze, jeśli chcesz, oddal ten kielich ode mnie (...). I w śmiertelnym boju jeszcze gorliwiej się modlił; i był pot jego jak krople krwi, spływające na ziemię”.

CIERPIAŁ ZA INNYCH

Ks. Izajasza 53:4-6,12 - 712 r. p. n. e.

„Lecz on zraniony jest za występki nasze, starty za winy nasze. Ukarany został dla naszego zbawienia, a jego ranami jesteśmy uleczeni. (...) Pan jego dotknął karą za nas wszystkich.”

Ew. Mateusza 20:28 - 33 r. n. e.

„Syn Człowieczy (...) oddał swoje życie na okup za wielu”.

CICHY I CIERPLIWY WOBEC CIERPIENIA

Ks. Izajasza 53:7 - 710 r. p. n. e.

„(...) Nie otworzył swoich ust, jak jagnię na rzeź prowadzone i jak owca przed tymi, którzy ją strzygą, zamilkł i nie otworzył swoich ust.”

Ew. Mateusza 26:63 - 33 r. n. e.

„Ale Jezua milczał”.

Ew. Mateusza 27:12,14 - 33 r. n. e.

„A gdy go oskarżali arcykapłani i starsi, nic nie odpowiedział.”

JEGO SZATĘ ROZDARTO I RZUCANO O NIĄ LOSY

Psaln 22:19

„Między siebie dzielą szaty moje i o suknię moją los rzucają.”

Ew. Mateusza 27:35 - 33 r. n. e.

„A gdy go przybili do krzyża, rozdzielili szaty jego, rzucając o nie losy.”

ZALICZONY POMIĘDZY PRZESTĘPCÓW

Ks. Izajasza 53:12 - 712 r. p. n. e.

„(...) Do przestępców był zaliczony.”

Ew. Marka 15:27-28 - 33 r. n. e.

„Ukrzyżowali też z nim złoczyńców, jednego po prawicy, a drugiego po lewicy jego. I wypełniło się Pismo, które mówi: Zaliczono go w poczet bezbożników.”

WSTAWIAŁ SIĘ ZA SWYMI OPRAWCAMI

Ks. Izajasza 53:12 - 712 r. p. n. e.

„(...) I wstawił się za przestępcami.”

Ew. Łukasza 23:34 - 33 r. n. e.

„A Jezua rzekł: Ojcze, odpuść im, bo nie wiedzą, co czynią.”

JEGO ŚMIERĆ

Ks. Izajasza 53:12 - 712 r. p. n. e.

„Ofiarował na śmierć swoją duszę.”

Ew. Mateusza 27:50 - 33 r. n. e.

„Ale Jezua znowu zawołał donośnym głosem i oddał ducha.”

JEGO KOŚCI POZOSTAŁY NIE ZŁAMANE

Ks. Wyjścia 12:46 - 1491 r. p. n. e.

„(...) ani kości z niej nie złamiecie.”

Psalm 34:21

„Strzeże wszystkich kości jego, żadna z nich się nie złamie.”

Ew. Jana 19:33,36 - 33 r. n. e.

„A gdy podeszli do Jezusy i ujrzeli, że już umarł, nie połamali gołeni jego. To bowiem stało się, aby się wypełniło Pismo: Kość jego nie będzie złamana.”

PRZEBITY

Ks. Zachariasza 12:10 - 712 r. p. n. e.

„Wtedy spojrzą na mnie, na tego, którego przebodli (...).”

Ew. Jana 19:34,37 - 33 r. n. e.

„(...) Jeden z żołnierzy włócznią przebił bok jego. (...) A na innym miejscu mówi Pismo: Zobaczą, kogo przebodli.”

POCHOWANY WŚRÓD BOGACZY

Ks. Izajasza 53:9 - 712 r. p. n. e.

„(...)grób jego był z bogaczami.” [tekst z Qumran]

Ew. Mateusza 27:57-60 - 33 r. n. e.

„Przyszedł człowiek bogaty z Arymatei imieniem Józef (...) i prosił o ciało Jezusy.”

JEGO CIAŁO NIE ULEGŁO SKAŻENIU

Psalm 16:10

„Bo nie zostawisz duszy mojej w otchłani.”

Dz. Apostolskie 2:31- 33 r. n. e.

„Mówił [Dawid], przewidziawszy to, o zmartwychwstaniu Mesjasza, że nie pozostanie w otchłani ani ciało jego nie ujrzy skażenia.”

ZMARTWYCHWSTANIE

Psalm 16:10

„Nie dopuścisz, by twój pobożny oglądał grób”.

Ew. Łukasza 24:6,34 - 33 r. n. e.

„Nie ma go tu, ale wstał z martwych. (...) Wstał Pan prawdziwie.”

WNIEBOWSTĄPIENIE

Psalm 68:19

„Wstąpiłeś na wysokość, wiodłeś z sobą jeńców, wziąłeś ludzi; nawet oporni mieszkają u Pana, Boga.”

Dz. Apostolskie 1:9 - 33 r. n. e.

„I gdy to powiedział, a oni patrzyli, został uniesiony w górę i obłok wziął go sprzed ich oczu.”

SIEDZI PO PRAWICY OJCA

Psalm 110:1

„Rzekł Pan Panu memu: Siądź po prawicy mojej.”

List do Hebrajczyków 1:3 - 60 r. n. e.

„Dokonawszy oczyszczenia z grzechów, zasiadł po prawicy majestatu na wysokościach.”

SPRAWUJE KAPŁAŃSTWO W NIEBIE

Ks. Zachariasza 6:13 - 519 r. p. n. e.

„Zasiądzie jako władca na swoim tronie i będzie między obydwojma pokojowe nastawienie.”

List do Rzymian 8:34 - 60 r. n. e.

„Mesjasz Jezua, który umarł, więcej, zmartwychwstał, który jest po prawicy Boga, Ten przecież wstawia się za nami.”

KAMIEŃ WĘGIELNY

Ks. Izajasza 28:16 - 712 r. p. n. e.

„Oto Ja kładę na Syjonie kamień, kamień wypróbowany, kosztowny kamień węgielny, mocno ugruntowany.”

1 List Piotra 2:5-7 - 60 r. n. e.

„I wy sami jako kamienie żywe budujcie się w dom duchowy (...). Dlatego to powiedziane jest w Piśmie: Oto kładę na Syjonie kamień węgielny, wybrany, kosztowny.”

POGANIE NAWRÓCĄ SIĘ DO NIEGO

Ks. Izajasza 11:10 - 713 r. p. n. e.

„Narody będą szukać korzenia Jessego, który załopocze jako sztandar ludów; a miejsce jego pobytu będzie sławne.”

Dz. Apostolskie 10:45 - 41 r. n. e.

„I zdumieli się wierni pochodzenia żydowskiego, którzy z Piotrem przyszli, że i na pogan został wylany dar Ducha Świętego.”

KRÓL SYJONU

Psalm 2:6

„Ja ustanowiłem króla mego na Syjonie,
świętej górze mojej.”

Ew. Jana 18:33,37 - 33 r. n. e.

„Czy ty jesteś królem żydowskim? (...) Sam mówisz, że jestem królem (...) na to przyszedłem na świat.”

PROROCTWA WYPEŁNIONE CZĘŚCIOWO

IZRAEL SPOGLĄDA NA PRZEBITEGO MESJASZA

Ks. Zachariasza 12:10 - 487 r. p. n. e.

„Lecz na dom Dawida i na mieszkańców
Jeruzalemu wyleję ducha łaski i błagania.
Wtedy spojrzą na mnie, na tego, którego
przebodli, i będą go opłakiwać, jak opłakuje
się jedynaka, i będę gorzko biadać nad nim,
jak gorzko biadają nad pierworodnym.”
Uwaga: Wielu Żydów w Izraelu i na całym
świecie nawraca się do Jezusy Mesjasza.

Ew. Jana 19:34-37 - 33 r. n. e.

„Lecz jeden z żołnierzy włócznią przebił bok
jego i zaraz wyszła krew i woda (...) aby się
wypełniło Pismo: Zobaczą, kogo przebodli.”

Apokalipsa 1:7 - 96 r. n. e.

„Oto przychodzi wśród obłoków, i ujrzy go
wszelkie oko, a także ci, którzy go przebili, i
będą biadać nad nim wszystkie plemiona
ziemi. Tak jest! Amen.”

DZIESIĘCIU POGAN I JEDEN ŻYD

Ks. Zachariasza 8:23 - 487 r. p. n. e.

„Tak mówi Pan Zastępów: Stanie się w
owych dniach, że dziesięciu mężów ze
wszystkich języków narodów odważy się i
uchwyci się rąbka szaty jednego Judejczyka,
mówiąc: Pójdziemy z wami, bo słyszeliśmy,
że z wami jest Bóg.”

Dz. Apostolskie 10:25-26

„A gdy Piotr miał wejść, Korneliusz wyszedł
mu na przeciw, padł do nóg jego i złożył mu
pokłon. Piotr zaś podniósł go, mówiąc:
Wstań, i ja jestem tylko człowiekiem.”

Uwaga: Do żydowskich naśladowców Jezui
dołączyło wielu pogan, ale to proroctwo
wypełni się dopiero wówczas, gdy cały naród
izraelski zwróci się do ukrzyżowanego
Mesjasza i uzna go za swego Pana i
Zbawiciela.

INWAZJA Z PÓŁNOCY

Ks. Ezechiela 38:15 - 600 r. p. n. e.

„I przyjdiesz ze swojego miejsca pobytu, najdalszej północy, a wraz z tobą liczne ludy. (...) Wyruszysz przeciwko mojemu ludowi izraelskiemu jak obłok, aby okryć ziemię.”

Bieżące wydarzenia polityczne wskazują, że Rosja, leżąca dokładnie na „najdalszej północy” względem Izraela, coraz bardziej angażuje się w konflikt arabsko-izraelski.

ŻYDZI, POGANIE I JEROZOLIMA

Ew. Łukasza 21:24 - ok. 29 r. n. e.

„I padną od ostrza miecza, i zostaną uprowadzeni do niewoli u wszystkich narodów, a Jerozolima będzie deptana przez pogan, aż się dopełnią czasy pogan.”

Fakty historyczne z 70 r. n. e.

Większość mieszkańców Jerozolimy została zabita lub wygnana z miasta i sprzedana do niewoli. Żydzi zostali rozproszeni po całym świecie. Jerozolima była kolejno w rękach Rzymian, Arabów, Turków i Brytyjczyków aż do zdobycia jej przez armię Izraelską w 1967 roku. Wprawdzie Arabowie, komuniści oraz Narody Zjednoczone wciąż podważają prawa Żydów do Jerozolimy, lecz czasy pogan w tym mieście wydają się zbliżać ku końcowi.

JEROZOLIMA - BRZEMIEŃ DLA NARODÓW

Ks. Zachariasza 12:2-3 - 487 r. p. n. e.

„W owym dniu uczynię z Jeruzalemu ciężki kamień dla wszystkich ludów.”

Rezolucja ONZ nr 2255:

„Sekretariat Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych wyraża głębokie zaniepokojenie sytuacją w Jerozolimie. Rezolucja wzywa Izrael do przedsięwzięcia wszelkich kroków, które mogłyby zapobiec naruszeniu statusu tego miasta. ”

PROROCTWA WYPEŁNIONE W OSTATNIM CZASIE

ODZYSKANIE NIEPODLEGŁOŚCI PRZEZ IZRAEL

Ks. Izajasza 11:11-12 - 713 r. p. n. e.

„I stanie się w owym dniu, że Pan ponownie wyciągnie swoją rękę, aby wykupić resztkę swojego ludu (...) i zbierze wygnańców z Izraela (...) z czterech krańców świata.”

Deklaracja Niepodległości Izraela - 1948 r.

„Wzywamy wszystkich Żydów z całego świata, aby przybywali do ziemi ojców, aby tu zamieszkać i przyczynić się do rozwoju państwa Izrael (...) aby wypełniły się słowa (...) o odkupieniu Izraela.”

POWRÓT ŻYDÓW DO IZRAELA

Ks. Jeremiasza 31:10 - 599 r. p. n. e.

„Słuchajcie słowa Pana, narody. (...) Ten, który rozproszył Izraela, zgromadzi go.”

Deklaracja Niepodległości Izraela - 1948 r.

„Państwo Izrael czeka na żydowskich imigrantów - na wygnańców, którzy zechcą z powrotem osiedlić się w ziemi ojców.”

ODBUDOWA PAŃSTWA DZIĘKI ŁASCE I MIŁOSIERDZIU BOGA

Ks. Ezechiela 36:22,24 - 600 r. p. n. e.

„Tak mówi Wszechmocny Pan: Ja działałam nie ze względu na was, domu izraelski, lecz ze względu na moje święte imię (...). I zabiorę was spośród narodów, i zgromadzę was ze wszystkich ziem; i sprowadzę was do waszej ziemi.”

Deklaracja Niepodległości Izraela - 1948 r.

„Ci, którzy przeżyli tę europejską katastrofę oraz Żydzi z innych stron świata mają prawo do godnego życia, wolności i pracy we własnym kraju, w pokoju i bez poczucia zagrożenia.”

LOS WZGÓRZ I ŚWIĘTYCH MIEJSC

Ks. Ezechiela 36: 1-2 - 600 r. p. n. e.

„Góry izraelskie, słuchajcie słowa Pana! Tak mówi Wszechmocny Pan: Ponieważ wróg powiedział o was: Ha! Prastare wzgórza stały się naszą własnością (...). I sprowadzę na was ludzi, mój lud izraelski, wezmą was w posiadanie i będziecie ich dziedziczną posiadłością.”

Wojna Sześćciodniowa 1967 r.

W wyniku tej wojny, 7 czerwca 1967 roku Wzgórze Świątynne i Ściana Zachodnia, najświętsze miejsca Izraela, wróciły do rąk narodu żydowskiego.

SPUSTOSZENIE

Ks. Ezechiela 36:3 - 600 r. p. n. e.

„Dlatego prorokuj i mów: Tak mówi Wszechmocny Pan: Ponieważ jesteście spustoszone i zewsząd zastawiono na was pułapkę (...).”

Fakty historyczne:

Starannie dogłądane winnice i ogrody oliwne zostały zupełnie zniszczone i znikły w wyniku kolejnych najazdów i konfliktów zbrojnych.

PONOWNE ZALESIENIE

Ks. Ezechiela 36:8 - 600 r. p. n. e.

„Lecz wy, góry izraelskie, wypuście swoje gałązki i przyniesiecie owoc swojemu ludowi izraelskiemu, gdy wkrótce powróci.”

Wypełnienie proroctwa postępuje:

W wyniku realizacji planu ponownego zalesienia Izraela posadzono już ponad 200 milionów drzew. Flora tego kraju należy do najbogatszych w regionie, a nawet na świecie. Tutejsze drzewa owocowe obfitują w daktyle, banany, avocado, mango i inne cytrusy.

PROROCTWA WYPEŁNIONE OSTATNIO

OSIĄGNIĘCIA ROLNICZE

Ks. Ezechiela 36:9 - 600 r. p. n. e.

„Bo oto idę do was i zwracam się do was, będziecie uprawiane i obsiewane.”

Fakty:

Izrael zmienił się z kraju pustynnego i piaszczystego w uprawiany i obsiewany — dokładnie tak, jak mówi proroctwo.

STARCY, STARUSZKI, CHŁOPCY I DZIEWCZĘTA

Ks. Zachariasza 8:4-5 - 520 r. p. n. e.

„Tak mówi Pan Zastępów: Na placach Jeruzalemu znowu będą siedzieć starcy i staruszki (...) a place miasta będą pełne chłopców i dziewcząt bawiących się na placach.”

Fakty:

Jeruzolima liczy obecnie blisko 500 000 mieszkańców. Mieszkają tu obok siebie Żydzi, chrześcijanie i muzułmanie. Przy Ścianie Zachodniej, w meczetach i kościołach można spotkać bardzo wiele starszych osób. Średnia długość życia w Izraelu należy do najwyższych, a umieralność noworodków - do najniższych na świecie.

1. Kto uwierzył wieści naszej? A ramię Pana komu się objawiło?
2. Wyrósł bowiem przed nim jako latorośl i jako korzeń z suchej ziemi. Nie miał postawy ani urody, które by pociągały nasze oczy i nie był to wygląd, który by nam się mógł podobać.
3. Wzgardzony był i opuszczony przez ludzi, mąż boleści, doświadczony w cierpieniu jak ten, przed którym zakrywa się twarz, wzgardzony tak, że nie zważaliśmy na niego.
4. Lecz on nasze choroby nosił, nasze cierpienia wziął na siebie. A my mniemaliśmy, że jest zraniony, przez Boga zbity i umęczony.
5. Lecz on zraniony jest za występki nasze, starty za winy nasze. Ukarany został dla naszego zbawienia, a jego ranami jesteśmy uleczeni.
6. Wszyscy jak owce zbłądziliśmy, każdy z nas na własną drogę zбочzył, a Pan jego dotknął karą za winę nas wszystkich.
7. Znęcano się nad nim, lecz on znosił to w pokorze i nie otworzył swoich ust, jak jagnię na rzeź prowadzone i jak owca przed tymi, którzy ją strzygą, zamilkł i nie otworzył swoich ust.
8. Z więzienia i sądu zabrano go, a któż o jego losie pomyślał? Wyrwano go bowiem z krainy żyjących, za występki mojego ludu śmiertelnie został zraniony.
9. I wyznaczono mu grób wśród bezbożnych i wśród [bogaczy] jego mogiłę, chociaż bezprawia nie popełnił ani nie było fałszu na jego ustach.
10. Ale to Panu upodobało się utracić go cierpieniem. Gdy złoży swoje życie w ofierze, ujrzy potomstwo, będzie żył długo i przez niego wola Pana się spełni.
11. Za mękę swojej duszy ujrzy światło i jego poznaniem się nasyci. Sprawiedliwy mój sługa wielu usprawiedliwi i sam ich winy poniesie.
12. Dlatego dam mu dział wśród wielkich i z mocarzami będzie dzielił łupy za to, że ofiarował na śmierć swoją duszę i do przestępców był zaliczony. On to poniósł grzech wielu i wstawił się za przestępcami.